UNIVERSITY OF CINCINNATI
LIBRARY

Withdrawn

Class

Book

Vol.

500

L517c

red

Pineen P347

Nev 2282

ANTONII LE GRAND
CURIOSUS

Rerum abditarum Naturæq;
Arcanorum

PERSCRUTATOR.

Sive,

Compendium rerum jucunda-
rum, & memorabilem, in quo Naturæ Ar-
cana, multæ rerum Sympathiæ & Antipa-
thiæ, & Auctoris Observationes
referantur.

Cum Indice locupletissimo.

NORIMBERGA

Sumptibus

JOHANNIS ZIGERI Bibliopolæ,
Typis **CHRISTOPHORI GERHARDI,**

AN. M DC LXXXI.

AD LECTOREM.

ENamice Lector, quæ fortè inter placidiora studia miscellanea exaravimus, ad præsens sub Compendii &c. nomine in publicum, & in tui gratiam potissimum emittuntur. Libuit hunc alterum ingenii nostri partum typis committere, ut posteris nostram benevolentiam & tui juvandi declarem desiderium. Tu igitur labores nostros, quales quales sint, hilari fronte accipito, & si quid inter scribendum aut excudendum errati irrepsérît, benignè corrigas.

Vale & hoc Compendio nostro fausto sydere fruire,

DE MEDICINÆ PRÆSTANTIA.

Medicina de cœlo demissa est : ita Mercurius Trismegistus apud Ægyptios sapientissimus scriptum reliquit. Hanc profecto ad fluxilis naturæ nostræ remedium, Deus altissimus hominibus concessit, ut sanitatem conservare, & perditam recuperare commodè valeamus. Ipsa autem à vitæ constituto termino, & à morte nequaquam viventia omnino liberare : sed corpora à corruptione, & festina dissolutione præservare potius judicatur.

Amazones cur mammas dextras resecarint.

Amazones illæ, tantum à Scriptoribus celebratæ, propterea sibi mammas dextras resecari curabant, ut magis armis gerendis aptæ fierent, vel potius ne manuum, & brachiorum impediretur motus. Mihi autem Galeni opinio. 7. Aphor. 43. & sententia Hippoc. admodum placet, qui has mulieres id fecisse asseruit, ut manus dextra robustior evaderet. Hoc autem à ratione alienum minimè est, quippe nutrimentum, quod in mammam dextram à natura distribui debebat, totum in manum, & brachium immittebatur, Strab, lib. 11.

Olearum sterilitatis prasagium.

Vergiliarum occultatio, & emerſio, & Sularum tempeſtuoſi ſideris, ſi pluuiolaſam tempeſtatem moverit, & vitis, & olei germinationem ſuffocabit. Ex hac cauſa Democritus olei præviſa caritate, magnavilitate olivas, in toto eo tractu coemit, mirantibus qui paupertatem, doctrinam, & quietem homini oblectamento eſſe ſciebant: atque ut apparuit cauſa, & ingens divitiarum acceſſio, reſtituit mercedem, contentus ſe ita probaſſe, opes ſibi in promptu eſſe cum vellet. Ex Fran. Junctino in Sphæra.

Nili fluminis proprietās.

Quædam aquæ repèriuntur, quæ ſæcunditatem proprietate quadam inducere celebrantur: ita eſt aqua Nili, quæ ſua vi nitroſa, ut voluit Seneca, natur. quæſt. ſæpè uteros perpetua ſterilitate occluſos aperuit, & conceptum fecit. Unde mulieres in Ægypto, ut ſcripſit Ariſtot. quinos & quaternos frequenter fœtus edunt, ratio non alteri tribuitur, quàm Nili aquæ, quæ illis in potu familiariffima eſt.

De Mundi creatione.

IN qua Anni parte Mundus à Deo creatus fuiſſet, diſcordes inter ſe Scriptores ſunt, ut Hebræi, Ilmaelitæ, Chaldæi, Arabes, Ægyptii, Græci, & Latini. Multi enim in Ætate, nonnulli in Vere, alii verò in Autumno conditum fuiſſe contendunt. Moyſes fuiſſe

COMPENDIUM &c.

fuisse in Autumno asserere videtur, cum in Genesi dicat, Germinet terra herbam virentem, & facientem semen, & lignum pomiferum faciens fructum juxta genus suum. Ex Ægyptiis nonnulli Æstate creatum asserunt. Inter Latinos Cardinalis Aliacensis Vere novo conditum voluit. Insuper variant, quia Planetas aliquot asserunt in mundi principio fuisse creatos in suis domibus: Solem scilicet in Leone, Lunam in Cancro, Martem in Scorpione, Saturnum in Capricorno, Venerem in Libra, Mercurium in Virgine, Jovem in Sagittario. Alii, Planetas volunt in suis altitudinibus, præter Mercurium, omnes fuisse collocatos. Quæ autem opinio sit verior, D. Thomas 4. sent. dist. 2. artic. 8. videndus est.

Murium sagacitas.

MVres ex omnibus animalibus, quodammodo futurorum præscii esse cognoscuntur. Cum enim domus aliqua cõsensuit, & ruinam aliquam jam comminatur, primi sentiunt, & relictis suis cavernis, pristinisque habitationibus, domum relinquunt, properè fugientes, aliudque domicilium quærunt. Ælianus de var. hist. lib. 1. & Levinus Lemnius de secr. nat.

Pluviosa tempestatis Prognostica.

VErgiliarum occasus matutinus, si nubilò Cœlo accadat, hyemem pluviosam denunciat: si sereno Cœlo asperam, Sic Ve-

neris, aut Martis per Pleiades transitus aliquot diebus pluviolosam ciet tempestatem. Saturnus insuper cum corpore, aut radiis ad Arcturum accedit, idem minatur. Ex Plinio & Observat. Stadii.

Agricola non semel tempestates, & serenitates prædicunt.

Multos profectò cognovi pastores, & plerosque agricolas, qui in prædicendis serenitatibus, & tempestatibus, magnæ mihi erant admirationi: tanquam curiosus sciscitabar, qua via, & ordine hæc scirent? ratus forsan simplices, & idiotas, non posse tanta certitudine futura prænoscere, nisi vel Dei munere, vel Dæmonis actu id fieret. Ex relatu diversas stellarum constellationes ab iis experientia cognitæ, noctu, animadverti, quarum observatione vera prædicunt. Experti enim sunt Pleiades in Autumno, quæ in principio noctis oriuntur, cum Marte, vel Venere, movere tempestatem. Arcturum non sine grandine emergere. Hædorum ortum, & occasum tempestatem pluviolosam in regionibus nostris pronunciare, & alia, quæ in promptu tales habent, licet aliis nominibus hæc sidera nomenent. Quare mirum non est, priores stellarum perscrutatores circa earum prædictiones, multa nobis reliquisse, cum id sapientia, & observatione perfecerint, quod in præsentiarum idiotæ nullo Magistro facere valent.

Vale-

Valeriana nãra viã contra epilepsiam.

Valeriana sylvestris, quæ spontè nascitur, præter innumeras, quæ ab Auctoribus ei tribuuntur virtutes, hanc jamdiu, in multis, atque in se ipso Fabius Columna in Histor. plant. expertam aperuit, ut semel, vel bis radicis pulveris cochlearii dimidium cum vino, aqua, lacte, aut alio quovis decenti succo, & ægroti commoditate, & ætate sumptum, epilepsia correptos liberet. Extirpatur antequam caulem edat, & pueris exhibetur, & præsertim infantibus, qui morbo hoc faciliè laborant. Retulit Auctor multis puerulis lacte propinasse, multisq; amicis dono dedisse: qui deinde divino prius Numine Fautore glorificato, pulvere hujus plantæ illis restitutam sanitatem affirmarunt.

Transformationes hominum in bestias non esse reales.

Quædam monstruosæ hominum transformationes in bestias à multis Auctoribus scribuntur, & inter alias, de illa Maga famosissima Circe, quæ socios Ulyssis in bestias fertur mutasse: de Arcadibus, qui sorte ducti transnatabant quoddam stagnum, atque ibi convertebantur in Lupos: de Diomedis sociis, qui in volucres conversi sunt, plurima adducunt. Hoc non fabuloso mendacio, sed historica affirmatione multi confirmant, ut in spec. natur. lib. 31, c. 122.

A 4

Vin-

Vincentius Belvacensis retulit. Afferunt enim (ut ait Solinus) vel magicis cantibus, vel herbarum beneficio in feras corpora transformari. Dicunt in experimento Nervos populos in Æstatis temporibus in lupos mutari, deinde spatio, quod his attributum est, exacto, in pristinam faciem reverti. An autem huiusmodi transformatio realis sit, vel illusivè facta à Dæmone, D. August. lib. 18. de civit. Dei ita nodum enucleavit: Quod transformationes hominum in bruta animalia, quæ dicuntur arte Dæmonum factæ, non fuerunt secundum veritatem; sed solum secundum apparentiam. Quippè opus hoc tantum Dei est, ut in Concil. sacro Ancyrensi sancitum est.

Dæmonis astutia apud Indos.

Herba, quam Tabaccum appellamus, apud Occidentales Indos in magno erat pretio. Cum enim inter hos, de re gravi agebatur, ad Sacerdotem illicò accedebant, cui totum exponebant. Sacerdos autem coram illis frondem, vel furculum Tabacci fumebat, qua carbonibus injecta, fumum per os & nares excipiebat, & instar mortui in terram cadebat. Paulo post consumptis fumi viribus in cerebro, responsa sed ambigua, prout Dæmones per illusiones, & simulachra suggererant, populo dabat, quæ tanquam religiosa, & verissima cuncti recipiebant. Ita profectò hominum inimicus, Gentiles decipere consueverat. Monardes de rebus Indicis.

Quid

*Quid Picus de scientiarum varietate
sentiret.*

Cum quodam die Joannes Picus Mirandula de scientiarum varietate differeret, In-Hæbræorum, inquit, Philosophia, omnia sunt veluti quodam numine sacra, & in majestate veritatis abdita, ceu prodigia quædam, & arcana mysteria. In Græcorum vero disciplinis, ingenium, acumen, & omnigena eruditio apparet, ut nulla unquam gens fuerit, quæ dicendi copia, & ingenii elegantia cum illis possit conferri. In Romana verò Academia, ea ferè omnia, quæ ad civitatem, & vitæ mores pertinent, & graviter, & copiosè sunt explicata, ac magnificè dicta. Sic ut gravitas maximè Romanis, & Imperii majestas, Græcis ingenium, & acumen, Hebræis doctrina secretior, & quasi divinitas ascribi possit. Crinitus de honest. discipl. lib. 5.

*Subditos Principis vitam ut plurimum
imitari.*

Principis vitam subditi maximoperè imitantur. Hinc factum est, ut ex philosophica vita Marci Imperatoris, magnum virorum proventum ætas illa extulerit. Solent enim plerunque homines vitam Principis æmulari, juxta illud Platonis à Tullio in Epist. ad Lentulum repetitum: Quales sunt in Republica Principes, tales solere esse cives. Quapropter ex bonitate Principis

A 5

Mar-

Marci, plurimi se philosophari finxerunt, ut ab eo ditarentur. Ex Herodiano, & Xiphilino.

Rutam, & allia serpentibus adversari.

Rutæ odor, alliique serpentib. maximè est adversus, propterea ex testimonio Aristotelis 9. de animal. c. 6. habemus Hist. Mustelam, cum dimicatura est cum serpentibus, rutam comedere. Hac etiam ratione ducti Persæ (Auctore Simone Sethi) coquinas alliis replebant, ut ipsas à serpentium consortio tuerentur.

Animalia oriri, & vivere posse in igne compertum est.

Magna admiratione dignum est illud, quod ab Aristot. 5. de Histor. animal. c. 19. adducitur, animalia scilicet oriri, & vivere in igne, cum elementum hoc omnia comburat, & nullatenus putrescat. In Cypro, inquit, in Insula ærariis fornacibus, ubi calcites lapis ingestus compluribus diebus crematur, bestiolæ in medio igne nascuntur pennatæ, paulo muscis grandibus majores, quæ per ignem saliant, & ambulant. Equidem si à tanto viro hoc non aperiretur, vix credere homines auderent, cum totum rationi adversetur, sed hæc, & alia majora à potentissima natura fieri possunt.

Lacus Asphaltitis mirabilis natura.

Commemoratione dignum puto Asphaltitis lacus naturam exponere. Salsus ille

ille quidem, ac sterilis est, sed tanta levitate, ut etiam quæ gravissima sunt, in eum jacta fluitent, nec quisquam demergi in profundum, ne de industria quidem facile possit. Deniq; Vespasianus, qui ejus visendi causa illuc accesserat, jussit quosdam nandi inscios, victis post terga manibus, in altum dejici, & evenit omnibus, ut tanquam vi spiritus sursum repulsi, desuper fluitarent. Josephus lib. 5. de bello Judaic. c. 9.

*Pisces marinos salubriores, & sapidiores esse
fluminum piscibus.*

Pisces, qui in mari nascuntur, tum sapidiores, tum salubriores sunt iis, qui in fluminibus, stagnis, lacubus, aut urbium rivulis sunt. Salsedo enim duriores facit carnem, & subtilioris substantiæ. Contra in piscibus, qui sunt in fluminibus, & proinde eorum caro excrementitia est mucosa, & insuavis. Unde apud Columellam extat lepidum dictum: Philippus cum ad Numidam hospitem devenisset, & sibi è vicino flumine lupum formosum appositum degustasset, expuissetq; dixit, Peream ni piscem putavi; usque adeo à Tyberino, vel marino differre putavit, ut illum piscis nomine indignum judicaverit.

Mulieris cinnà fugant serpentes, & in vermes mutantur.

Mulierum capilli, quibus tantopere gaudent, & pro quorum structura in exor-
nam-

nandis multum consumunt temporis, cremati, serpentes abigere visi sunt, sin. autem in aquam injiciuntur, in vermes, non diu retenti commutantur.

Plurimos homines aquæ per tenebras, ac per lucem vidisse.

Rerum natura opulentissima, admirandam, sapissimè hominibus visus aciem, oculosque splendentes præstitit, ut multi Felium more noctu vagare liberè potuerint. Legitur de Alexandro, eum per tenebras, æque, ac per lucem vidisse. Visum adeò acerrimum habuit Galenus, quod in somnis, patefactis repentè palpebris, magnam ante oculos lucem videbat, ut ipse de se fidei facit lib. 7. Hippocr. & Platon. plac. c. 4. At mirabilior erat Tiberii Cæsaris proprietas, qui in tenebris exactè videbat, de qua re adeò admiratur Tranquillus, ut id pro miraculo scribat.

Cibus sapidissimus quomodo apparetur.

Qui sapidissimum cibum habere desiderat, Gallinaceos pullos, qui lacte & panis misis saginati sint, in mensa procuret: ii profectò præstantissimum saporem exhibent, mireque cum palato ineunt gratiam. Anser etiam caricis nutritus, tum ad medicinam, tum ad gulæ saporem est optimus, & præsertim jecur. Unde non mirum, si in Insula Hispaniola apud Indos, porci harundinibus Zacchari saginati, tantæ sapiditatis,

tatis, & bonitatis existant, ut febricitantibus etiam exhibeantur.

Gigantes in orbe quando fuerint.

Gigantum soboles paulo ante Diluvium apparuit. Patet hoc in Genesi c. 6. quando ingressi sunt filii Dei, ad filias hominum: post autem Diluvium aliqui fuerunt gigantes, qui tamen non multo tempore duraverunt. Bonitas enim naturæ (ut inquit Abulensis c. 3. Deuteronomi.) in cibus, & aspectu cœli ad terram habitatam semen humanum in tanta virtute continebat, ut tanti roboris, & staturæ homines ætas illa produceret: postea paulatim deficiente natura, tanquam ad senium mundus iste declinavit, & humana corpora cum viribus minorata sunt.

*Ad facies mulierum rugatas selectum
præsidium,*

In gratiam rugatarum mulierum, & earum, quæ maculas in visu sortitæ fuerint, quo senium, turpitudinemque faciei abscondere valeant, optimum adducamus præsidium. Alumen tritum, & cum recentis ovi albumine agitatam, si deinde ferbuerit in olla, & spatula lignea continuo movebitur, in unguenti spissitudinem transit. Hoc si bi-duo, vel triduo facies mane, & vesperi collinitur, non modò emaculari, & erugari, verum mirè atque summè pulchram & gratam reddi animadvertent.

Maxi-

Maxima est Solis excellentia, & in hæc inferiora influxus.

TAm maximè Homerus Solis naturam & excellentiam admirabatur, ut illum Deorum patrem, hominumque vocaverit. Ipse enim omnium astrorum Rex est, & tempora cuncta moderatur: annos, menses, & dies distinguit, & efficit; nos sua luce lætificamur, & ejus calore sanamur. Ipse viuentes herbas, & terræ nascentia germinare facit, & flores redolere. Ipse fruges producit, fructus maturat, aërem purificat, lucem affert, tenebrasque repellit, elementa transmutat, animalia gignit, gemmasque pretiosas cum viribus ex terræ visceribus mira virtute enitere facit. Hominem ipse cum homine generat, & tandem quicquid in terra oritur, & occidit, corrumpitur & generatur, in ejus potestate est: sic ait Aristot. 2. de gener. & corrupt. quod propter accessum, & recessum Solis in circulo obliquo, fiunt generationes, & corruptiones. Hæc, & alia tali fideri Creator omnium dispensavit.

Falsissimum est, Salamandram in igne vivere posse.

AB Aristotele, & Æliano, Salamandram non modò in igne vivere, verum atque illum extinguere proditum est. His suffragatur Plinius lib. 10. c. 67. qui tantum asseruit Salamandræ rigorem esse, ut ignem glaci

ciei adinstar extinguat. Hi autem famigeratissimi viri dormire videntur, cum omnia & comburi, & consumi ab igne posse judicentur. Falsum ergo axioma est, brevique spatio, animal illud, antequam comburatur, licet rigidissimum foret, in igne vivere verisimile est. Totum hoc experientia innotuit. Narrat enim Matthiolus in lib. 2. c. 56. Dioscoridis, in agro Tridentino, Veris, & Autumni tempore, maximam Salamandrarum copiam reperiri, se autem, ut experimentum caperet ejus, quod de Salamandra vulgò fertur, plurimas in ignem conjecisse, sed eas prorsus exarsisse, brevique penitus esse consumptas.

Sabbatici fluvii admiranda proprietas.

Inter Areas, & Raphandas civitates (testimonio Josephi, 7. de bello Judaico,) Regni Agrippæ, Sabbaticus fluvius reperitur, ita à septimo die, quem Judæi religiosè colunt, appellatus. Hic copiosus fluit, nec meatu segnis est, mirabilemque naturam obtinuit, siquidem interpositis sex diebus à fonte suo deficit, nudumque & ficcum alveum relinquit. Quod autem mirabilis est, nulla mutatione facta septimo die similis exoritur, talemque continuo ordinem observare pro certo ab omnibus cognitum est.

Quam sit exitio sum pro lactandis infantibus vitiosas eligere nutrices.

Nutrices pro lactandis puerulis malis moribus imbutas, vitiosas, ineptas, crude-

crudeles vel superbas rejiciendas existimo: mites autem, benè morigeratas, sine vitio, & prudentes eligendas. Pueri enim ex iis educati ob acceptum nutrimentum à parentum natura recedunt, & ad nutricis vitia vel prudentiam aliquam inclinationem habent. Inde legitur, Neronem crudelissimum à suis progenitoribus longè decessisse, (quamvis pravam inclinationem vincere potuisset,) ii enim benignissimi fuerant: ipse autem à crudelissima nutrice lactatus, & connutritus, propriam matrem interfecit.

Menstrualis sanguinis mulierum immunitas.

Maximum contagium in mulieris sanguine menstruo Plinius inesse credidit. Refert enim, novellas vites ejus pernevari contactu, rutam, & hederam illico mori, apes tactis alveariis fugere, lina nigrescere aciem in cultris tonsorum hebetari, æs grave virus, & æruginem contrahere: equas, si sint gravidæ, tactas abortire, multaque alia perniciofa mala ex illius contactu fieri tradidit. Sed longe à veritate distat hic Auctor: cujuslibet enim mulieris sanguinem menstruum virulentum esse, falsissimum est, quippe in sana muliere non differt sanguis à sanguine, vitiumque illius in quantitate tantum persistit, ut benè Capivaccus in sua Praxi recensuit, secus est in morbosa muliere: ex menstruali enim istius sanguine, non modò pericula, quæ à Plinio addun-

ducuntur, eveniunt, verum atque alia. Equidem canes epoto menstruo in rabiem furiant. Homines in hecticam, & phthisim, si à veneficis iis in potu tribuitur, deveniunt: Oleæ contactæ sterilescent. Alia etiam ex illius virulentia contingunt, quæ reticere melius est.

Frigidum potum post pharmacum assumptum magna utilitatis assuetis fuisse.

AEgrotabat olim in Sicilia Prorex Joannes à Vega, sumptoque pharmaco segniter purgationem habebat. Medicus familiaris, ut alvum irritaret, juris pulli sine sale paratum cyathum coram Principe habebat, illumque nauseantem, & tale brodium abhorrentem, ut ebiberet exorabat. Superveniens autem Philippus Ingrassia, juris vice, libram aquæ frigidæ cum uncia sacchari mediocris albedinis propinavit. Erat enim ille frigidæ potioni assuetus, atque jecore percalidus. At frigida epota, destructa est confestim nausea, sedatisque nonnullis in ore ventriculi morsibus, talem è vestigio purgationem feliciter perfecit, ut gratias referre Ingrassiæ pro tali frigidæ potione cupiens, argenteum illud vas, in quo reposita frigida fuerat, pretii aureorum nummorum quinquaginta, gratissimo animo donaverit. Ingrass. de frig. pot. medic.

*Verrucas cujusdam animalculi liquore
per sanari.*

REferam quod mihi in Apuliæ quodam loco, circa verrucas successit. Explorabat à me quidā nobilis, qui manus à verrucis nimis deturpatas habebat, aliquod pro illis abigendis præsidium. Ego profecto coram nonnullis multa, quæ aliàs verissima esse comprobaveram, illi consulebam. Inter hos, rusticus quidam inopinanter se electissimum habere remedium pro iis penitus dirimendis non exploratum fassus est. Sciscitor quale sit, animalculum esse dixit: ad experimentum venimus, ægro consentiente. Rusticus animalculum invenit. Hoc in floribus Eringii, & Cichoreæ æstivo tempore moratur, est coloris talassini, cum maculis rubeis, & quodammodo assimilatur proportionē corporis cantharidi licet parvulum sit. Acceperat aliquot rusticus, & singula in singulis verrucis digitis expressit: exhibat liquor quidam, manus intumuit, & doluit, sed cum moderantia: intra tres dies detumuit, & sana facta est, nec verrucæ amplius visæ sunt.

*Tauri sanguinem inter lethalia venena
connumerari.*

INter atrocissima, & suffocantia venena Tauri sanguinem recenter epotum connumeramus: congelatur enim in ventriculo,

lo, respirationemque impediens, hominem suffocat. Themistocles Atheniensis tanti veneni tentavit experimentum. Hic enim civium invidia à patria relegatus, ad Artaxerxem confugit, à quo dives factus est. Dum autem in patriam in gratiam Artaxerxis pugnare cogeretur, in Dianæ templo, hausto Tauri sanguine, vitam cum morte commutavit. Ex Plutarcho.

*Quo artificio durissima saxa frangere
valeamus.*

Maris saxa non alia re frangenda quam larido accenso retulit Olāus. Hoc equidem rationi consentaneum esse ducimus, cum pingue humidum, salique commistum illud sit, ob id enim flamma potens, & acris est, diuque manet. Annibal verò dum Alpium rupes, ingressurus Italiam, comminuere optaret, saxa potentissimo igne concalescēta, acerrimo aceto humectabat, ita enim emolliciebantur, & in frusta cædebantur, fractionique facilius erat locus. Ex Tito Livio.

De lapidis Asbeston mirabili virtute.

Asbeston lapis, quem Arabia, & Arcadia producit, si pretiosus fuerit, semel accensus perpetuam flammam retinere videtur. Ex hoc Gentiles templorum candelabra conficere solebant, clarè animadvertentes fortissimam flammam & inextinguibilem elicere, quæ nec ab imbribus,

nec tempestatibus exstinguebatur. D. Augustinus lib. 21. de Civit. Dei, Athenis, Veneris Fanum fuisse refert, in quo de dicto lapide lucernæ constructæ fuerant, quæ aliqua intemperie extinguere minimè poterant.

Egypti Reges opera magnifica, & admiranda antiquitus construxisse.

Opera ab Egypti Regibus constructa, omni admiratione digna semper existimavi. Hi porro Labyrinthorum, Pyramidumque primi fuerunt Auctores, & Mausolea, sepulchrâ, & Obeliscos erexerunt. Ferunt admissio facinore, Phæronem Regem vestigio visum amisisse, decennioque cæcum fuisse. Undecimo autem anno ab urbe Buci, accepto Oraculo, quod visum reciperet, si oculos mulieris, quæ tantum sui viri amplexibus contenta fuisset, cæterorumque virorum expers, lotio abluisset. Hic ante omnia uxoris lotium tentavit, cum autem nihil cerneret, infinitarum mulierum urinam experiri voluit, visuque recuperato, præter eam (uxorem enim duxit) cujus lotio visum accepit, omnes concremavit. Ab ea autem calamitate liberatus, cum alia in aliis templis donaria posuit, omnia egregia ad memoriæ diuturnitatem, tum maximè memorabilia, ac spectaculo digna in Templo Solis, gemina saxa, quos obelos vocant à figura veru centum cubitorum longitudine, octonum latitudinis. Polydor. Virg. ex Herod. lib. 2.

Cace-

*Cacodæmonem mali nuncii præſagium ali-
quando attuliſſe.*

Marcus Brutus cum exercitu ex Aſia diſ-
ceſſurus, nocte media, & profunda,
ſplendidum erat lumen, & ſilentium undique
caſtra tenebant, multa ſecum memoria pro-
dibat. Cum autem ad ſe venire aliquem præ-
ſentiret, intentus ad introitum aſpiciens,
horrendam, & monſtruoſam corporis feri,
& terribilis, ſilentio ſibi aſſiſtere imaginem
reſpexit. Quis (inquit) interrogans Bru-
tus, hominum, aut Deorum, es, quid tibi
vis? quid ad nos veniſti? Murmurans ille,
tuus o Brute (dixit) malus genius ſum, in
Philippis me videbis. Tum Brutus nihil
perterritus, videbo, reſpondit, cogitabun-
duſque accubuit. Verum Caſſiana cogni-
ta clade deinde, cogitationeſque ſuas vi-
dens, & ſpes fallaces ſublapſas retrò refer-
ri, in Philippis ſibi ipſi mortem conſcivit.
Ex Plutarcho.

*Olei, vini, ſegetumque ſterilitatis
præſagia.*

Syræi veſpertinus occaſus, ſi biduo ante-
vertat, vel ſequatur Plenilunium, ſegeti
rubiginem, & floſcentibus uredinem pro-
nunciat. Procionis occaſus veſpertinus,
ſi interlunio eveniat, florenti viti, & oleæ
germinanti injuriam ex uredine adfert.
Aquilæ veſpertinus exortus, & Arcturi oc-
caſus, ſi in Plenilunium incidit, & olei,

B 3

& vi-

& vini sterilitatem , utroque tum florente denunciat. Ex Junctino.

Aeris salubritatem ad vita productionem maximoperè videmus conducere.

IN Hybernia , quasdam Insulas , in quibus homines longissimæ vitæ sunt , reperiri compertum est , tanta est enim illarum aeris salubritas , ut vita humana longissimè producat. Cum autem ad maximam senectutem homines deveniunt , deficiente paulisper humido radicali , caloris naturalis opera , quia anima propter complexionis bonitatem recedere nequit , in corpore magni suscitantur dolores : Idcirco illius regionis homines post diuturnos labores , vitam abhorrentes , longè à propria regione se deportari procurant , præsertimque ad locum minus salubrem , ubi faciliter moriantur. Abulens , in Genes. c. 2. & Anania in Univ. Fabrica.

Lintea magna proprietatis apud Indos fieri.

Maximi valoris lintea ex Asbestino lino , & Amiantho lapide contexere Indiani consuecunt. Hæc in ignem projecta flammam quidem concipiunt , detrimentum autem nullum recipiunt. Cum autem usu commaculata , inde hæc lintea depurare coguntur , (spreto more nostro) non aqua , non cinere , vel smegmate utuntur , sed in ignem projiciunt : certissimo experimento perdo
 & ab

Et ab eo non consumi modo, sed potius exempta splendescere, nihilque illis deperire. Tale Carolum V. Imperatorem nonnulli habuisse ferunt. Mizaldus.

Hominibus à gravi valetudine oppressis varias hominum figuras apparuisse, sapissime expertum est.

Dignum speculatione illud semper existimavi, anægris, cum gravi opprimuntur valetudine, ex affecto cerebro, an actu Dæmonis figuræ diversæ appareant? Quippe non semel audiui, nonnullos Dæmones, alios vero fæminas vidisse, ut inter cæteros Alexander ab Alexandro de se ipso testatur. Cum (inquit) Romæ ægra valetudine oppressus essem, jaceremque in lectulo, speciem mulieris eleganti forma mihi planè vigilantibus apparuisse confiteor, quam cum inspicerem, diu cogitabundus, & tacitus fui, reputans nunquid ego falsa imagine captus, aliter, atque res esset, aspicerem: cumque meos sensus vigere, & figuram illam nusquam à me dilabi viderem, quænam illa esset interrogavi? quæ tum subridens, & ad ea, quæ acceperat, verba respondens, quasi me planè derideret, cum diu me fuisset intuita, discessit. Quomodo autem hæc fiant, in lib. I. de vita hominis diffusè enucleamus. *Hydropes lethales multoties ab occultis, abditisque præsidiis disparuisse.*

Multi equidem morbi non à Medicorum remediis, sed à causis abditis curati sunt.

sunt. Refert Schenklius lib. 3. Observat. Medicinal. Christophorum quendam in desperata hyeme, ab hydrope lethali, hac via sanatum fuisse. Illi dormienti in Sole aprico lacertus viridis occurrit, in laxatumque ejus sinum irrepsit, & toto eo tempore, quo dormiit, per tumentem nudatumque ventrem oberravit. Post horam experges factus lacertum in sinu subsultare animadvertit, quem veluti homini amicum, & innoxium dimisit. Huic ab eo tempore hydropicus tumor omnis, citra alia remedia intra paucos dies subsedit, & disparuit. Qui casus mirabilis est, & non minori admiratione dignus, Bufonis sylvestris quam sit proprietas. Hoc enim animal si per ventrem scinditur, & super renes hydropici ligatur, aquo sitatem per vias urinæ, quæ in Ascite superabundat, mirabiliter educit. Hoc Uvverus expertus est. Nonnulli secreto remedio hydropicorum aquas Colubri aquatici lapide ventri applicato sensim absumunt. Insuper vituli marini pelle aquam corpori suffusam Hermolaus Barbarus tolli prodidit. Cæca igitur, & abdita via multos hoc morbo sanari comperrimus.

Medeam à veneficiorum calumnia à Diogene fuisse vindicatam.

OMnes (uno excepto Diogene) memoriæ Scriptores mandarunt, Medeam illam concelebratam, magicis artibus maximam edidisse operam, iisque latissimè fuisse instruatam.

nam. Hic enim apud Stobæum dicebat, Medeam sapientem, non veneficam fuisse, quæ acceptis mollibus, & effœminatis hominum corporibus, confirmabat ipsa gymnasiis, ac exercitationibus, & robusta, vigentiaque reddebat. Hinc, ut verisimile est, fama emanavit, quod illa coquendo carnes, hominibus juventutem restitueret. Si enim adea, quæ de ipsa dicuntur, quod nocturnis horis coram Luna prostrata maleficia suo nudato corpore pararet, respicimus, ut patet per Senecam in Tragæd. 7. & ad alia, quæ ipsam accusant, nescio quomodo ab infamia eam liberare valeamus.

In Plenilunio, ut plurimum furiosos vehementius insanire.

Luna dum Soli opponitur, vehementius furiosos insanire observamus: tunc enim ex superabundantium humorum copia cerebrum ad cranium usque intumescit, eosque ad furiam ducit. Hæc (ut reor) causa, furiosos Britanni luna quarta decima verberibus affligunt, benè compensantes sanguinem, & spiritum tunc temporis effervescente. Cædes autem non sine ratione ad talium salutem conferri videtur, ut enim larga prosperitas ad insaniam homines ducere potens est: sic dolor, & calamitas prudentiam inducere consuevit: quod sapientiæ Princeps perbellè significavit, dum dixerit, afflictionem tribuere intellectum. Bodinus in theat. nat.

Anni computum & mensuram quibusdam nationibus rudi ordine fuisse constructum.

Anni certus modus apud solos Ægyptios semper fuit, eorum enim Sacerdotes ab Abrahamo edocti, & veram anni mensuram, & Solis cursum cognoscere valuerunt. Apud alias nationes dispari numero, parique errore annus notatus est, siquidem Arcades trium mensium annum faciebant. Lavinii tredecim, Acarnanes sex, Græci reliqui 354. diebus. Romulus annum decem mensibus, qui 304. diebus conficiebatur, ordinavit. Hic à Martio incipiebat, eò quod Marti suo genitori credito, mensem hunc dicaverat. Numa post Romulum quinquaginta dies computo huic addidit, annumque constituit 354. diebus. At C. Cæsar Ægyptios imitatus, ad cursum Solis, qui diebus 365. & quadrante constituitur, annum dirigere professus fuit. Censorinus, & Suetonius.

Solatri majoris, & Serpentaria minoris potentia contra parasitos mirabilis est.

Mirabilis profecto est Solatri majoris, sive herbæ Bella-dona radicis potentia: si enim contrita, & exiccata unius scrupuli pondere per horas sex vino infunditur, illudque facta colatura jejuno homini potui datur, ut ille cibum gustare ne queat, efficiet. Hoc parasitis idoneum est remedium, hi enim

enim aperto ore, tanquam omnia devoraturi, in mensa confident, sed hac via pœnas luent, quippè alios videbunt comedentes, ipsi tamen instar Tantalii in mensa famescunt: unde apud convivas ridiculi, & confusi apparebunt. Sanantur hi confestim aceto bibito. Idem facit radix Aron, sive minoris Serpentariæ in acetariis recens contrita, qui enim gustaverit, apparebit suffocari, cibumque relinquet. Sanatur hic allio comesto.

*Ventorum ortum, occasumque terrestrem,
Echinum mira sagacitate hominibus
præfagire.*

Terrestris Echini, qui autumnali tempore in vineis, dumosisque spinis versari præcipuè consuevit, in ortu, occasuque ventorum præfagiendo mira est sagacitas. Horum porro latibula duobus constructa foraminibus, quorum alterum Boream, alterum verò Austrum respiciat, constructa reperiuntur. Præsentientes autem Boream, Austrum, aliumve ventum sufflaturum, longè ab eorum ortu, unum vel alterum cavernæ meatum obturant, ventorum enim cognitio iis innata est, ut ab ipsis se tueri valeant. Hoc ordine Venatores si Echinorum latibula, eorumque sagacitatem compensabunt, nulla stellarum observatione habita, sed solum ex cavernarum meatibus clausis, vel apertis Ventorum indaginem consequentur. Ex Plutarcho in Dialog.

Ani-

Animi pudorem, timoremque humanorum corporum diversimodè faciem alterare.

Magna inter animi pudorem, & timorem, cum utrumque sit tristitiæ soboles, videtur disparitas: quippè in pudore homines facie rubescunt, timentes verò pallescunt. Natura (ut inquit Macrobius 7. Saturn.) cum quid ei occurrit honesto pudore dignum, imum petendo penetrat sanguinem, quo commoto, diffusoque cutis tingitur, ruborque nascitur. Thelesius autem (ut ex Tassone citatur) faciem in pudore, voluit affectum recipere, & proinde erubescere. Hoc à ratione alienum haud est, siquidem volunt Philosophi naturam pudore tactam, sanguinem, instar velamenti ante se tendere. Experientia insuper hoc docet, erubescientes enim manum sibi ante faciem frequenter opponunt. At timentes pallescunt, quia natura cum quid extrinsecè occurrens metuit, in profundum demergitur: ita & nos cum timeamus, latebras quærimus, & loca occultentia. Natura itaque descendens, ut lateat, sanguinem secum trahit, quo demerso dilutior cuti humor remanet, pallorque succedit.

Animalia ex putri genita materia, in mundi primordio minimè fuisse.

Quæ ex putri materia generatur, sex animalium genera communiter existunt. Quædam enim, ut bibiones, quæ sunt minutissima animalia, ex vini exhalationibus fiunt, ut papilioncs ex aqua. Quædam ex humo-

humorum corruptionibus proveniunt. ut vermes in stercore, vel cisternis. Quædam ex cadaveribus, ut apes ex jumentis: crabrones, five muscæ grandes, quæ volando sonât. Scarabæi five muscæ virides ex equis, vel canibus mortuis, scorpius de cancri mortui carnibus, serpens de medulla spinæ humanæ. Quædam ex lignorum putredine, ut teredines, qui sunt vermes intra ligna, quando non abscinduntur tempore debito, exorti. Quædam ex fructuum corruptione, ut gurguliones ex fabis. Quædam ex herbarum corruptela, ut tineæ. Hæc autem in mundi principio immediatè à Deo creata fuisse, nulla ratio confiteri cogit, cum ipsa naturaliter ex corruptione procedant, post autem mundi exordium hujusmodi ex corruptelis generationes evenisse verisimile est. Deus tamen seminarias causas horum materiis indidit, sine quibus oriri non potuissent. Abulensis in Genes. c. 2.

*De Stygis Arcadiæ mortifera natura, &
Alexandri morte.*

Circa Nonacrin in Arcadia, fons quidam reperitur è petra exoriens, quæ Styx ab incolis appellatur, tantæ mortiferæ naturæ, ut summa celeritate corrumpat corpora. Equidem protinus hausta (Seneceæ testimonio 3. quæst. natur.) induratur, instarque gypsi sub humore constringitur, & ligat viscera. Quia autem nec odore, nec sapore notabilis est, sæpè advenas fallit, nec eis epota,

amplius remedio locus est. Ferunt non ære, non ferro, non testa aquam hujusmodi contineri, nec aliter quàm in equi ungula ferri posse. Hujus veneni potu, magnum Alexandrum in Babylonia fuisse extinctum multi Scriptores referunt: ille, accepto poculo à Thessalo Medico, ob aquæ feritatem in media potione repentè veluti telo confixus ingemuit, elatusque (ut ait Justinus) è convivio semianimis, tanto dolore cruciatus est, ut ferrum in remedia posceret, tactumque hominum velut vulnera indolesceret.

Achores tineasque capitis, ex bufonis oleo feliciter sanari.

DUm juvenis in Alberone oppido propè Luceriam Apuliæ semel medicinam facerem, ibi quendam achoribus, tineisque per multos annos turpiter affectum (cui varia fuerant applicata remedia, omnia tamen inutiliter propter morbi resistantiam,) reperi. Tandem nostro consilio hic electo ex pharmaco purgatus, solum linimento ex oleo, in quo ad exactam coctionem Bufo, sive Rana terrestris ebullierat, optimè curat⁹ est, quippè simplici hoc remedio per paucos dies in capite utens, sanus, & capillatus factus est, durante autem linimento pili emortui, vulsellis à chirurgo extirpabantur.

De Cervi lachryma, ejusque in ciendo sudore potentia.

Tantæ creditur esse efficacix Cervi lachryma in sudore ciendo, ut si grana quin-

quinque vel sex potui dentur, totum corpus
ferè solvi judicemus. De hac loquens Abin-
zoar lib. 1. tract. 13. c. 6. se tria grana Azir fi-
lio Regii magistri equitum in lacte, vel aqua
cucurbitæ, vel rosatæ exhibuisse retulit, il-
lumque à virulento ictero liberasse. Hæc au-
tem in Cervis ante centesimum annum (te-
stimonio Scaligeri) nulla est, temporis au-
tem processu generatur, & in juglandis mo-
lem accrescit. Dicitur magnam habere ad
venenum efficaciam, ut in Asia felicissimo
successu sæpè experiuntur.

*Vires infirmorum collapsas, odoribus re-
sarciri posse.*

Infirmorum deperditas vires non potioni-
bus modò, verum atque odoribus restau-
rari posse observatum est. Ajunt enim De-
mocritum in dies aliquot, amicorum gratia
pomi odore vitam sibi prorogasse. Hinc mul-
ti panem calidum vino odorifero immersum
naribus admovent ægrorum, quem si tem-
poribus, & costis cataplasmatibus more im-
ponimus, utique vires egregiè restituimus.
Conciliator Apponensis moribundam vitam
ex croco, & castoreo contusis, vinoque
commistis producere se consuevisse testa-
tur, senibusque eam compositionem exhi-
buisse, nullatenus olfactu magis quàm potu
profuisse. Ferrerius lib. 2. Method.

De olei Balnei mirifica in morbis præstantia.

Olei Balneum, ut Herodotus antiquissi-
mus medicus prodidit, iis, qui à diuturnis

nis affliguntur febribus, à lassitudine, vel nervosarum partium doloribus oppressis, convulsis, & urinæ suppressis laudatissimum ac salutare esse remedium experimur. Vidit hujus præsidii experientiam Heurnius in quodam extenuato, ac ferè exhausto, dum esset Patavii: illum enim validissima occupaverat convulsio, at tepidi olei pleno vase immersus, ac fots, sanus evasit. In lib. nostro de Hydron. nat.

Adam, & suos contemporaneos, perfectissimam rerum naturalium habuisse cognitionem.

Inter alias rationes, quas Abulensis in Genes. in c. i. de longissima vita primorum parentum, qui annum ferè millesimum attingebant, retulit, hanc adduxit, quod Adam rerum naturalium perfectam à Deo cognitionem habuit, intellexit enim fructuum, herbarum, lapidum, lignorum, animalium, mineraliumque virtutes, & doctrinam, quibus vita humana diutius conservari poterat, quæ omnia contemporaneos, (ut ipsi etiam vitam producerent longissimè,) edocuit. Hæc autem cognitio, & ex diluvio, & gentium divisione perdita est. Reperiuntur tamen in præsentiarum multa mirabilia, naturæque secretissima apud sapientes, à temporum injuria forsitan vindicata, quæ aliquando homines videntes, aut audientes, tanquam supernaturalia opera admirantur.

*Rutam inter alexiteria medicamenta con-
numerari.*

Inter alexipharmaca præsidia, Rutam mini-
mæ conditionis haud esse perhibent, siqui-
dem jejuno stomacho comesta multos à venci-
ni virulentia liberasse legitur. De hac Athe-
neus in 3. Deipn. loquens, Archelaum Ponti
Regem suos populos veneno interimere con-
suevisse scribit: illos autem à quibusdam edo-
ctos, ob id antequam è domibus egrederen-
tur, quotidie Rutam edere solitos, à Tyranni
crudelitate se defendere potuisse.

*Sola suspensione capitis excruciatum ver-
benam mitigare.*

Mirabilis est Verbenæ proprietas in dolo-
re capitis mitigando, siquidem à Petro
Foresto traditur, hoc solo præsidio quendam
fuisse perfanatum. Ille nullis remediis, quam-
vis optimis, curari potuerat, non venæ sectio-
ne, non syrupis digerentibus, neque decoctis,
pilulis, cucurbitulis, nec aliis topicis auxiliis.
Cum autem nulla juvarent remedia, ad collum
Verbena viridis appensa est, sanus factus est,
lib. 9. Obs. 3.

*De Thapsia virtute in sugillatis sanandis, Ne-
ronisque calliditate.*

Nero Imperator in sui Imperii exordio
Thapsiam, ejusque excellentiam magni-
ficavit. Ille quidem dum noctu incederet in-
cognitus, & in multos impetus faceret, non
semel facies sugillata, cutisque livida, pista-
que

que ab illis fuerat. Confestim hic ex Thapfia, thure, & cera commista linimento viventem visum collinibat, quo præsidio antelucem à fæda sugillatione liberabatur: dum autem die in populi conspectu faciem sanam ostenderet, facinoris sui famam, & ignominiam occultabat. Ex Durante in Herbario.

Obstetricibus animadversio.

IN fœminarum umbilico præcidendo diligentia adhibenda est, quippè si nimium curte umbilicus religatur, ætatis progressu parienti conatum restringere, imminenti vitæ periculo, potest. Ex Matthia Cornace.

De arboris ficus mirabili natura.

SI gallinaceas carnes, & teneriores, & coctû faciles habere desideramus, in arbore ficus eas suspendemus, ita votum nostrum procul dubio assequemur: credo forsitan ob acutum, & incisivum odorem, quem arbor spirat id causari, vel forsitan occulta cœcaque proprietate. At quod mirabilius in hujus arboris natura est, Taurum indomitum, ferumque in eodem alligatum mansuescere tradunt. Nescio autem an naturali via propter odorem, an aliqua antipathia, quæ inter talia existat hoc eveniat. Audivi tamen à multis utrumque experientia fuisse confirmatum.

Quomodo à Vitriolo aris laminas extrahere valeamus.

INter chymicæ artis arcana, non est parvi momenti illa cognitio, quomodo à Vitriolo aris

æris lamellæ extrahantur: aperiā modum, qua facilitate id assequi valeamus. Bulliatur Romanum Vitriolum in olla cum aqua fontis, in eaque chalybis lamina per horæ quaternionem demergatur: extrahito demum chalybem, ipsum enim lamellis æris instar æruginis colligatum habebis, quæ cultro radendæ sunt, ut alias chalybem immergere possis, novasque lamellas extrahere: siquidem tamdiu corradī poterunt, quousque Vitrioli portio in aqua fuerit. Arrigat aures ingeniosus, quia ex hoc minimo principio multa, præcipuè in remedia, quamutilia assequetur.

Oleum Vitrioli, & Sulphuris contra lumbricos plurimum valere.

Nisi magnis experimentis præstantissimum remedium ad puerorum lumbricos comprobassē, haud auderem hic inter arcana selecta fore reponendum confiteri: quippè tanta est ejus virtus, & potentia, ut mortuos ferè pueros è vermibus ad vitam trahat. Hac industria paratur. In libris singulis aquæ fontis olei Sulphuris, vel Vitrioli chymicè extractorum, aliquot guttulæ addendæ sunt, ita ut aqua acidula fiat, quæ pueris, natuque majoribus danda est, diu noctuque ad placitum, est enim præstantissimæ virtutis,

De Carabæ mirabili virtute in uvulæ casum, Amygdalarumque tumores.

Martinus Rulandus, vir in chymicis celeberrimus, in Amygdalarum inflammatione,

tione, & tumore, uvulæque casu ex humoribus à capite fluentibus excitatis sola Caraba mirabilia paravit. Primo suffimentum consulebat, hoc modo exceptum. Accipiebat Carabæ albiss. drach. j. qua redacta in pulverem crassorem, & carbonibus imposita, fumus per infundibulum ore excipiebatur ab ægro mane, meridie, & vesperi, multa utilitate. Accipiebat etiam fermenti veteris unc. j. quam more emplastri linteolo inducebat, aspersoque Carabæ albæ pulvere vertici imponebat per diem, per noctem verò sequentem recens applicabat. Quibus paucis remediis, & ex sola quasi Caraba, quamplurimos à facium tumoribus, uvulæque casu, Amygdalarumque inflammationibus oppressos persanavit. Ex ejus Curationibus.

*Spina infectoria Baccias ad Tenesmum ex sal-
sa pituita, expertissimum, verumque ad
illum existere remedium.*

Est mihi remedium pro tenesmo adeò expertum, ut confitear hyeme quadam fortasse mille hominum, qui endemiali ferè morbo hic lugebant, persanasse quam citissimè. Syrupum ex Baccia spinæ cervinæ sive infectoriæ Aromatario parari jusseram. Hæc in fine Octobris, cum benè maturaverunt, colliguntur, expressoque succo cum melle, vel saccharo ad formam syrupi ducitur: additurque in fine masticeis, vel zinziberis, anisi, vel cynamomi ad drach. j. vel in majori dosi, si libuerit. Datur hic syrup. ab unc. j. usque ad duas
cum

cum pauco vino dilutus, in abstemiis datur cum aqua cinamoni: epoto, cibatur æger, parcè tamen & jejuniò stomacho, præcipiturque ne dormiat. Equidem una die sanatur æger, solvitur enim alvus, absque molestia, & excretis serosis, viscidisque humoribus, solo hoc præsidio integrè liberatur.

*Arietis linguam futurum in ovibus lanitium
commonstrare.*

Mirantur multi Virgilium in 3. Georg. libro in Arietibus monere, ut linguam pastores conspiciere debeant: desinant autem admirari, causam enim adducimus ex Plinio, qui propterea Arietum ora introspecti à pastoribus voluit, quia cujus coloris ii linguam habuerint, tale in foetibus generandis fore lanitium. Audivi à multis hoc verissimum reperiri. Ovis enim etiam cum uterum gerit, si linguam habuerit nigram, nigrum pariet agnū, si albam album, & sic de aliis coloribus.

*Ridiculum est, quod fertur, Basiliscum à
Gallæ ovo excludi.*

Non modò à plebeis, verum atque à nonnullis studiosis, Basiliscum ab ovo Galli veteris connasci perhibetur. Fingunt hi ex aliquorum Scriptorum testimonio, quos etiam ego perlegi à Gallo decrepito, qui septimum, aut nonum, vel ad summum decimum quartum annum agat, ex putrefacto semine, aut humorum illuvie æstivo tempore, ovum conflari, ex quo ab eodem foto (ut à Gallinis alia foventur ova,) Basiliscus oriatur. Sed hoc

animal nemo vidit, habitat enim (auctore Plinio) in Aphricæ solitudinibus: proinde hæc credere difficile est. Insuper si hanc speciem masculinam posse fætare concessum esset, contingere etiam in aliis, quod minimè observamus. Mihi aliquot ova in experimentum à mulierculis allata sunt, dicentibus: Gallum peperisse: erant oblonga, & in caudam serpentis quibusdam nodulis terminabantur: at hæc à Gallinis ex plurium ovorum minuto-rum colligantia, seu superfætatione, non autem à Gallis fieri, dixi.

Homines ex improvise Lupi aspectu veluti mutos, & attonitos fieri.

Vulgatissimum illud est, homines ex improvise Lupi aspectu adeò mutos, & attonitos fieri, ut nec fari, nec vociferari valeant. A Lupi quadam proprietate id fieri asserunt, contententes, Lupum, si prior obvium quempiam conspexerit, illicò vocem adimere, eandemque illum luere pœnam, si ab homine prius videatur. At hæc nugæ sunt. Siquidem exsterribili, improviseque Lupi aspectu, homines terreri, timoreque concuti, verisimile est: ex timore autem valido membra frige fieri ex raptu ad interiora spirituum, inde corporis, & artuum fieri impedimentum, vocisque privationem, mirum non est. Alii alia fingunt. Mihi autem hæc omnia ad solum timorem, tanquam ad causam proportionatam reducere visum est.

Multa

Multa facinora à Magis aniculis perpetrari posse.

Retulit Leonardus Varius lib. 1. de Fascino, Multas hac nostra tempestate existere aniculas, quarum impuritate non paucos effascinari pueros, illosque non modo in gravissimum incidere discrimen, verum atque acerbam sapissimè subire mortem. Pecudes insuper partu, & lacte privari, equos macrescere, & emori, segetes absque fructu colligi, arbores arefcere, ac denique omnia pessum iri quandoque videri.

A Fuco vulnera illata, muscis contritis brevi spatio persanari.

Cum quadam die apud amicos aliquot comorarer, & læti in mensa de more varia confabularemur, ecce unus ex iis in superiori labro à Fuco animali vulneratur, quo morsu statim intumuit vulnus, cum maximo patientis dolore. Amici in risum promoti, patientis medelam minimè procurabant. Ego quidem alias morsus hos curasse recordabar: quare confestim, ut nonnullas muscas servus meus caperet, iussi, quas contritas, dum super morsum imposuisset, brevi dolor sedatus est, tumorque cum maxima patientis lætitia, aliorumque admiratione detumuit.

Qua facilitate ulcera formicantia, & cacoëthica sanari valeant.

Quidam amicus meus, cum in Hypochondriis, ulcera formicantia, pravaque, quæ

à nonnullis vermes dicuntur, passus esset, san-
nitatem, post multa à doctissimis Medicis tenta-
ta remedia, acquirere non potuit: ulcera enim
licet sanari viderentur, renovationem tamen
continuò recipiebant. Ultimò post annos &
menses in empiricum chirurgum incidit, qui
paucorum dierum spatio, ita hominem persan-
navit: Abluebat primò ulcera albo vino, tum
ex patellis marinis pulverem, sive cinerem ex
corticibus (exemptis interioribus) consper-
gebat, ultimo herba marina ulceræ cooperie-
bat, fasciaque premebat, semel in die hoc usus
remedio, viginti dierum spatio æger conva-
luit. Procuravit arcanum amicus, & mihi fide-
liter communicavit.

*Falsissimum est, quod fertur, Viperam in coitu
masculum occiderere, ipsamque à suis ca-
tulis in partu necari.*

A Gravissimis Auctoribus affirmatur, Vipe-
ram in coitu (accepto semine) masculi ca-
put excidere, (ille enim in fœminæ os inserit,) &
sic eum occidere, sed pœnam tanti facti il-
lam luere, siquidem Viperini catuli concep-
ti, grandiores facti viscera matris corrodunt,
eamque occidunt. Sic voluit Plinius lib. 10. &
Nicander in Theriacis, quare Viperam ajunt
dici ab eo, quod vipereat, aut vi pariat. Utrum-
que autem falsissimum esse, & experientia, &
gravissimorum etiam Scriptorum auctoritate
cognitum est. Apollonius apud Philostratum
Viperam aliquando visam fuisse catulos suos,
quos peperisset lambere, & expolire asseruit.

Bodi-

Bodinus in nat. theatr. lib. 3. in Gallia, ad Clanum Pictavorum flumen, ubi Viperæ frequentiores sunt, utriusque sexus Viperas lagenis vitreis inclusas fuisse retulit, illasque peperisse, & concepisse utroque parente superstiti. Matthiolus ex Observatione Ferdinandi Imperati Neapol. Pharmac. Viperam parere catulos suos, & non occidi asseruit, catulosque non viscera matris, sed membranas, quibus includuntur, dirumpere. Quare rectius sentimus, si Viperam non à vi parere, vel perire dicimus, sed quasi Viviparam, quod non ova, ut cæteri serpentes, sed vivum animal pariat.

Traulos, balbos, & semilingues fieri ob nimiam cerebri humiditatem, ut communis est sententia, ab experientia alienum reperitur.

TRauli, & Balbi non ob cerebri humidam intemperiem fiunt, ut ferè omnes autumant: inveniuntur enim hi modò calidi, modò humidi, vel ficci, ut & reliqui, qui nec Trauli, nec Balbi sunt: imò & hi modò sputis abundant, modò iis carent: quare non ob humiditatem nimiam cerebri huiusmodi Traulos, & Balbos fieri, sed ob varietatem meatuum in instrumentis pertinentibus ad locutionem existentium, docuit experientia. Porro Traulis qui literam R. exprimere nequeunt, in media palati regione, ubi quartum est os superioris maxillæ, duo inveniuntur foramina, quæ nullo modo adeò aperta, & obvia sunt, ut iis,
C s
qui

qui optimè loquuntur. Balbis vero juxta dentes majora observamus foramina, per quæ stilans pituita, linguamque irrigans in parte illa anteriori, blesam locutionem facit, unde blesæ, & semilingues fiunt : quod si hæc non essent, haud balbutirent, licet à capite copiosa descenderet pituita, ut multis contingit, qui ex hac tamen Balbi non fiunt. Quare sententia Hippocratis 2. Aphor. 32. malè verificatur, cum asserat, Balbos ob frigidam, humidamque capitis intemperiem fluxu tentari : fluxio enim talis, & Balbis & non Balbis succedit : concurrit tamen hæc fluxio, ut causa remota, quæ aliquando cum proxima dicitur affectum facere posse, si juncta fuerit : sola autem facere nequit, ut malè Hippocrates, & alii opinati sunt. Ex Sanctorio Sanctor. de vit. err. lib. 3.

*Morbos perniciosos, vel mortem, vel affectus
longitudinem inducere.*

ANno qui fuit Jubilæi 1600. in Nolana civitate, & in circumvicinis propè Neapolim perniciosissimi orti sunt morbi, ubi sætis aliquibus corporibus, eorum Ventriculus bilis copia vitellinæ plenus inventus est, ejusque tunica, & intestina eodem colore pertincta visa sunt. Meatus qui ad fellis cistim protendit, ab humoribus crassis, viscosis, & tenacibus obstructus erat. Fellis vesica dissecta bilis flava haud inventa est, sed ejus vice atra, & instar atramenti nigerrima. Hepar quoad externam partem album erat, in interna autem
nigrum,

nigrum, & atrum, veluti carbo accensus, & extinctus. Languentes in februm initio vomitu, & nausea molestabantur. Eorum lotia crassa, ictérica, & subrubra semper erant. Omnes ferè erant ictèrici, & longo tempore, si qui evadebant, indigebant, ut sanitatem acquirerent. Ex Jo. Bapt. Cavallario de Morbo Nolano, seu de morbo epidemiali.

Lupi cur pauci reperiantur, oves autem multæ.

Videtur quasi abstrusum illud quæsitum, cur pauci reperiantur lupi, oves autem multæ. Profectò in partu plures lupus edit catulos, quàm ovis, quæ unicum, & plurimum parit. Insuper ovès, & agni in hominum alimoniam continuò occiduntur, luporum autem caro esui apta non probatur, nullatenus oves, agni, & arietes semper in majori numero reperiantur, quàm lupi. Hujus causa prima est Dei bonitas, qui tam immane animal in ejus specie excrefcere non permittit, in sacra enim Genes. c. 7. Noe, ut eò omnibus animalibus mundis septena, & septena masculum & fœminam in arcam tolleret monitus est: ex immundis vero duo, & duo masculum & fœminam. Secunda causa luporum est sagacitas, & in propriam speciem immanitas. Hi enim, cum ratio vivendi deficit, ob cibi inopiam in multo numero conveniunt, atque in circulo unus post alium currit, ut apud vulgum, ex villicis paratur ludus, diciturque Rotalupo: primus autem, qui propter cursum, vel pauci

cis viribus in terram cadit, fit aliorum cibus, renovaturque ludus ad omnium saturitatem. Hæc est potissima ratio hujus speciei decrementi, alius enim comedit alium. Ex Aeliano ut reor.

Antimonii in vitrum reductio, ejusque vires in Medicina.

Vitri stibium, quod in longis, & difficilibus morbis propinatur, in epilepsia scilicet, melancholia, podagra, elephanticis, resolutione, in febribus quotidianis, tertianis, & quartanis pestilentia correptis, venenatis, hydropticis, cephalicis, isticis, & similibus, robustis tamen corporibus, ita præparatur: Stibium, quod ex aurisodinis colligitur, in pulverem tenuissimum contunditur, teriturque, & supra ignem in fictili, rude ferrea, aut cochleari continuo agitando uritur, usque dum omnis humor ac fumus evanescat, quod in sex, aut octo horarum spatio expeditur: deinde calx conteritur, catilloque imposita, in fornacem inter candentes carbones collocatur, & igne luculentissimo urgetur, dum lique scat picis instar: postea super marmor funditur, atque sic ex Stibii uncis duodecim, vitri ipsius hyacinthi modo pellucidi, uncias quinque colliges. Andernacus Comment. 2. Dialog. 7. de nov. & vet. med.

Solo Metrenchita auxilio mulieres esse prægnantes (omissis cæteris indiciis) experimur.

Multa apud Scriptores, quibus in primis mensibus mulierem prægnantem comprehen-

prehendere valeamus, indicia reperiuntur. Dicunt multi, lotii inspectione gravidas nosci, si illud album, clarumque fuerit, in eoque atomi ascendentes, & descendentes apparuerint. Alii ex suppressis mensibus, dejecto appetitu, vomitu, & nausea ante prandium id consequuntur. Nonnulli ex lacte in mammillis, ex arteriis gulæ si plus justo pulsant, ex lentiginibus, si in mulieris facie oriuntur, ex tumefactis mammillis, & fusco earum caputem colore prægnantes venantur. Cæteri tum ex his, tum ex pondere circa pectus, ex umbilici egressu, si indies fit major, ex tumefactis venis, quæ videntur in narium angulis juxta lachrymalia. Obstetrices digitis experiuntur an uteri orificium sit clausum, vel apertum: ex clauso enim gravidationem patefaciunt. Non desunt alii, qui Hippocratis Aphorismis confisi, hydromel, & suffumigia experiuntur, epoto enim hydromelle post cœnam, si tormina sequuntur, arguunt prægnantem esse mulierem. Si illa suffumigio acuto per pudenda usa fuerit, si ad nares odores non perveniunt, indicant utero esse gerentem. Hæc autem signa, quia pathognomica non sunt, veluti futilia rejicimus, & tanquam absurda ad meros Empiricos committimus. Non enim ex lotii aspectu, verè mulierem esse prægnantem divinare possumus, nam meatus urinaris cum utero nihil habet, lotique claritas, albedo, & bullosa granula in eo, possunt morbos etiam significare, ut in cacochymo corpore sæpius observamus:

vamus ; hoc itaque indicium prægnantium verum non est. Non ex mensibus suppressis, non ex vomitu, & nausea, sive appetitus dejectione hoc consequimur ; quia affectiones hæc ex multis causis, in mulieribus, quæ prægnantes non sunt, evenire possunt. Non ex lacte in mammillis, quia id etiam virgines habere possunt, ut voluit Hippocr. Insuper multæ mulieres in primis mensibus lac non habent : lac ergo non est gravitationis verum indicium. Pulsatio arteriarum gulæ, solito crebrior conceptum peculiariter haud arguit, quia ex retentis mensibus splenis, & ventris tumore, & ex pituita in pectore collecta etiam fieri potest. Lentigines non in solo conceptu apparent, quippe signum hoc, neque omnibus, neque semper competit, & in non prægnantibus etiam fiunt. Mammillæ tumefactæ, earumque capitum fuscus color, communia signa sunt, & retentis mensibus, & prægnantibus. Pondus circa pectus, non in gravidis modo sed in retentis mensibus, in mola, & vesicæ calculo observatur. Umbilici egressus ex multis causis præter naturam fieri potest, non ergo peculiare gravidarum indicium est. Venæ tumefactæ in narium angulis juxta lachrymalia, non in gravidis modo apparent, sed in quolibet abdominis, & splenis tumore, & in occlusis mensibus. Obstetrices anatomix ignaræ nequeunt intimum Uteri orificium tangere, licet manibus contrahant, illud enim valde à labiis matricis distans est, ipsæ autem externum Uteri tantum.

tammodò orificium tractare possunt, quod
semper & gravidis & non gravidis apertum
manet. Experimentum Hippocratis de hydro-
melle & acuto suffumigio non æternæ veritatis
est, ut Galenus, & Avicenna comprobarunt.
His itaque indiciis vere conceptum explorari
non posse explanatum est. Cognoscimus ta-
men signo evidenti, & infallibili indicio præ-
gnantes mulieres in primis mensibus Meiren-
chitæ sive Specilli, quo liquores in Uterum
injiciuntur, auxilio: hoc apud Veteres in ma-
gno usu erat. Profectò, si illius in foramen
uteri externum apicem immittimus, quod
summa cum dexteritate sinistra manus digito
indice inveniemus, (non enim quilibet inex-
pertus invenire sciet, est siquidem externum
uteri foramen in vulvæ apice particula oblon-
ga, & duriuscula, quæ exigui penis puerorum
exprimit imaginem:) si ex apice specilli li-
quor aliquis suavissimus, sicut esset vini tenuis-
simi pauxillum, ne fortè existente conceptu
equatur abortus, exprimitur, brevi tractu vo-
lum assequemur. Si enim obturatum est inti-
um uteri foramen, quod sit conceptu peracto,
liquor Uterum non ingreditur, & mulier fasti-
dii nihil persentiet. Sin autem ex intromisso
liquore vellicationem parvam pertulerit mu-
lier, quod facile fiet ex maximo sensu partium
uteri, utique gravida non erit, & uteri inti-
um foramen apertum reperietur, ut expe-
rientia liquoris ostendet. Sanctior. San-
ctor. lib. 1. de vitand. error.

Peri-

Periculosum est, pisces frixos in humido loco reservatos comedere.

INter magna venena piscium frixorum, qui reservantur in humido, vel qui steterint cooperti calido vasculo, esus est, hi enim in lethiferum commutantur venenum, & symptomata perniciosorum fungorum corporibus inferunt, quæ quandoque non statim, sed post diem, vel biduum eveniunt: oportet igitur frixos pisces in loco aperto, ut frigeant, demittere, si veneni malitiam cupimus evitare. Ex Arnaldo Villan. in lib. de venenis.

Lactis balneum pro corporis decoratione multum præstare.

APud Veteres lactis Balneum maximo erat in usu, illius siquidem lotione corpora & candore, & venustate vigeant. Hinc memoriæ proditum est, Poppejam, Neronis uxorem, quingentas secum asellas ducere consuevisse, quarum lacte, ut candefieret, totum corpus balneabatur. Mercurialis de Decoratione. *Germani antiquitus corporis firmitudini maxime vacabant.*

Magna profectò laude Germanorum consuetudo digna judicatur, in corporum hominum vigore confirmando: ii enim legem habuerunt, ne ante ætatis vigesimum annum, quispiam Venereis amplexibus commisceretur, rectè compensantes corporum vires à nimis tempestivo coitu enervari. Cæsar 6. de bello Gallico,

Fæmi.

Fæminas utero gerentes, libenter marem admittere: bruta autem gravida nequaquam.

Quàm dissideat mulier à brutis gravidationis tempore benè novit Arist. 7. de hist. animal. cap. 4. Hæc enim si gravida est, marem admittit, brutorum verò omnium sola equa coitum patitur à conceptu, reliqua autem minime. Manifestissimum est hoc in specie humana mulierem gravidam coitum pati, & appetere.

Cicutam, uterinum furorem extinguere.

Licet cicuta inter frigida connumeretur venena, præcipuè quæ in aquis, & lacubus invenitur, furoris tamen uterini, sive Satyriasis remedium est. Hic affectus Veneris est immoderatus appetitus, cum uteri ardore, & delirio. Narrat Divus Basiliius quasdam vidisse fæminas, quæ Cicutæ potione rabiosas cupiditates extinxerunt. Hoc legitur 7. Homil. sup. Hexameron, cujus verba nonnulli intelligunt de ciborum appetitu, ego tamen potius ad furorem uterinum, & ad venereos incentivos appetitus deducere, cujus auxilio compossuntur: quippè Athenienses sacerdotes cicutæ usu, libidinis incendia extinguere consuevisse, proditum est.

Variolas, & morbillos, morbos esse novos, & hæreditaria, & paterna proprietate vagari.

Magna est discordia inter Scriptores de Variolarum, Morbillorumque origine. Asserunt multi, hos sub nomine exanthematum,

D

Vete-

Veteres intellexisse, causasque illorum reliquias esse excrementi sanguinis menstrui, quo nutriuntur fœtus in utero, & naturam, sive calorem naturalem, ita exprimunt materiam & efficientem. Alii minimè à Veteribus fuisse cognitos volunt, digladianturque num vitio cœli, vel ab internis corporis principiis apparuerint: quippè Arabes, quorum tempore cœpisse hic morbus creditur, eos pestem esse, fierique in peste, & à corrupto cœlo contendunt. Equidem ante Arabum tempora nullus reperitur auctor, à quo morbos hos, aut generatos, aut clarè explicatos habeamus. Propterea multi Latini, & nonnulli inter ipsos Arabes, propter labem menstruaalem, laetis corruptionem, victus rationem, & alias causas fieri scripserunt. In tanta rerum difficultate, & obscuritate Hieronymus Mercurialis vir doctissimus, hos esse morbos hæreditarios, ortumque à cœli vitio, tempore Scriptorum Arabum, & proinde à veteribus haud fuisse cognitos enucleavit. Ad hujus viri opinionem libenter devenio, quippè si à menstrui vitio homines inficerentur, quia hoc ab Evæ peccato à mundi origine sempiternum fuit, debuissent homines hac menstruorum labe contacti semper Variolas, & Morbillos pati; tamen nec in prima ætate, nec post Noe, nec ante Scriptores Arabes quempiam hos habuisse, aperte legitur. Aperiunt istorum fundamentum esse invalidum bruta sanguinea, hæc enim (testimonio Aristot. 6. de histor. animal. 18.) menstruas purga-

purgationes habent, & inter cœtera Equus, Canis, & Afinus, tamen hæc à Variolis, & Morbillis non tentantur. At quod hujus rei magis negotium convalidat, est, Indos ante Hispanorum transitum nequaquam Variolas passos, idcirco non à reliquiis nutrimenti à menstruo sanguine, vel ab istius excremento ortum ducunt Morbilli, quia si à tali fuissent Variolarum, Morbillorumque origines, utique ii hos morbos experti fuissent. Legitur apud Ramusium, Indiæ incolas, vitio Cœli penè plurimos Variolis fuisse extinctos, eoque tempore, quo nostri ab illis gallicam luem acceperunt, eosdemmet vicissim à nostris Variolas, & Morbillos recepisse. Sunt ergo hi morbi novi à Cœlo producti primò, cujus vitio adeò homines fœdati sunt, ut in posteros per hæreditatem mali seminarias causas transmittant, proindè morbi hæreditarii dici merentur, quia paterna proprietate vagantur. Ex Mercuriali.

De Araneorum telis, earumque usu in Medicina.

MIro artificio Araneus telas orditur, quibus muscas pro victu capiat: has ad tertianæ febris circuitus depellendos, multi præstantes & celebres tempestatis nostræ Medici, non sine felici successu in usum præstitere: siquidem ex iis, & populeo unguento pilulas parant, corporisque locis, horis aliquot ante accessionem, in quibus arteriarum evidens deprehenditur pulsatio, colligant, & relinquunt, inde votum consequuntur. Joannes Moibanus.

Naturæ cautela in menstrualī mulierum sanguine purgando maxima est.

Magna est in depurandis fœminarum corporibus à menstrualī lue, naturæ sagacitas, quippè si oclusos habuerit meatus, quibus singulis mensibus illam deponere consueverit, novas ad illius expulsionem vias molitur. Propterea fœminarum multæ, ex oculis cruentas lachrymas, aliæ ex narium venis sanguinis profluvium emisere, nonnullæ sputa rubentia passæ sunt in menstruorum cessatione. Ipse in quadam ancilla nostra, cui menstrua oclusa erant, ex gingivis sanguinem profunderè observavi. At quod magnam infert admirationem, multæ per minimum manus digitum, & per annularem singulis mensibus sanguinis fusionem habuerunt, ut in religiosa quadam fœmina non menstruante ter in sinistra manu Ludovicus Mercatus famigeratus Medicus observavit.

Inter rutam, & brassicam nullam inesse antipathiam.

EX Scriptoribus in re rustica multi, si secus rutam feratur, brassicam illicò arefcere tradunt. Aliam non adducunt causam, & rationem, quam antipathiam, & disparitatem quandam inter talium naturam. Futile autem est horum argumentum, nulla enim interrutam, & brassicam contrarietas est, quia tamen altera secus alteram arefcit, id in causa esse potest, quia utraque calida, & sicca est, inde facile evenire potest, ut ob humiditatis inopiã altera, vel ambæ ariditate perdantur.

Pedi-

Pediculos morientium corpora mira sagacitate relinquere.

Non leve à Medicis præſagium à pediculis in gravibus hominum valetudinibus capitur. Hi proſectò in morituris, quando adeò intenſa eſt humorum corruptela, ut calor innatus reſolvatur, vel putreſcat, circa ventriculi regionem, vel ſub mento, ubi major eſt caliditas, congregantur, partesque extremas tanquam calore proprio orbatas derelinquunt, quod calorem propriũ, ſi penitus exſolvi cognoverint, ab infirmi corpore mira celeritate longius abeſſe conſpiciuntur. Lemnius.

De Achatidis lapidis mirabili natura.

Achates lapis, qui ex India fertur, tum coloribus diverſis, tum venis variari conſpicitur, ex quorum interſeptione diverſæ imagines multoties fabricantur. Quod autem mirabilius eſt, nunc ferarum genera, flores, aut nemora, nunc volucres, aut Regum naturales hic lapis portendit effigies : quippe in Achate Pyrrhi Regis fertur, & caput ipſius, & ſeptem arbores in quadam planitie apparentes extitiſſe. Ex Camillo Leonardo de lapidib.

Ferarum natura in hominibus mirum in modum deſtatur.

Non eſt à ratione alienum, quod de Rege Attila circumfertur, quod Canis in morem latraſſet : quippe Joannes Langius, clari nominis Medicus, ab equitibus Comitæ Palatini ſe audiviſſe retulit, quod in Austria hominem,

nem, qui latratu, ac cursus pernecitate cum canibus contenderet, & cum illis in sylvis illæsus venaretur, vidissent. Hæc autem natura absque dubio detestanda est, quippè tales immanes sunt, & in hominum occisiones proclives, ut Attila crudelissimus fuit, in viventium cædes pronus, à quo tot Urbes, & populi suffossi sunt.

Non modò in fœminas lascivire homines, verùm atque bruta cernuntur.

Homines lascivire in fœminas, nec novum, nec inauditum est, cum ambo sub humana specie contineantur. Quod autem bruta in easque lasciviant, mirabile est. Plutarchus in Dialog. Elephantem in Alexandria fœminam quandam, quæ coronas sutiles componebat, adamasse, fuisseque Aristophano Grammatico rivalem, retulit. Amicæ per plateam transiens Elephas & poma & fructus donabat, multisque indiciis, & amorem, & ad servitutem promptitudinem declarabat, sæpeque à latere assidebat, & lascivè mammarum loca tangebat. Serpens etiam quidam (testimonio ejusdem) pullam ardentissimè adamavit, noctu ad illam accedebat, placidèque amplectabatur, & à latere dormiebat, luce autem adventante nulla illata læsione discedebat. Parentes, ne à serpente læderetur, aliò puellam asportarunt. Ille autem post huc illuc aliquot gyros ad amicam ultimò pervenit, quam non more solito amplexa: sed quadam amantium ira in illam irruit, manusque puellæ no-

dis

dis ex corpore vinciens, caudæ extremitate amicæ tibias verberibus cædebat: ita profecto præteritæ fugæ, atque absentia ulcisci videbatur.

Quomodo fœmina utero gerentes conceptum valeant occultare.

Maximam Sabini Romani uxoris in occultando conceptu referam sagacitatem, quo præsidio aliæ consimiliter, si optabunt fœminæ à conceptionis indiciis faciliter occultabuntur. Illa quidem dum aliæ mulieres secum lavabantur ventris tumorem celare cupiens, unguento, quo ruffas, & aureas comas reddebat, ab utero corpus universum linire solebat. Illius erat vis pinguitudinem, sive carnis inflationem, aut laxitatem efficere, propterea cum largè in corporis particulis utebatur illud tumefactum repletumque reddebat, ventrisque tumorem occultabat. Parabatur (ut puto) unguentum ex rebus rubificantibus, & vesicas inducentibus calce scilicet, auripigmento, & sulphure, hæc enim aliis rebus commista veteres ad capillorum cultum capiebant: sin autem in aliqua corporis particula applicantur ex magna caloris vi, aut humores ex alto ad summum trahuntur, aut ipsi suis gignuntur flatus, cutis & extima corporis superficies attollitur, & in majorem molentur ducitur. Ex Plutarco. in lib. ἐρωτικός.

Fructuum, vinearum, jumentorumque interitus præsagium.

Magnum à mori germine capitur præsagium.

gium. Morus enim ideo à Theophrasto prudentissima vocatur, quia omnium novissima germinat, & à pruinis non tangitur: Idcirco fructus, & Vineæ à mori germinatione à pruinis liberi sunt, Ea tamen quando à pruina lædi contingit (siquidem læsam in Ægypto, ut in Psalmo 77. legimus. Moysis tempore proditur fuisse:) Cœli maximam arguit intemperiem, & proinde fructuum, vinearumque interitum declarat. At majus ab ulmo & persico præsagium capimus, quippè ulmi & persici folia, præter tempus decidentia, pestem in omnium jumentorum & pecuino genere præsagiunt. Ex Cardano.

Fœtorem extinctæ lucernæ utero gerentibus infestum esse, & inimicum.

ODor extinctæ lucernæ gravis, adeò prægnantibus infestus esse percipitur, ut in abortum quàm faciliter conducat. Id asseruit Aristot. 8. de hist. animal. c. 24. ubi non modò mulieres gravidas, verùm atque equas illius fœtore abortire tradidit. Profectò malus odor si prægnantium corpora ingreditur, quia fœtus imbecillis est, & à quolibet alteratur, facili negotio inficitur ejus caro tenerrima, & spiritus, inde abortus sequitur. At non semel extinctæ lucernæ fœtor perniciem quoque hominibus attulit, ut carbones in cameris testudinatis facere accensum consueverunt. Duos Monachos (retulit Petrus Forestus in Observat. medicin.) cum noctu cellam cerevisariam intrarent, ut fœcem ebullientem exportarent, (forte

(forte candela extincta,) cum exitum non invenirent, suffocatos fuisse, ac manè mortuos esse inventos.

Insania, & furori à solano sylvatico contractis, vinum potentissimum singulare esse præsidium.

Solanum sylvaticum, quod à multis Belladonna dicitur, tantæ est immanitatis, ut insaniam, & furorem hominibus ejus acinos comedentibus inducat. Accidit cuidam (referente Hieron. Trago lib. i. hist. Rirp.) qui in sylvaplantam viderat casus: hic multos decerpfit acinos, & devoravit. Altera vero die in tantam insaniam, & furorem devenit, ut plerique illum à Dæmone obsessum crederent. Intellecto tamen morbo, vinum fortissimum à Trago furioso propinatum est, quo facto consopitus, paulo post convaleuit, & absque læsione vixit.

Lolium tritico, aliisque cerealibus commixtum varia hominibus symptomata attulisse.

Panis, in quo lolium fuerit, stuporem quendam, ac veluti temulentiam esitantibus parit, cum somno inexpugnabili. Id Galenus asseruit lib. i. de Aliment. facult. Etenim (inquit) cum anni constitutio prava aliquando fuisset, lolium tritico affatim innasce contingit, quo haud seperato, quod paucus esset tritici proventus, statim quidem multis caput dolere capit ineunte æstate, in cute multorum, qui comederant, ulcera & alia symptomata

D s

sunt

sunt subsequuta , quæ succorum pravitatem indicabant. Lolii tamen nocumento acetum esse præsentaneum remedium judicatur. Quare tum à tritico , tum ab aliis seminib. cerealibus diligenter lolium separandum est.

Scorpioidem herbam Scorpionum ictus feliciter sanare.

Mirabilis est herbæ Scorpioidis in Scorpiones potentia , illi quidem hujus tactu , ex occulta discordia exanimantur , & intermoriuntur , tantam enim inter eos antipathiam natura indidit. At quod mirabilius est , exanimati Scorpiones , si Hellebori albi radice tanguntur , ad vitam revocantur. Propterea Scorpioides , Scorpionum ictibus imposita feliciter , & citissimè illorum virus mortificat , ulcusque per sanat , ex cujus præsentanea in illos virtute à Scorpione nomen sumpsit , & Scorpioides dicta est.

Mirabiles in hominibus proprietates quandoque adfuisse.

Admiranda profectò in hominibus quandoque visa sunt. Regem Pirrum circumfertur pollicem in dextro pede à natura habuisse , cujus tactu lienosis medebatur : hunc cremari cum reliquo corpore haud potuisse perhibent. De Samsone legitur in sacris Literis , quod in capillitio mirabilem contineret virtutem , qua adversis quibuslibet resistere audebat. Vespasianum tactu , & saliva , & sine his quandoque

que non paucis affectibus medicatum esse tradunt. Ego equidem idiotam cognovi hominem, qui spuitione sola in os infirmi ranulas persanabat, & licet primo aspectu actu Dæmonis id perfecisse dubitaverim, quievitamen, cum simpliciter curam agere illum cognoverim.

Dolorem colicum Bubulo stercore persanari.

Magnam natura Bubulo stercorei dolorem colicum sanandi indidit efficaciam, quippe apud multos Scriptores legi, & à fide dignis asseruit audivisse viris Gesnerus, illius potu complures rusticos fuisse liberatos: qui enim sterco aridum in juscule bibit, statim sanatur. Hinc apud multos mos ortus est, ut nonnulli non modò ipsum excrementum aridum, verum atque recens, & expressum, jusculis ebibant, & melius habeant. Ego quidem rusticis tantummodò remedium præberem, nobilibus verò, ne nauseam inducerem, non auderem, cum nobiliora pro iis habeamus præsidia: sufficerent talibus ex eodem stercore cataplasmata, ut enim reor, ex proprietate tale auxilium colico vexatis subvenire consuevit.

Epilepsiam, strumasque verbenæ auxilio evanescere.

Naturalis Magiæ Professores, verbenam (Sole Arietem peragrante) collectam, granisque præoniæ lociatam contritam, & ex vino albo haustam percolato, epilepticos instar miraculi sanare prodidere. Hoc ex Hermec-

Hermete traditur. Non minor est ejusdem radicis efficacia, quippè collo ejus appensa, qui strumas patitur, mirum, ac insperatum adfert præsidium. Referunt Astrologi hanc Veneri esse dicatam, strumasque delere, quod Veneri ancilletur, quæ collo præest, propter Taurum ejus domicilium. Ex Durante in Herb.

Arbores quandoque in lapides commutantur.

IN Danico mari, juxta Lubicensem urbem, Alberti Magni ætate, arboris ramus inventus est cum nido, & pullis, qui cum in lapidem omnes, cum arbore, & nido essent conversi, purpureum tamen, (ut ipse retulit) adhuc colorem suum retinebant. Georgius Agricola etiam memoriæ hominum reliquit, in Elbogano tractu, juxta oppidum à Falconibus cognominatum, Abietes integras cum cortice in lapides verlas esse, atque, quod majus est, in rimis etiam pyritidem lapidem continuisse, quod maximæ solertissimæ naturæ operibus tribuendum est.

Bardana major cum mulieris utere magnam habet sympathiam.

Mira est vis Bardanæ majoris, quæ personata dicitur in mulieris uterum, magnaque est cum illo ejus sympathia, quippè illius folium summo capite gestatum matricem sursum tollit, sub planta pedis deorsum. Propterea hujusmodi præsidium adversus matricis suffocationes, præcipitationes, ac dissociationes præstantissimum à multis judicatur. Ex Mizaldo.

Quo-

Quomodo literas aurei coloris pingere valeamus.

UT literas aurei coloris habere possimus, auri folia quot libuerit, eligere oportet, quibus mellis tres, vel quatuor guttas miscebitur, hæc infimul conterenda sunt ad unguenti spissitudinem, in osseoque vasculo conservanda. Cum autem ad scribendum huiusmodi mixtura uti optabimus, aquæ gummatæ aliquid addendum est, ut operi liquor aptior existat: ita profectò litteras habebimus incomparabiles. Ex Alex. Pedemontano.

Quomodo vestigia, & deformitates à variolis, & morbillis homines possint evitare.

NE vestigia aliqua post variolas, aut morbillos in facie, corporeque hominum remaneant, expertissimum apud me, quod in publicam utilitatem placuit aperire, inest præsidium: ita profectò pueri, puellæque deformitate, quæ ab iis relinquitur, carebunt. Cum variolæ, sive morbilli maturaverint, & in medio oculi quasi albicantes eminerint, quod est signum bonæ maturationis, omni die bis oleo amygdalarum dulcium recens expresso oluma leviter oblinire oportet, donec exsiccantur: ita profectò, ut sæpius experiri libuit, vestigia non remanebunt, & quod melius est, oleum hoc excoriatis variolas mirabiliter ad sanitatem perducit.

Quantum in hominibus usus venenorum valeat.

Mithridates sæpè veneno epoto, adeò veneno-

nenorum usui præsumptis auxiliis corpus disposuit, ut citra offensam venena ebiberet. Cum autem à Pompeio profligatus esset, atque in extrema fortunæ miseria constitutus, è vita illæsus discedere festinaret, venenum hausit, & plusquam satis esset, nec tamen emori potuit, cum continuus venenorum usus in hominum naturam pertranseat. Ex Plinio.

In hominibus vermes figura maximè differunt.

Vermes in hominibus figura inter se admodum sunt differentes, quippè in quodam Antoniano Canonico Montuus observavit. Hic colico dolore torquebatur, cujus molestia Hieram picram devoravit, vermemque deiecit. Erat ille viridis, figura lacerti, sed crassior hirsutusque, & pedibus quatuor innixus, brevi tempore à fera propulsa Canonicus obiit: contra illa in vitrea phiala aqua plena, per menses aliquot viva superstitit. Ex eodem Montuo lib. 4. c. 19.

Calculus renum, vesicæque in hominibus, quo pacto consumi valeat.

Lapillus, qui in Tauri vesica, mense Maio reperitur, magnam habet in consumendo calculo efficaciam. Hic si vino imponitur, mutato paululum sapore, colorem croceum contrahit. De hoc vino quotidie recens affuso, donec lapis vino impositus, omnino consumptus sit, à calculo infirmos bibere oportet. Hac, n. ratione, non modò calcu-

calculum comminui, verum atque consumi multos experientia edocuit. Ex Quercetano.

*Filios à parentibus signum aliquod recipere.
vulgarissimum est.*

Filii omnes patrum aliquid, aut avitum ad unguem retinere solent, verrucam scilicet, vel cicatricem, vel effigiem, vel mores, aut manuum lineas. In domo nostra omnes à parentibus verrucam in brachio habuimus, & Marcellus filius meus ex me consimiliter. Proveniunt hæc à seminum miscela, spirituumque utriusque parentis seminalium, avorumque effusione. Propterea etiam succedit, (si semina in filiorum generatione bene miscentur, atque in minimas partes junguntur,) ut ætus robusti evadant. Hac enim ratione purii robustiores existunt, quoniam ob amoris vehementiam, utriusque semina multum, beneque commiscuntur. Ex Cardano de Subtil.

Mare rubrum in plantis producendis, terræ vigorem obtinuisse videtur.

In mari rubro arbor nulla in terra provenit, præter spinam, quæ dispas vocatur, hæc autem propter fervores, & aquæ penuriam rara etiam est, quippe non nisi quarto quinquæve anno pluit, & tunc quidem impetuosè, brevique tempore. At in mari exeunt plantæ, easque laurum, & oleam appellant. Laurus arbor similis in toto est, olea olio tantum, fructum proximum his nostris

stris olivis parit, & lachrymam emittit, ex qua medici sistendo sanguini medicamentum componunt. Cum autem aquæ plures incesserint, fungi juxta mare, quodam in loco erumpunt, qui Sole tacti, in lapidem commutantur. Ex Theophr. in 4. de hist. plan.

In capillorum defluvio ex Hydrargyro lac epotum peculiare judicatur auxilium.

HYDRARGYRI suffumigium sæpè auris abris capillorum defluviu inducere consuevit, aliaque symptomata, quæ tales in mortis pericula conducunt. Pro hujus immanitate, uti in potu caprino lacte, illudque cum pane comedere, singulare expertum est remedium: quippè sedata illius vi, atque potentia, à veneni morte liberantur ægri, & pili iterum nascuntur. Ex Foresto in observat. med.

Inter Lupum, & Agnum maximam esse antipathiam.

Tanta est inter Lupum, & agnum naturalis discordia, ut ipsis emortuis in eorum chordis id etiam elucescat. Si enim ex Lupi, Agni-que intestinis chordæ conficiuntur, in instrumentis musicis applicatas minimè concentum vocesque sonoras reddere, sed continuo tactas dissonantias respondere observatum est: at quod mirabilius est, agninas chordas à Lupi funiculis corrodi, confringi, & consumi, si simul repositæ fuerint, comprobatum est. Idem de Aquilæ, & Anserum plumis circumfertur. Aquilæ enim plumæ naturali antipathia

Quaedam pro Epilepsia admiranda reperiuntur auxilia.

TRia ab Horatio Augenio in suis consult. pro epilepsia curanda magnæ efficaciz proponuntur remedia. Primo loco carbo est ille odoratus, qui sub Artemisiz radicibus æstivo solstitio colligitur, qui per dies 40. infirmis aliquo convenienti liquore exhibendus est manè, jejuno stomacho. Confiteor ego cuidam epileptico hujusmodi remedium admodum profuisse. Secundo loco Mustelæ sanguis adducitur, hic præstantissimus pro epilepsia sananda censetur, Auctoris experimento, vidit enim sanatum epilepticum supra 25. annum, solo hujus sanguinis usu, potati scilicet statim atque è venis exiit ad unc. j. cum una aceti. Ultimo loco testiculi Apri, aut saltem Verris, sive Suis domestici veneris, & testiculi Galli exiccati in furno, mirabiles censentur, hi in pulverem tenuissimè redacti, cum saccharo miscentur, & decem continuis diebus epilepticis ad drach. tres, cum aqua betonicæ felici cum successu exhibentur.

Flatuosam in membris convulsionem ligno è visco persanari.

Convulsio illa, quæ à flatu in musculis, & membris oritur cum dolore, (hanc nostri ramphum, sive granphum vocant) nodis ligneis è visco, quod in quercubus adnascitur, ut experientia comprobavit, sanari consue-

E

vit.

vit. Colligitur viscum æstivo tempore, Sole in leonis fidere cōmorante, tunc enim perfectionis complementum adeptum est. Debent nodi ligni illius focopatienti superponi, ut statim flatus diffugiat: pingui succo, tenuique præditum est lignum, aut occulta ratione, ut voluit Cardanus. Confiteor, multis tale præsidium ad præsertionem me consuluisse, votumque fuisse assequutos sola istius ligni suspensione. Annuli ex bubalorum cornibus, huiusmodi etiam dolores prohibere, multa experientia ex eodem Cardano iudicati sunt.

Quomodo nonnullorum animalium venenum corpora nostra ingrediatur.

Phalangium cum aliquem momordit, quamvis parvum existat animal, existimare tamen debemus, venenum ex ipsius ore, primò quidem in superficiem, deinde verò in totum corpus deferri. Præterea marinæ turturis, sicuti & terreni Scorpionis aculeus, quamvis in extremam illam acutissimamque partem finiatur, ubi nullum foramen est, per quod venenum deijci possit, necesse tamen est, ut exco-gitemus substantiam quandam inesse illi, aut spiritalem, aut fluidam, quæ ut mole minima, ita facultate est quàm maxima. Siquidem cum nuper fuisset quidam ietus Scorpione, videor mihi esse (inquit) percussus grandine: eratque omninò frigidus, frigidoque sudore perfusus. Quippe ubi ex ista parte per totam ipsam celeriter distributa fuerit veneni vis, contingit eam eodem rursus contactu in singulas subje-

subjectarum ei partium recipi, mox ex illis in alias continuas, donec in aliquam pervenerit principem: quo tempore mortis periculum, instat. Ad hanc rem imprimis conferunt vincula partibus supernis injecta, abscissioque partium venenatarum. Novi equidem rusticum, qui epoto è viperis medicamento, rescisso prius digito evasit, sicut & alium quendam, qui sola sectione citra medicamentum est liberatus. Hæc Gal. 3. de loc. aff.

Mirabile ad Strumas, gutturis ramicem, & œdemata remedium.

Admirandum remedium ad strumas, Cupressi folia neque teneriora, neque duriora in pulverem comminues, tortivo vino consperges, atque ita volutabis, dum in fæces corpus coëant, inde struma, vel ramex inducitur, tertio demum die solvitur medicamentum, contractum locum invenies, qui digitis exprimi debet: rursus ad tres dies idem pharmacum applicabis, eodemque modo solves & exprimes, septimo die, vel ad summum nono, strumæ velut miraculo abolebuntur. Valet etiam ad ramicem gutturis, parotidas, omnem duritiem, & œdemata. Hæc Hollerius. 1. Instit. Chirurg. c. 2.

Pestilenti tempore inter præcipua præsidia, aëris rectificatio summum judicatur.

Omnino laude dignus, omnique decore admirandus Hippocrates judicandus est, qui pestem illam ex Æthiopia ad Græciam ve-

nientem, non alio repulit auxilio, quàm aëris purificatione. Præcepit enim, ut per totam civitatem ignes accenderentur, qui non è simplici solùm materia, sed etiam benè olenti constarent. Quapropter, & coronas odoríferas, floresque, aromata, unguenta pingvissima grati odoris, & alia jucundos odores spirantia, cives igni spargebant, quo pacto aer purus factus est, & ii à peste tuti fuerunt. Ea fuit magni Hippocratis diligentia. Ex Galeno.

Portulaca seminis contra lumbricos magna est efficacia.

IN lumbricis necandis non modò Portulacæ aqua stillatitia aptissima judicatur, verùm atque illius semen. Narrat enim Arnaldus Villanova, quendam puerum, dum esset in mortis periculo constitutus, propter lumbricorum multitudinem, drach. sem. seminis Portulacæ cum lacte sumpsisse, atque lumbricos multos emisisse, fuisseque liberatum.

Quorundam animalium vitæ terminus constitutus quis sit?

Lepus annis decem vivere fertur, & Catus totidem. Capra octo. Asinus triginta. Ovis decem: sed vir gregis sæpè quindecim. Canis quatuordecim, & quandoque viginti. Taurus quindecim. Bos, quia castratus, viginti. Sus & pavo, viginti quinque. Equus viginti, & nonnunquam triginta, inventi sunt, qui ad quinquagesimum pervenerint. Columbi

lumbi octo, uti etiam Turtures. Perdix viginti quinque, ut & Palumbus, qui nonnunquam ad quadragesimum pervenit. Ex Alberto.

Ad dolores articulares Electuarium mirabile.

APeriam Electuarium illud mirabile, quo ego in doloribus juncturarum, & in arthritide cum felici successu non semel usus sum. Hujus auctor Petrus Bayrus est, licet ipse Galeni compositionem esse dicat in lib. 18. suæ Pract. Confiteor subito solvere sine molestia, ignitum calorem extinguere, & membra patientis adeò contemporare, ut multos viderim, eadem die, quâ pharmacum acceperant, à sella ad locum proprium sine alterius auxilio languentes redire. Capiuntur Hermodactylorum alborum à cortice superiori mundatorum, & Diagridii an. drach. ij. costi, cymini, Zinziberis, cariophyllorum an. drach. j. trita, & cribellata conficiantur cum syrupo facto ex melle, & vino albo invicem coctis, donec syrupi benè cocti formam recipiant. Dosis est à drach. ij. ad drach. iiij. secundum infirmi tolerantiam. Auctor confitetur ter ab hujusmodi doloribus fuisse correptum, & semper in aurora hujus Electuarii (quem Diacostum vocat) unc. sem. accepisse, & in una die convaluisse. Ego diagridium in minori dosi exhibui semper, & benè successit.

*Periculosum est, Basilicum continuò
odorare.*

QUAM sit periculi herbæ Basilicæ frequens odoratus plenus, ex Hollerii exacta observatione perspicitur. Quidam enim Italus ex continuo ejus odoratu in vehementes & longos incidit dolores capitis ex Scorpione in cerebro enato, cujus causa mors consequuta est. Ratio apud aliquot hujus eventus ea potissima est, quod Basilici folia sub testa fictili putrefacta in Scorpiones mutantur, ex quo arguunt, frequentem odoratum animalcula quædam, Scorpionum instar, in cerebro generare. Utcumque tamen sit, Basilici odoratus ad Syncopem & animi hominum deliquia mirum in modum prodesse à Medicis adhibitus videtur.

Pisces Torpedinem dolores capitis à causa calida feliciter sanare.

INTER selecta, & quæ dolores capitis à causa calida auferunt remedia, Torpedo piscis est. Ait enim Celsus, quem sequutus est Scribonius Largus, hujus piscis capiti affricatur, adeò tales dolores remove, ut in posterum redire nequeant. Causa omnium Torpedinis qualitas est, ipsa enim viva in mari, & procul, & à longinquo, vel si hasta virgave attingatur, torporem piscatoris membris inducere dicitur, ut Plinius lib. 23. prodidit. Idcirco (ut Matthiolus dixit,) mirum non est, hujusmodi affectus quodam stupore feliciter sola confricatione sanari.

*Quæ ex occulta natura proprietate fiunt ,
mirabilia videri.*

Naturæ arcana semper hominibus admirationem præstiterunt : ratio est, quia causas ignoramus proprias, & propterea in speculandis his cespitamus, nec aliud nobis restat quàm sola admiratio. Quis enim non admiratur, cur Hyenæ umbræ contactu, canes obmutescant? Cur Eryngium ore Capræ sump-tum totum gregem sistat? Cur Gallinæ appenso milvi capite nunquam quiescere valeant? Cur appenso alii silvestris capite in ovis collo, quæ in grege omnes antecedit, Lupi ovibus nocere nequeant? Profectò hæc mirabilia sunt, & in rerum sympathias, & antipathias, & naturæ arcana reducuntur.

Nonnulla animalia rejuvenescere proditur.

Magnum natura quibusdam animalibus pro senectute evitanda concessit relevamen. Cervus enim esu serpentum renovari dicitur, quippè dum sentit senectute se gravari, spiritu per nares è cavernis serpentes extrahit, superataque veneni perniciæ, illorum pabulo reparatur. Colubri quoque alii-que serpentes, quoniam per hyberna latebra visum obscurari sentiunt, primo vere marat-ro, seu feniculo sese affricant, illudque comedunt, ita visum recuperant, & exacuunt, & vetusta tunica deposita pelleque priori rejuvenescere dicuntur.

*Quorundam animalium carnes ad vitæ longi-
tudinem valere.*

A Longissima vita aliquorum animalium, vel eorum proprietate, multi sapientes vitæ longitudinem in hominibus invenire conati sunt, volunt enim carniū esu longæ vitæ animalium, vitam posse produci, rectè consulentes solidum nutrimentum, multum, diuque nutrire, & à morbis defendere. Hac ratione Cervi carnes, præcipuè juvenis, ad longitudinem vitæ valere autumant. Retulit Plinius quasdam novisse Principes fœminas, omnibus diebus Cervi carnes depastas, & longo ævo febribus caruisse. Dioscorides lib. 2. longam senectutem eos agere dixit, qui Viperæ carnibus vescuntur. Propterea Plinius lib. 13. Antonium Musam Cæsaris Augusti Medicum dicebat, Viperas in cibis iis dedisse, qui ab ulceribus incurabilibus affligebantur, ratus hoc auxilium vitam illis producere, atque omnes sanasse. Ex lib. 3. Convivii nostri litterarii.

Absurdam, & ridiculam esse Paracelsi opinionem, de homunculi in phiala vitrea generatione, & partu.

Non modò ridicula, sed & infanda est Paracelsi damnatæ memoriæ opinio, de homunculi conceptione, & partu. Scripsit enim ex semine humano in ampulla vitrea coniecto, & aliquandiu sub equino fimo stabulato, homunculum generari. Ut autem hanc hypothesim

thesim falsam ille impius doceret, ex ovo
sumpsit conjecturam, quod cum observaret
in loco calido concludi posse, & ex eo tandem
pullum excludi, persuasit hoc idem in humano
semine in vitreo vasculo recluso posse contin-
gere. Sed vana, & fabulosa sunt ejus figmen-
ta, siquidem ex putrefacto semine in ampulla
sub fimo recondito talis homunculi partus fie-
ri nequit, qualis enim est causa, talis effectus
consequitur, proinde ex putrefactio nihil, ni-
si corruptū oritur. Insuper in foetus conceptu,
ut ex sacris divini verbi decretis capitur, se-
men utrumque viri & mulieris concurrere
opus est: præter hæc conceptio haud oritur,
nisi fuerit uterus benè temperatus, tanquam
hortulus à Deo destinatus ad hanc prolem,
cui sanguis maternus simul affluat: quippè si
materni sanguinis deficeret appulsus, nec
semen augeri, nec ali, plantæ instar, nec par-
tes conformari possent, ut omnium Philoso-
phorum consensus est. Ad hæc inter foetum
& utero gerentem sympathia quædam requi-
ritur, ut calorem, & nutrimentum à matre re-
cipiat, & à foetu vivente matris calor augea-
tur, & alia ad concoctionem, & productionem
feliciter succedant. Quæ omnia falsam esse
Paracelsi conjecturam arguunt: ille enim non
perspexit in ovo semen, ex quo pullus fit, si-
mul cum alimento vernaculo conferre, & in
testa per se porracea tanquam in utero quidem
concludi, ex qua pullus ali, & respirare posset.
Semen verò humanum caloris, & spiritus
E s. cujus;

cujusdam vivifici particeps, & confors, quorum vi & beneficio fit generatio, antequam in vitream ampullam perfunderetur, eodem temporis vestigio exhalaret, & conceptio evanesceret. Huc accedit, quod deest sanguis, quo semen nutritur & augetur. Adde, quod per ambullam vitream sub fimo reconditam foetus spirare nequiret. Confutata ergo sunt Paracelsistarum somnia, & fabulosa eorum Magistri conjectura, & vana de homunculi partu assertio. Ex Georgio Bertino Campano.

In Armenia nives rubentes fieri.

Nives omnes (sublata philosophantium ratione) albæ sunt, & ita judicat sensus, ut non immeritò Plinius lib. 27. cap. 2. nivem vocaverit cœlestium aquarum spumam. Nihilominus Eustathius Homeri interpres, in Armenia nives rubentes conspici retulit. Harum colorem multi sapientes ruminantes, non natura nives rubentes fieri, sed accidentaliter illic voluere. Illa enim loca minio luxuriant, cujus colore exhalationes, è quibus in Armenia nives generantur, pollutæ, rubedinem acquirunt.

Pro quartana febre selecta remedia.

Arnaldus Villanova pro secreto habuit, in febre quartana exhibere taxi barbati radicem ex vino per duas horas ante accessionem, & non minus os de corde Cervi ad drach. Itidem ex vino alterato, dictamno cretico, salvia, chamædrio, chamæpithio, & myrrha ex suc-

ex succo absynthii ad scrup. ij. castorei etiam,
& bituminis an. scrup. ij, ex vino. Alii, ut quar-
tanam excutiant, infirmis, dum in accessione
affliguntur, timorem ex improvise incutiant.
Propterea Titus Livius scripsit, Quintum
Fabium Maximum in conflictu febre quarta-
na fuisse liberatum.

*Terra Lemnia contra venena miram ha-
bet efficaciam.*

Inter præstantissima auxilia contra venena,
terra Lemnia connumeratur, quæ ad Cantha-
rides, & ad lepus marinum adeo præstat, ut
quadam proprietate devorata, omne venenum
per vomitum expellat, quemadmodum multis
experimentis hæc omnia didicisse Galenus
constat.

*Lumaca lapidem partum mulierum
facilitare.*

Dicitur Lumaca lapidem nobilissimæ virtu-
tis in capite retinere, quem si tritum stran-
guriolis liquore aliquo convenienti dederis,
urinam solvere, breviterque sanare compro-
batum est. At mirabilem habet in grvida mu-
liere consensum: quippe suspensum si secum
portaverit, in abortum minimè incidet, sin
autem tempore partus tritum cum vino capiet,
multa facilitate pariet: si quidem lapides hi
neatus mirè aperiunt, è quibus foetui facilior
datur transitus. Ex Isidoro.

*Rerum sympathiam in aliquot brutis mi-
rabilem esse.*

Mizaldus lib. 1. arcan. & Bodinus lib. 3.
theat.

theat. nat. observatum expertumque audivi. se ajunt, Vaccam, Ovem, Equam, Asellam Canem, Suem, Felem, similiaque foeminei generis animalia domestica, & mansueta, dum utero gerunt, aut interire, aut abortum pati, si mas, ex quo conceperunt, mactetur, aut occidatur: tam valida est ac vehemens illorum inter se sympathia. Hoc autem an verum sit, confiteor, me nondum fuisse expertum.

*Oleam arborem puritatis, & virginitatis esse
amantissimam.*

OLiva si manu virginea plantatur, & educatur, uberiores fructus præbere dicitur, usque adeò puritatis est amantissima, & labis nescia. Hac de causa, ut reor, ab antiquis sapientibus olea Minervæ dicata, & consecrata fuit. Audivi equidem à multis, olearum à lascivis mulieribus non semel fuisse collectos fructus, easque perindè sequenti anno parum fructificasse. Ex Carolo Stephano in lib. de re rusticâ.

Astronomiam Medicis esse necessariam.

PRudens Physicus Astronomiam intelligere debet, aliter perfectus Medicus esse nequirit. Cum autem ægros curare intendet, Lunam aspicere oportebit, si enim plena est, crescit sanguis, & humiditas in homine, & bestiis, & medulla in plantis, ita voluit Hippocr. in lib. de disciplina Mathemat. qui apud Gal. reperitur. Cum ergò quis in morbum incidit, si Luna è combustione exit, tunc ei crescit infir-

infirmas usque ad oppositionis gradum, quo tempore peracto cœli themate aspicienda Luna est, an cum aliquo Planetarum societur fortunato, vel infortunato, num in malo, vel bono fuerit aspectu, & an Dominum domus mortis aspexerit, ita enim de morte, & vita, de morbi longitudine, & brevitate infirmorum accuratius conjecturare poterit, Ex Hippocr. & Joan. Ganiveto.

Saturni, Martisque conjunctionem in Tauro, Bobus pestilentiam prædicere futuram.

Astrologorum ex multa observantia decretum est, cum Saturnus, Juppiter & Mars, vel istorum duo simul juncti fuerint, sub humano signo, concurrente ad eam stellarum venenorum animalium aspectu, morbos pestilentes hominibus esse futuros. Ex diversitate autem Zodiaci brutis quandoque contagium appariturum, salvis hominibus. Unde notat Augustinus Sueffanus in comment. Apotelesmaticum Ptolomei, non multis ante annis, observasse, cum Saturni, Martisque conjunctio Tauro horrendissima frigora excitasset, magnam Bobus calamitatem evenisse. Oves autem licet imbecilliores, superstites tamen fuerunt. In Boves tamen pestis illa defævit, propter cœleste signum, ad quod terrestris Bos reuertitur. Quæ si fuisset in Ariete, forsitan in oves grassata esset. Anno 1479. in signo humano Martis, & Saturni fuit conjunctio (testimonio Ficini) & pestis crudelissima hominibus tantum successit, ut & prius fuerat
anno

anno 1408. & omnium pessima anno 1345. ex-
trium Planetarum insimul conjunctione.

*Suffitu bituminis mulieres ab hysterica
passione liberari.*

Multis experimentis comprobatum audio,
bituminis suffitu, mulieres ab utero suf-
focatas, subito ad sanitatem revocari: & quod
mirabilius est, hystericam extemplò bitumi-
nis accensionem corrigere, sive crudum, sive
ustum mulierum naribus admoveatur. Prop-
terea mulieres, quæ tali passioni obnoxia
sunt, lana exceptum, sive gossipio collo appen-
sum, Medicorum consilio (Mizaldo auctore)
in nonnullis locis habent, ut crebro olfactu
paroxysmum arceant.

*Cantharides quandoque solo olfactu, sangui-
nem, vel tactu è corpore evacuassee.*

Cantharidum vis, & venenum in sanguine
purgando per urinam, apud paucos inco-
gnitum est, quippè in potu exceptas non mo-
dò vesicam exulcerare, verùm atque suffoca-
tiones, & horrenda symptomata inducere
comprobatum est. Imò tantæ feritatis sunt,
ut quandoque & tactu, vel olfactu hæc effi-
ciant, ut cuidam Chirurgo Mediolani succes-
sit, qui bis sanguinis profluvio correptus fuit
per urinam, solum portando cauterium ex
Cantharidibus in Byrsa. E Michaelē Pescalio.

*Unde ortum sit Adagium: Naviges ad
Anticyras.*

Multa observatione & à prioribus, & neo-
tericis Medicis, nigrum helleborum ad
insa-

insanos, & mente captos peculiare auxilium esse, probatum est: Hujus potio licet periculosa medicina sit, cum cautela tamen sumpta, mirabiliter iis prodesse videtur. Hellebori virtutem Demosthenes innuere volebat, dum in actione monens Æschinem, ut sese purgaret helleboro, dicebat. Hoc in Anticyris duabus electissimum, & magni valoris nascitur, quo navigare oportere, Adagium, qui ab insania sanari cupit, (ut Strabolib. 9. Geograph.) loquitur. Hinc Stephanus de Helleboro loquens addit, Anticyrensem quempiam fuisse, qui Herculem dato Helleboro insania liberaverit.

Gravidas nimio sale utentes, parere fœtus sine unguibus.

Non est à ratione alienum, quod ab Aristot. dicitur 7. de Histor. animal. c. 4. mulieres gravidas, si nimio sale in cibis usæ fuerint, fœtus parere sine unguibus. Ungues enim, ut dixit Hippocr. in lib. de carnibus, ex glutinosa & viscida materia generantur, hinc accedente salitorum usu, materia illa viscida adeò attenuatur & adimitur, ut facile illorum ortus deficiat. Comprobatur hoc etiam in lactantibus, quibus ex assiduo & nimio salitorum usu, lac omne paulatim deficere consuevit.

Qui ludi in conviviiis jucundi, festivique habeantur.

In conviviiis profectò, ut hilariter, jucundeque accepti convivæ confideant, & epulentur,

lentur, non semel ludia aliquot per jocum apparantur, qui omnes in astantium risus, & cachinnos mutantur. Inter multos hi erunt festivi. Si lintea, & mappæ calchanti pulvere confricantur, qui loti se deterferint, ea parte nigri fient. Licet lintea prius candidissima apparuerint. Si gladii succo colocynthidis, vel aloë tacti fuerint, amara omnia ex iis incisa sentientur: ex assa foetida autem cuncta foetida audientur. Si super pastillos nuper elixos instrumentorū chordas minutim incisas projeceris, instar vermium à colore contractæ apparebunt, nauseamque rei insciis movebunt. Quibus vinum potui dabitur, cui castanearum animæ subtiliter tritæ fuerint projectæ, à ventris crepitibus sollicitabuntur.

De Amoris origine aliquot controversiæ.

Volentes Physici amoris originem, vel potius furoris amatorii reperire indaginem, ex correspondenti hominum complexione, seu verius, ex conformi ipsis sanguinis qualitate, nempe calida, proficisci volunt, hanc enim complexionem valde amorem gignere affirmarunt. Astrologi inter eos amorem existere ajunt, qui in eodem astrorum gradu consistunt, vel qui in aliqua constellatione ex æquo participant, & conformes sunt, tunc enim se redamare constringunt. Alii Philosophi amorem nasci asseruerunt, quoties nostra lumina in desideratum objectum conijcimus, volunt enim quosdam spiritus ex subtilissimo, purissimoque sanguine cordis nostri in rem concu,

concupitam exhalare, atque ocysſimè ad oculos noſtros recurrere, ibique in vapores, & humores reſolvi, qui ſenſim ad cor relapſi, diſſuſque per corpus, in oculis rei dilectæ quandam Ideam, inſtar ſimulachri & imaginis non aliter quàm in ſpeculo macula permanet venenofì oculi, vel menſtruatæ, auriginofì, aut ſimili aliquo morbo infecti, imprimere. Hac de cauſa miſerum amaſium, hiſce novis illèctum ſpiritibus, qui naturalem ſuam ſedem repetunt, & ad cor permeant, perditam libertatem ſuam dolere, lamentarique cogi affirmare non ceſſant. Nonnulli autem naturæ ſcientiæ admodum ſtudioſi, cum multa de amoris ſcaturigine eſſent imaginati, nec veram tam furioſi morbi originem inveniſſent, in hac proruperunt: Amorem eſſe nescio quid, natum nescio unde, qui venit nescio quomodo, & accendit nescio quo pacto, certam aliquam rem, & perſonam.

*Hominem apud Indos longiſſimam vitam
habuiſſe.*

A pud Luſitanicæ hiſtoriæ recentiores Scriptores (inter quos eſt Ferdin. Caſtanneda) fidei probatiſſimæ, longa narratione & certa, cuidam nobili apud Indos annorum, quibus vixit, trecentorum & quadraginta ſpatio, juventæ ſorem ter, exaruiſſe, & ter reſloruiſſe invenimus, atque ex cujuſdam Episcopi relatu noviter percurrimus. Hoc proſectò mirabile eſt, & pauciſſimis à Deo conceſſum. At non minori admiratione illud dignum eſt,

F quod

quoddam Langio de Orbe novo proditur, insulam quandam fuisse repertam, Bonicam nomine, in qua fontis reperiatur scaturigo, cujus aqua vino preciosior, senium epota in juventutem commutet. Ex lib. 1. de hominis vita, ubi de Priorissa anu-facta, & rejuvenescente scribitur.

Hydrargyri minera quomodo inveniat.

Inter metallica omnia, hydrargyro excellentius vix inveniri aliud creditur, cum ad infinita tale accommodetur. Solerti industria opus est, ut ubi ejus mineræ sit scaturigo conjectores deprehendant: propterea mensibus Aprilis, & Maji sub aurora sereno autem cælo ascendentes vapores in montibus spectant: si enim instar nebulæ fuerint, non altius se attollentis, sed humillimæ, ac quasi terræ hærentis, argenti vivi ibi sedem esse assequuntur. Ex Cardano de Subtil.

Aqua mirabilis pro visis obscuritate.

Aperiam aquam, quam scribunt restituisse Avifum cæco novem annorum, Recipe succi apii, fœniculi, verbenæ, chamedryos, pimpinellæ, garyophilatæ, salviæ, chelidonæ, rutæ, centinodiæ, morsus gallinæ, garyophyllorum, farinæ volatilis an. unc. j. piperis crassiusculæ triti, nucis muschatæ, ligni aloes an. drach. iij. Omnia immergantur in urina pueri, & sexta parte vini Malvatici. Bulliant brevi tempore, tum exprime & percola. Repone vase vitreo benè obturato. Hora somni singulas guttas, singulis oculis instilla, Hollerius.

Roris

Roris marini præstantissima virtutes.

PLantailla, quam Romani & Itali Rosmarinum dicunt, inter plantas nobilissima est, magisque quàm existimetur excellens, quamvis multitudine & frequentia vilescat. Est enim semper virens, nulli nocens, & multis infirmitatibus inimica, maximè comitiali morbo, qui ferè dæmoniacus est. Radix ejus cum melle purgat ulcera, torminibus medetur, & serpentum iæibus, cum vino bibitur. Prodest etiam contra morbum Regium in vino cum pipere. Et tanto in majora mala prævalet, quanto majori gaudet tutela, & favore cœlesti, à quo omnis virtus confovetur.

Naturæ sagacitas in difficillimis morbis sanandis magna est.

Magna est naturæ sagacitas in aliquot morbis sanandis, qui Medicorum auxiliis perdifficile est, ut ad sanitatem perducantur. Retulit Alexander Veronensis lib. 2. anatom. c. 9. mulierem Venetam, acum crinalem, qua cirri capillorum intorquentur, quatuor digitorum longitudine ore detinuisse, dum obdormisceret somnoque sopitam deglutivisse: decimo autem mense, quod mirabile est, per urinam eminxisse. Langius etiam in alia juvencula, quæ aciculam devoraverat, idetiā evenisse scribit. Naturæ igitur industria maxima est.

Lapidis compositio ignem frictione reddentis.

Fricatione cujusdam lapidis facillimè ignē

excutere poterimus. Hæc ejus est compositio. Capinus styracis calamitæ, sulphuris, calcis vicæ, picis an. drach. iij. Camphoræ drach. j. Aspalti drach. iij trita hæc ponantur in vase terreo optimè clauso ad ignem, donec in lapidem convertantur. Hic panno fricatus accenditur, sputo verò emoritur. Ex Rossello.

Naturam bestiis ad corporis tutelam multa remedia indicasse.

PLurima sunt naturæ beneficia, quæ bestiis fuisse concessa legimus. Hæc profectò ruminans Plutarchus, præ admiratione in extasin raptus, Naturam multò plura in pecudes quam in hominem contulisse, dixit. Quippè si bestiis morbus accidit, Natura mox antidotum indicavit. Hinc palumbes, monedulæ, merulæ, perdices (Lauri foliis degustatis) humores superfluos expurgant. Lupi, canes, feles si ægrotant, vel si excrementorum colluvie stomachum vel viscera oppleta sentiunt: gramina comedunt rore perfusa, herbam frumenti, & rapistrum decerpunt, quibus stomachum, alvumque exonerant. Columbæ, turtures, pullique gallinacei in morbis heliose linum degustant. Testudines morsus sibi inflictos cicuta persanant. Cervi vulnerati dictamni pastu sagittas excutiunt. Mustela dum mures venatur, ruta se munire consuevit, ut validius eos oppugnet. Ursi mandragoram quærunt in mala valetudine. Apri autem ægrotantes hedera se colligunt. Cætera verò animalia

malia pro vitæ tutela diversa alia retinent auxilia. Ex Aristot. Plinio, Nipho, & aliis.

Lapidem Aetitem mulierum partus accelerare.

MAgnam intulit natura Aetiti lepidi in partu prægnantium accelerando efficaciam: quippè si earum coxis argento convolutus partu instante fuerit ligatus, miram utero generabit laxitatem, ex qua prægnantes facilius parient. Ab Aquilis præsidium hoc captum reor, illæ enim dum arctiores se sentiunt, & ova cum difficultate pariunt, Aetitem quærunt, ex quo laxiori matricis orificio facto, lenius ova excernunt. Hinc Aetites lapis, Aquilinus dictus est, quia Aquilæ hos in nidum portant, ibique veri reperiuntur. Intellexi ex fœminis primarias aliquot hos lapides in usu & precio habere, benè ratas partus labores sublevare.

Hellebori nigri radicem, Viperae morsus in bestiis sanare.

IN magna æstimatione apud multos Hellebori nigri radix habetur, ipsa enim inter carnem & pellem jumenti à Vipera demorsi inserta procul dubio sanat. Confiteor profectò subulcum quendam porcorum numerum igne persico sive erysipelate pestilenti pollutum (hunc morbum vulgares, eo quod porcorum caput in excrescentiam magnam devenit, appellant Capotto :) sola hujus radice omnes incolumes servasse. In porcorum auribus

cultello circulum ad vivum sanguinem formabat, deinde centro stilo ferreo perforato radicis frustulum effingebat, ad pastumque porcos mittebat, ita equidem solo hoc auxilio omnes (me observante) ad sanitatem ducti sunt.

*Hippiatros in equorum facie pilorum evulsio
stellas albas facere.*

IN hominum canitie frequentes capillorum evulsiones, ut nonnulli in usu habent, vituperantur, eò quod illorum evulsu major generatur canities: Hippiatri enim cum stellas albas in equorum facie fingere intendunt, frequentissimè pilos extirpant, qua continuata evulsione, pilos excrescere albos expertum est.

*Quæ apud Veteres magis erant celebrata
spectacula.*

INter orbis terræ celebrata spectacula, in primis erat Ephesiæ templum: inde Mausolæum, hoc est, Mausoli sepulchrum: Colossus solis apud Rhodios: Jovis Olympici simulacrum, quod Phidias fecit ex ebore: Muri Babylonis, quos extruxit Regina Semiramis: Pyramides in Ægypto: Obeliscus in via nobilissima Babylone à Regina supradicta erectus, Rhodiginus.

*Marinum Vitulum à cæli fulmine non
molestari.*

NON pauci sunt Scriptores, qui Marinum Vitulum, (multa observatione peracta)
à ful-

à fulmine incolumem esse perhibent. Propterea Severum Imperatorem Lecticam suam Vituli Marini corio contegi voluisse legimus, hoc enim animal ex Marinis à cœli fulmine minimè percuti audiverat. Inde factum est, ut veteres, pavidì ne fulmine ferirentur, tabernacula ex istius pellibus contexta retinerent, ita profectò à Cœli fulmine præservari posse putabant. Ex Plin.

Capram inter bruta maximè Epilepsia tentari.

Hippocrates in lib. de sacro morbo, (silib. ille genuinus ejus est) ut ab epilepsia homines præservari valerent, neque in caprina pelle decumbendum esse, neque eandem gestare oportere, consuluit: benè ratus, tale animal maximè ab Epilepsia tentari. Hoc etiam Plutarchus rerum naturalium perscrutator indefessus asseruit: propterea veteres sacerdotes ab ejus carne vehementer ut morbida abstinuisse fertur, ne gustantibus aut tangentibus modo aliquid ejus morbi induceretur.

Vinum in Asthmatis cura selectissimum.

Vinum pro sanando Asthmate ab Horatio Augenio viro probatissimo, quo pater ejus cum felici semper successu usus est, adducitur. Habet vini dulcis, quale potissimum Vernacia est, non crassi, sed tenuis, mellicrati cocti an. lib. decem: pulver. foliorum Tabbachi exicc. in umbra unc. j semis, radicum polipodi quercini recentis, ac minutissimè concisi unc. 3.

F 4

radi-

radicum helenii remoto meditullio, & incisarum unc. iiij. macerentur horis 48. postea verò colentur per manicam Hippocratis vocatam conservetur in loco frigido. Dantur unc. vj. pro vice, singulis diebus, horis ante prandium quinque.

Homines à phrenitide correptos sanis fortiores fieri.

NON pauci admirantur, cur homines phrenetici (licet in sanitate debiles fuerint prius) ipsis sanis fortiores evadant? Equidem à morbi natura totum procedere verendum non est : cum autem in phrenitide magis ob exsiccationem lædantur nervi sensitivi, quàm motivi, nulli dubium est, tales quoad motum ipsis sanis fortiores, & debiliores quoad virtutem sensitivam fieri : ratio omnium est, quia operationes nervorum sensitivorum humiditate magis perficiuntur : secus motivi. Huic adjungitur, quod phrenetici (mente læsa) dolorem non sentiunt, idcirò fortiores. Ex Arculano.

Tuberum esu frequenti, homines in epilepsiam incidere.

MAXIMOPERÈ (ut voluit Simeon Zethus) tuberum continuatus usus vituperatur : adeò enim homines crebro eorum esu afficiuntur, ut epileptici, vel apoplectici fiant. Apud veteres autem in pretio habebantur, illisque cum cœlo quandam affinitatem esse, nec nisi tonante Jove nasci, credidit Antiquitas. Unde Juvenalis, Facient optata tonitrua cœnas.

Ossa

Ossa de corde Cervi à moribus venenosis homines præservare.

Mirabilis est profectò officulorum proprietas, quæ in Cervorum corde reperiuntur: gestata enim, ad præservandum à bestiarum venenosarum moribus & ictibus maximè profunt. In officinis tanquam præstantissimum antidotum contra venenum & febres pestilentes, hæc ossa conservantur, & cum felici successu Medici indies ad hæc valere experiuntur: multi tamen balatro res pro osse cordis cervini, os bubulum tradunt, in magnam languentium perniciem, & Medicorum infamiam. Ex Alexandro Benedicto.

Hemicraniam lapide Gagatis summoverti.

Multo experimento Democritus Hemicraniam, lapidis Gagatis sola ad collum appensione tolli comprobavit, scribit enim huiusmodi lapidem gestatum semper magis ponderare, quàm antequam appendatur: quasi in eo quædam attrahendi in sese humorem, à quo dolor in parte cranii suscitatur, proprietas reperiatur. Mercur.

Epilepticos non perpetuò concidere, neque spumam facere.

Qui comitiali morbo laborant, nisi in magna ventriculorum cerebri à crassis humoribus obstructione concidere, & spumam ferre consueverunt: secus verò in aliis causis, ut in quadam puella Aretina Benivenius observavit, Incidit illa in Epilepsiam, tamen

F s

neque

neque concidebat, neque ex ore spumam ferebat. Sed stans caput hinc inde cum cervice, ac si quid inspicere vellet, movebat, nihil interim loquens, nihil audiens, nihil sentiens. Cum autem ad se reverteretur, interrogata quid egisset, penitus ignorabat. Causam Benivienus existimavit, quòd non caderet, quod contractio & tensio ad cerebrum non ferretur, cum solus vapor sursum ascenderet: ex quo nullo rigore cerebrum ipsum intentum, ab ordinatis motibus reliqua membra præservare potuit.

Vermes rubeos in hominum cerebro, in quadam epidemia, natos esse.

BEnivientis, cum multi ignoto morbo decederent è vita, Medici tandem hoc morbo quendam mortuum incidere voluerunt, & in hujus cerebro vermem rubeum brevem invenerunt, quem cum multis medicamentis vermes occidendi vim habentibus interficere nequivissent, frustra raphani incisa in vino malvatico ultimò ebullierunt, quo vermis occisus est, atque hoc eodem remedio deinde simili morbo, quasi epidemico affecti, omnes curabantur. Forestus ex lib. Cornelii Roterodam.

Capillorum defluvium ex Ladano curari.

Non semel morbo acuto ægrotantibus (si ad sanitatem reducuntur) è capite capillos decidere expertum est. His facillimè succurritur hujusmodi linimento, quo capillorum deflu-

defluuium non solum amouetur, verum atque amissi iterum renovantur. Ladanum cum vino, & oleo rosato ad decentem unguenti spissitudinem coquitur, quo caput universum linitur, brevique capillatum redditur. Ex Bayro.

Ab Empiricis tractata remedia mortem non paucis attulisse.

Mirum haud est, remedia, quæ ab empiricis adhibentur, mortem aliquando hominibus attulisse, ii enim nulla ratione, nullaque methodo suffulti, sed sola experimenti indagine, nec causas morborum verè cognoscere, nec ordine auxilia applicare possunt. Propterea miles quidam in morbo inveterato suinepotis, qui capitis achoribus erat scedatus, sine cautione, more Empiricorum, nec ætate observata, unguentum ex arsenico, sulphure, viridi æris, semine sinapis confectum capiti apposuit, ita enim ex quodam libro remedium collegerat, & mane sequenti puer ille, qui erat duodecim annorum, in lecto mortuus inventus est. Hi profecto fructus Empiricorum existunt. Ex Valæscio.

Triplici auxilio homines longævam vitam acquirere posse.

Nisi hominum frequens luxus excresceret indies, fortassè illorum vita longior fortiorque videretur, hi autem in luxum, epulas, & otia effusi: vix trigesimum excedunt annum absque senectutis aliquo vestigio, vita nim longava non luxu & profusione nimia, sed

sed triplici tantum remedio comparatur: si-
quidem parcitas cibi & potus, bonus cibus &
moderatum exercitium mortalium vitam, ex
Philosophorum decreto, producere valebunt.
Bartholom. Moles ex Divo Gregorio.

Quo pacto singultum cohibere valeamus.

NON levi angustia singultum homines cru-
ciare quandoque videmus, adeò quod
multi in longissimam vigiliam hujusmodi affe-
ctu ducti sunt. Multi sunt, qui ex improvise
timorem singultientibus ineutientes, votum
assequuntur: alii verò auriculari digito ju-
bent intus aures diu confricari. Lyfimachus
tamen apud Platonem, sternutamento, asper-
sione aquæ frigidaë, & respirationis cohibitio-
ne singultum excuti propalavit.

*Quo pacto plebeios & inscios in admiratio-
nem ducamus.*

PLEBEI profectò, qui populi pars simplicior
est, ex levissima occasione facilè in admira-
tionem ducuntur. Si optas autem, ut adstan-
tes credant vel magico carmine, vel quodam
miraculo te operari, manè cum verbasculum
flores aperit æstivo tempore, iis præsentibus
leniter moveto plantam, flores enim paula-
tim decidunt, & exiccantur, cum magno illo-
rum stupore, siquidem illius plantæ hæc est
proprietas, ut (Sole accedente) flores deci-
dant. Quod si magis irridere velis, inutiliter
aliquid murmurabis, ut admiratio excresecat,
ultimò tandem omnia in risum finiantur. Ex
Porta.

Memo-

Memoriam è thure epoto maximè augeri.

Maximo hominibus adjumento est firma memoria, tristitiæ verò & labori imbecillitas, iis præsertim, qui bonarum literarum studio incumbere optant. Ita autem confirmatur. Thus albissimum in pollinem attritum, & cum vino, si hyems fuerit, vel aqua decoctionis passularum si æstas, epotum, in Lunæ augmento, oriente Sole, nec non meridie, & occasu, mirum in modum memoriam augere fertur. Ex Rhafi.

Quo pacto famis importunitas cohibeatur.

Quis Taurum Philosophum, ejusque ingenium non admiratur in reprimendo famis impetu? profectò dum fame maximè molestat, ejus importunitatem compressis hypochondriis, & ventris strictione compescebat. Apud Aulum Gellium.

Mulierem gravidationis tempore pallefcere, debilioremque esse.

Non sine ratione mulieres, quo tempore uterum gerunt, virore pallidæ fiunt, purus nim illarum sanguis continuò ex corpore detillat, & in uterum à natura demittitur, ut ætatum tum nutriat, tum ejus procuret augmentum. Cum autem ipsis paucior in corpore resideat sanguis, necesse est fieri pallidas, atque alienos cibos appetere. Insuper ex eo, quia sanguis solitus ipsis minuitur, debiliores fieri necesse est. Ex Hippocr. lib. i. de morb. mulier.

Myri-

*Myristicam nucem à viro gestatam vigoro-
sorem fieri.*

Mirabilis est nucis myristicæ, quam vocant moscatam, cum homine sympathia : 1 enim à viro gestatur, non modò vigorem proprium conservare, verùm atque turgere, magisque succulentam & speciosam fieri autumant, præsertim si juvenilis adultæque ætatis homines circumferant. Ex Levinio Lemn.

*Hepaticos, & lienosos, decocto chamedriæ
sanari.*

Inter præstantissima remedia, quæ hepaticis, & lineosis adhibentur, primum chamedris locum retinet : si enim ex aceto decocta, per plures dies exhibetur, hepaticos, atque lienosos proculdubio sanat : multis equidem experimentis comprobatum est, tale decoctum viscera ab infarctu liberare : propterea in febribus chronicis, eo quod obstructions mirè abigat, felici ex successu à multis pro singulari secreto audio usupari.

Pulsus deficientes, & intermittentes in juvenibus mortem prædicere.

Quanti timoris in languentibus, pulsus deficientes, vermiculantes, & formicantes existant, apud Medicos notissimum est, ii enim ex prostrata natura exorti exitium esse in foribus ostendunt. Intermittentes autem duorum pulsuum spatio, non modò in omnibus suspecti habentur, verùm atque omnium (maximè in juvenibus) exitiosi sunt : ita voluit Galenus, qui

qui in pueris, & senibus, non ita fore timendos
asseruit. Hujus rei habuit experimentum Pro-
per Alpinus in Jacobo Antonio Cortuso octua-
genario pleuritico, & febre ardente vexato,
cui pulsus fuerunt cum intermittentes, tum
deficientes, tamen ille citò convaluit. Lib. 5.
de med. method.

*Mithridatis Regis ad venena maximum
Antidotum.*

DEvicto Mithridate Rege maximo, in ejus
Arcanis Pompejus invenisse in peculiari
commentario ipsius manu compositionem an-
tidoti dicitur. Constabat ex duabus nucibus
siccis, item ficis totidem, & rutæ foliis viginti
simul tritis, addito salis grano. Si aliquis hoc
ejus assumeret, nullum ei venenum noci-
urum illa die affirmabat. Ex Plinio.

*Quo artificio ossa, vel ebora colorari
valeant.*

SI ossa, vel ebora colorata habere desidera-
mus, ea inprimis oportet ab immunditiis
urgare, deinde in aluminis aqua decoquere,
tum demum in urinam, vel calcis aquam in
qua dissolutum sit verzinum, rubrica, aut cæru-
eus color, sive alius ex voto, immittere, &
na iterum coquere. Cum autem perfrigera-
ta in eodem etiam liquore fuerint, extrahenda
sunt, & pulchra, & bellè tincta habebimus.
Alexius Pedemont.

*Ryonia radice è vino albo decoctum, hysteri-
cam passionem reprimere.*

RYonia in sedanda mulierum histryca pas-
sione.

fione, egregiam habere virtutem multis experimentis dicitur. Ex multis observationibus in quadam muliere, quæ quotidie ferè per multos annos hoc affectu laboraverat, à Matthiolo comprobata est. Hæc cum semel per hebdomadam ejus consilio, sub lecti ingressum, vinum album, in quo ipsius radicis uncia effebuerat, haussisset, ex illa passione optimè convaluit. Ne tamen amplius in suffocationes deveniret uteri, per annum integrum hoc medicamento usa est, nec morbus iterum recidivavit.

Quo suffitu serpentes venenati à domibus vel prædiis arceantur.

Multa equidem reperiuntur, quorum suffitus adeò serpentibus odiosus est, ut à loco, ubi is fiat, penitus arceantur. Scribit Florentinus in Geopon. venenatam feram nunquam accessuram, ubi adeps cervinus, aut radix Centaurii majoris, aut Lapis Gagates, aut Dictamus Creticus, aut Aquilæ, vel Milvi fimus cum styrace mistus suffiatur. Ex Gal. autem habemus in lib. de med. fac. parab. ad Solonem. Pyretrum, sulphur, cornu cervinum, pinguedinem, & pulmonem Asini accensum, ac suffitum, cuncta animalia venenosa efficaciter fugare compertum esse.

Herpetes exedentes Tabacci cerato feliciter sanari.

Hieronymus Aquapendens in lib. 1. de Tum. præ. nat. c. 20. exedentes herpetes testatur curasse, quo ad totum corpus ex fere capribus

caprillo expurgatione, sæpè autem cum salsa
parillæ decoctione, partes affectas aquis ther-
malibus D. Petri lavabat, ultimò iis feli-
ci cum successu sequens admovit Cera-
tum: R. Succī Tabacci, seu herbæ Regi-
næ unc. iij. Cera citrinæ novissimæ semis unc.
ij. Resinæ pini unc. ij. semis. Resinæ There-
bintinæ unc. j. Olei myrtini quantum suffic.
pro formando Cerato.

Vina alba qua industria in rubra mutantur.

Alba vina absque ullo detrimento in rubra
(auctore Mizaldo) statim convertuntur,
si pulverem mellis ad durissimam consisten-
tiam decocti, & ficcati in vinum album pro-
ecerimus, & transvasando miscuerimus. Id
autem minori fastidio efficit lapathorum ra-
lix, si recens vel sicca in vinum mittitur.

*Flores in Aegypto propè Nilum inodoratos
existere.*

Odor in sicco fundatur, eidemque inniti-
tur: hinc evenit (auctore Theophras. 6.
de caus. plantar.) ut fructus agrestes, urbanis
ui generis odoratiores, eò quod sicciores exi-
stant urbanis, habeantur. Hæc quoque causa
est, quod in Aegypto minimè odorati flores
nascantur: ut enim Plinius prodidit, Aegypti
er à flumine Nilo tum nebulosus, tum ros-
cidus est, cujus causa odor in floribus adimitur.

*Abfynthium ventriculum roborare solum ad-
strictione.*

Quantam Abfynthium in roborando ven-
G tricu-

triculo vim retineat, in multis locis à Galeno exprimitur : hanc autem virtutem non ob amaritudinem, sed propter adstrictionem Absynthio inesse verisimile est. Constat hoc totum, ab ejus succi natura, qui corroborandi facultate destituitur, ex eo, quod terreæ partes, in quibus adstringendi vis posita est, ab ipso separantur. Succus itaque solum amarulentiam habet, quæ tamen abest, ut ventriculum roboret, sed ut potius illum infestet.

Ex epoto Chalcantho albos pilos è capite decidere.

Licet Chalcanthi, sive Vitrioli usus, ore sumpti, apud Galenum suspectus habeatur, à multis tamen audio maximè commendari. Inter graves Scriptores, Rhases est, qui 25. Continentis, c. 24. se habuisse amicum quendam scribit, qui potata Vitrioli drachma, propè noctem, pilos omnes, quos in capite habebat albos, abjecit. Res profectò mira est.

Phrenitidem ex Coralio feliciter sanari.

Coralium nigrum, quod Antipallas sive Antipathes dicitur, in Phrenite, de morbo corrigendo, & sanando perquam miram habere facultatem existimatur. Hoc nigerrimi coloris est, & ob varietatem in magno pretio tenetur, & contra hujusmodi affectum tanquam præstantissimum remedium usurpatur. Ex Encelio de Gemmis lib. 3.

Lethargicos à Satureia capiti admota excitari.

Multis experimentis observatum reperio, Satu-

Satureiam cum floribus vino incoctam, & calentem occipiti admotam, Lethargicos difficultate pertinaci somno oppressos ac veluti raptos excitare & revocare. Ut autem curæ felicior sit exitus, hujus decocti guttæ aliquot infirmis auribus instillandæ sunt. Handischijs.

Pestilentias quasdam occulta antipathia hominum corpora depascere.

Multa reperiuntur, quæ occulta quadam antipathia cunctis hominibus adversantur. Hujusmodi fuit aura illa pestilens, quæ ex arcula aurea, in quam miles fortè quidam inciderat (referente Julio Capitolino,) in Babylonia orta est. Ex hac nata fertur pestilentia, quæ inde Parthos, orbemque complexa. Huic haud absimilis, vel pravior, utiq; fuit pestis illa, quæ anno 1348. ab oriente incipiens (teste Guidone Cauliacensi) universum ferè orbem vagavit, tantaque sævitie peragrabat, ut vix quarta hominum pars superstes evaserit. Bravus.

Infantes ejulare, quoties lac nutricum mammas & papillas pungit.

Assidua experientia comperimus, tunc ejulare infantes, quoties lac mammas nutricum, & papillas lancinat, & pungit, quippè ad infantulos tunc nutrices redire videntur statim, cum papillarum mordicationem sive vellicationem sentiunt. Duplici autem id fieri negotio credendum est: vel quia quo tempore coctionem infantulus perfecit, eodem momen-

to nutricis ubera complentur, vel quia tutela Angeli Custodis infantis nutricem officium levissima vellicatione sollicitat. Hoc verius videtur eo, quod modò citius, modò tardius infantes ejulant, & utriusque status non semper idem est. Ex Bodino lib. 3. Theat. Nat.

Salis prunellæ virtus & compositio.

SAL prunellæ ob singularem vim, dolores mitigandi à quavis causa calida & inflammatione excitatos, quam retinet. Anodynum minerale à Chymicis appellatur. Ejus compositio talis est: Paratur ex nitro optimo, quod in crucibulo funditur, paulatim superinjiciendo flores sulphuris, qui ejus pinguedinem tollunt, idque adeò pellucidum purumque reddunt, ut si super lapidem marmoreum effundas, omninò clarum, & diaphanum appareat vitri instar: quod deinde Sal sive lapis prunellæ dicitur. Salutare est remedium ad ardentissimam illam febrem Hungaris familiarem extinguendam, & edomandam, cujus ferocia tanta est, ut ægròtantium linguas prorsus nigras, & prunis ardentibus similes efficiat. Cum autem tanti symptomatis sævitia extinguitur hujus usu leniatur & opprimatur, Sal prunellæ appellatus est. Est præterea idem remedium magnum diureticum, & diaphoreticum. Quercetanus in Pharmacopæa.

Hydrophobos epoto Catuli coagulo aquam illicò appetere.

Miris laudibus Catuli coagulum in Hydrophoborum cura ab Ætio extollitur: Illud enim

enim si semel tantum ex aceto Hydrophobi gustaverint, statim eos aquæ potus cupiditatem capere: ob id medicamentum hoc præstantissimum judicamus, in hujusmodi enim affectu nulla salus salubrior judicatur, quam aquæ potus: quo deficiente, mors in foribus semper est.

Cur Leo Gallum timeat, absoluta inquisitio.

Cum quodam die Cercelli animi gratia apud Carolum Cifellum Jurisconsult. clarissimum, meique amicissimum fortè interesset, inter nos de Galli natura orta fuit disputatio, illa præsertim, cur Leo illum timeret? Pro dubii solutione Ficinus in lib. 3. de vita cælit. compar. adduxeram, qui Leonem Gallum veneri scripsit, eo quod in ordine Phæbeo Gallus est Leone superior. Hoc etiam ex Proclo confirmare volui, qui Apollineum Dæmonem, qui alias sub Leonis figura apparuerat, statim objecto gallo disparuisse prodidit. Ille autem, quia bonarum literarum citra legalem scientiam admodum studiosus est, contraria ratione Leonis timorem evenire contendebat. Adducebat Leonardum Vairum in lib. 1. de Fascino, qui ex Gallorum oculis semina quædam ac spiritus exire profitetur, quibus Leonibus dolor, ac mœror incredibilis incutiatur, inde veluti effascinosos timere. Ego quidem licet à Lucretio hanc etiam opinionem sustentari vidissem: tamen post pleraque ultro citroque inter nos de re hac ventilata, confessus fui apud me neutram opinionem videri validam. Ubi enim naturales rationes prævalent, nec ad Astrolo-

gicas, nec ad occultas aufugiendum est. Leones quoniam bile flava, & copia caloris abundant, facilè fit, ut ex sonora galli voce commoveantur: ita profectò Canes ex levi etiam alterius latratu faciunt. Insuper rubicunda galli crista, flammæ instar rutilantis, primo aspectu, coloris ratione, bilem in Leonibus celerî motu excitat, ut panni rubri armenta quædam fugare, & movere solent: inde fit, ut quodammodo Leones & aspectum, & galli vocem timeant. Haud tamen credendum est, in iis (sedato primo impetu) perpetuò timorem ex hac bestiola durare, & induci posse.

Corvos morientium fœditatem sentire, & ob id super tectum infirmorum crocitare.

Corvi, quia hominibus meliorem habent odoratum, ut voluit Arist. corporis morituri fœtidum odorem delongè sentiunt: secus est in hominibus, licet propè maneant. Propterea super rectum infirmi Corvi volitant, & crocitant, quando ejus corruptio, & fœditas magna est, ut ea pascantur: hujusmodi enim animalium genus rerum fœtidarum maximè avidum est, quibus pascitur: idcirco in bellis, & in pestilenti tempore, cum corpora mortuorum vel hominum, vel animalium humi jacta sunt, Corvorum copia prævalet. Homines vulgares, & qui parum prudentes sunt, dum Corvos crocitanter super tectum infirmi aspiciunt, illum mori debere asserunt: hoc autem falsum est: ii enim tantum fœditatem insequuntur. Sæpè tamen Deus permittit Dæmones in Corvorum

vorum & aliorum animalium forma super domos; vel in domibus morientium apparere, quando bestialiter vixerunt. Ex Berardino de Bustis.

Quo artificio æs aduratur, ut cinnabari colorem acquirat.

Si æs ustum colore cinnabari, & ad rubedinem versum habere volueris, quemadmodum optat Dioscorides, Accipe æris laminas cultri costæ profundas: non sint autem æris alias fusi, quia in hoc semper stannum commistum est. Has super ignitos carbones apta: cum autem illæ rubescere incipient, sulphuris pulverem tenuissimum leniter desuper conjicito, videbis enim (cessante sulphuris flamma) æris squamulas evidenter extrahi, & evelli. Tu modò si perfectè non posse evelli cognoveris, addito sulphurem toties, quousque lamulæ eradicari videantur: cave tamen, ne urantur, & ad nigredinem vergant. Extincta tandem sulphuris flamma, & refrigeratis laminis, æris rubei squamulas habebis magni valoris, quas loco Hydrargyri præcipitati in medicamentis recipies: alias autem hujus vires apud Galen. & Diosc. videto.

Theodorus Gaza, quod infeliciter text. Arist. de Hydrophobia converterit, à crimine absolvitur.

Theodorus Gaza vir quippè doctissimus, dum Arist. text. 8. de histor. animal c. 22. traduceret, omnia animantia voluit à cane rabido

bido demorsa in rabiem agi ac mori excepto ho-
 mine. Hoc autem quantum sit falsum, quoti-
 diana demonstrat observantia. Homines enim
 demorsi in rabiem aguntur & pereunt, nisi re-
 ctè curantur, ut cuidam (pauci sunt menses)
 hic juveni accidit, qui à cane rabido in manu
 demorsus, nullo adhibito Medico, sed solum
 Circulatoribus confisus, in 40. die in furorem
 devenit, quo tempore licet me parentes vo-
 cassent, factò tamen præfagio, quod brevi mor-
 reretur, tanquam deploratum reliqui. Hæc
 igitur Theodori traductio plerosque in varia
 labyrinthha deduxit: multi enim, tum ut Ga-
 zam defenderent, tum etiam, ut Aristotelem
 ab erroris suspitione vindicarent, textum ita
 acceperunt, animantia omnia à cane rabido
 correpta interire, hominem verò solum absque
 periculo non servari, ita exposuit Julius Pollux.
 Alii verò, inter quos est Leonicenys, textum
 malè fuisse conversum, vel esse depravatum
 contendunt, & sic loco πλὴν, legendum πρὶν,
 asserunt, quasi homo correptus, & in ra-
 biem, & mortem deveniret, sed non ita ci-
 tiùs, ut cæteris animalibus contingit. Hic sen-
 sus, quoad negotii veritatem verus est, quia
 homo propter sui optimum temperamentum,
 tardius quàm cætera violatur: tamen Aristot-
 telis intentio neutiquam est, ipse enim ex pro-
 fesso hominem à rabie, & morte servari scrip-
 sit, cujus textum Gaza fideliter traduxit, neque
 commutandum existimo, quia mens Philoso-
 phi perverteretur. Ut autem Arist. opinio om-
 nibus

nibus innotescat, hydrophobiam in homine morbum esse novum, illiusque tempestate incognitum proponimus, ex quo jure exposuit animantia omnia à canis rabie emori, homine excepto, quia hæc lues in homine nondum innotuerat. Confirmat opinionem nostram Plutarchus 8. Symposiacorum, in probl. 9. dum ex sententia Athenodori Medici conscripsit, hydrophobiam esse morbum novum, atque apparuisse tempore Asclepiadis, qui sub Pompejo Romæ claruit. Confirmant etiam hoc Scriptores ante Asclepiadem, qui de Hydrophobia mentionem aliquam haud faciunt. Quod si manifestum fuisset, non video, cur sub tanto silentio tantum morbum occultassent. Ego quidem Hydrophobiam antiquitus haud extitisse persuaderi non possum, innotuisse autem verimile est, non ob aliud, nisi quia morbus hic non statim à vulnere aperitur: Siquidem multi in 40. die rabiunt, aliqui post sextum aut octavum mensem, vel etiam post annum, ut scribit Gal. Avicenna adnotavit post septimum, Albertus post duodecimum. Propterea antiquitus, & præcipuè Aristotelis tempestate, hujus morbi causa non advertebatur à Medicis nec innotescebat aquæ timor, nec à canis vulnere, & rabiem & illa prava symptomata oriri imaginabantur: idcirco Aristoteles etiam inter illos hominem commorsum à cane rabido, nec rabidum fieri nec emori scripsit.

Asari radicem pro expurgandis vomitu tenacibus humoribus à ventriculo efficacissimum est remedium.

Quanta sit Asari radice non modò in criendo vomitu, verùm atque in expurgandis à ventriculo, & ab ejus partibus, humoribus crassis & tenacibus efficacia, sapientum aliquot edocuit observatio: siquidem multi non solum in vitiis ventriculi, sed etiam in quartana febre, aliisque longis affectibus hac evacuatione felicissimo cum successu usi sunt. Præparatur è scrup. ij. aut Drach. j. radice Asari, quæ in hydromelite, aut passularum decocto sit dissoluta, cui tantillum cinamomi, & sirupi violar. adjicitur. Ex Fernelio.

In construendis sepulchris Veteres fuisse admodum diligentes.

Exacta Veteres in construendis sepulchris utebantur diligentia: idcirco admiratione maxima dignum est illud, quod à Ludovico Vive narratur, memoria patrum suorum sepulchrum fuisse erutum, in quo ardens lucerna inventa est. Hæc ibidem (ut inscriptio attestabatur) ante Ann. M. D. condita erat, & posita: manibus autem contrectata, ex templo in pulverem conversa est. Ex Langio.

Canicula exortum à Veteribus maximè fuisse observatum.

Caniculæ exortus antiquitus à priscis summo perè observabatur, siquidem ex ejus colore de anni statu conjecturam capiebant. Illa enim

nim si obscurior, & veluti caliginosa oriebatur, gravem, & pestilentem fore annum, si clara & pellucida, salubrem ac prosperum prædiceret. Heraclides Ponticus.

Ægyptiorum de quatuor elementis opinio.

Quatuor elementa fecerunt Ægyptii, ex singulis tamen bina, marem & fæminam constituunt. Aerem marem judicant, quæ ventus est, fæminam quæ nebulosus & iners. Aquã virilem vocant mare, mulierem omnem aliam. Ignem vocant masculum, quæ ardet flamma, & fæminam quæ lucet & innoxius tactu. Terram fortio rem marem vocant: saxa cautesque fæminæ nomen assignant, huic tractabili ad culturam. L. Seneca lib. 3. Natur. Quæst.

Phreneticos aliquando mirabilia loqui.

Mirabile est, quod aliquando in Phreneticis observamus, istorum enim aliquot (benè inflammato cerebro) lingua latina loqui vel armina componere ligato rhythmò, cum prius fuerint eorum ignari, visi sunt, sed quod mirabilius est, Nicolaus Florentinus refert, se fratrem phreneticum habuisse, qui futura prædixit, quæ evenerunt, ita ut ejus prædictiones magna ex parte postea veræ inventæ fuerint: e quibus tamen sanus existens, nullam habebat cognitionem.

Infantium rupturas qua via sanare valeamus.

Multis observationibus, nullum remedium salubrius infantium rupturis inveniri exper-

pertum est, quam ex tritis cochleis, thure, ovi albumine emplastrum confectum. Hoc enim si parti affectæ apponitur, & infantes eo tempore in lecto detinentur, miram in sanando affectu retinet efficaciam. Ex Matthiolo.

Digitum annularem maximam cum corde retinere sympathiam.

Qualem annularis digitus cū corde habet consensum, in animi defectibus, & in syncope experimur. Qui enim à talibus passionibus vexantur, vellicato articulo annularis digiti seu medici, vel attritu auri ad eundem crucis momento eriguntur. Per hunc profectus vis quædam refocillatrix ad cor pervenit, e qua ab animi defectu collapsi vigorantur, & in pristinam valetudinem redeunt. Ex Lemnicio.

Carnes coctæ quomodo crudæ videantur.

In lautis conviviis, ne voraces gulosi carnes coctas comedant, sic artificium parabimus. Excipitur leporis, aut agni sanguis, quem congelatum, & siccatum in pulverem comminuimus: hic si super carnes coctas spargitur, statim solvitur, illæque colorem proprium mutant. sanguinosæ videbuntur, ut nauseabundus ejicias. In comestationibus contra parasitos hoc est electum remedium. Ex Vucchetto.

Ad oris ulcera, labiorumque scissuras experientisimum remedium.

Thomas Thomajus in Idea sui Viridarii, Nicolaum Zannonem Chirurgum Ravennæ retulit, mirabili successu & artificio oris, gingivarum,

arum, linguæ, & palati, nulla alia re quàm
radicis penthaphyllon, sive quinque foliorum
cocto ulcera sanare, atque labiorum scissuras
nimento ex oleo amygdalarum dulcium, ce-
a, & mastice, quàm brevissimè ad sanitatem
educere.

*Ex apri testiculis, sterilitatem in hominibus
removeri.*

Magna est uxoratis inquietudo, & animi
perturbatio, prole carere sterilesque exi-
tere: propterea ut à tanto infortunio liberen-
tur, prolemque habeant, per aliquot dies jeju-
o stomacho vir & uxor cum jure galli veteris,
sticulatorum apri, sive verris in umbra exicca-
rum pulverem capiant: profectò brevi tem-
pore optatum adipiscuntur, ut in multis ste-
libus ex quacunque causa non semel exper-
im est. Ex Democrito.

Bufonis tibiis dentium dolores evanescere.

Nter maximos cruciatus, à quibus corpora
nostra defatigantur, dentium dolores perni-
osissimi exultantur, adeò quod multi,
in animi deliquia & in manias deve-
erunt, mulii etiam in vitæ desperatio-
em. Hujus doloris remedium in odioso &
ominabili animali natura reposuit. Aperiam
oc arcanum maximum. Tibiæ bufonis, sive
næ terrestris à carnibus mundatæ, si super
entes condolentes fricabuntur, immediatè
dorem removeant, adeò que excruciatu cess-
bit, ut quasi in dentium superficie dolor col-
catus videatur: experire modò, & frui tan-
arcani thesauro, Ex Fioravante.

Ce-

Cepam ab Hippocrate maximè detestari.

Cepam Hippocrates aspectu magis quam esu commendavit, visu bonam esu malam esse dicens. Idcirco lucubrationibus, & literarum studiis addictis summè cavenda est. Oculos enim vitiat & visum obtenebrat, bilemque exacuit. Villicis & fossoribus, quibus literis haud cura est, hujus esus maximè collaudatur: ejus enim calore vires ad opera exercitanda magnoperè excitantur. Ex Plinio.

Animalibus Naturam non modò terras, verum atque situm pro termino constituisse.

Magna fuit Naturæ diligentia in constituendis terrarum terminis, & situ quibusdam animalibus, ne simul ubique viventia, & hominibus & sibi ipsis perpetuo essent noxamento. Propterea animalium pleraque in diversum à proprio adducta situm ut plurimum ægrotant, & moriuntur. Hinc colligimus in Mœsia, Sylva Italiæ, non nisi in parte reperiri glires. In Olympo Macedoniæ monte Lupi minimè habitant, nec in Creta insula. In Africa nec ursi, nec apri, nec cervi, nec capræ videntur. In Illyria, Thracia, & Epyro asini parvi generantur. In Scytica terra autem, & Celtica nec sunt asini, nec vivunt leones in Europa Pantheræ in Asia, Ibis in Ægypto solum commoratur. In Creta nec vulpes, nec ursi sunt nec aliud animal maleficum præter phalangium. In Ebuso Cuniculi non sunt, scatent in Hispania & Balearibus. In Seripho insula ranae sunt mutæ, illæ autem si alio transferuntur,

voca-

vocales fiunt. In Italia mures, aranei venenati sunt, hos tamen regio ulterior Apennino haud generat. Cervi in Hellesponto alienos fines non commeant. In Ithaca illati lepores non vivunt. Sunt & alia animalia, quæ in determinatis locis, & non ubique vivunt, & generantur.

Apii esum in mensis apud Veteres infausstum extitisse.

EX Veteribus majores nullum Apii genus in cibis admittere solebant, defunctorum enim epulis feralibus ab ipsis erat dicatum, ut ex Chrysippo Plinius retulit. Multi autem non solum ex hoc, quia sepulchra coronabantur, Apium à Veteribus fuisse damnatum à mensis, sed etiam quia ejus esu visus diminuitur, & Epilepsia generatur, autumant: unde à Medicis nutrices moneri consulo, (frequenti enim hujus usu, lac tum decrementum tum malam recipit qualitatem,) ut Apio abstineant, ne infantes earum ubera lactantes in morbum committalem proni fiant. Dicunt in eorum caulibus, nonnulli eruditi Scriptores, vermiculos nasci, eosque sterilefcere, qui comederint in utroque sexu.

Satyræ testiculum carnosiores Veneris incendia excitare, flaccidum verò extinguere.

SATYRIUM, quod Canis testiculos vocant, magnæ apud sapientes est considerationis: in hoc enim, tum Venerem excitandi, tum reprimendi à natura videtur esse remedium collatum. Quippè major plantæ bubulus, qui plenior

nior & mollior est, ex superflua & ventosa ejus humiditate in potu assumptus Veneris incendia excitare consuevit: minor verò, qui flacidior & aridior est, illa reprimere, Veneremque extinguere videtur. Ob id (ut ajunt) in Thessalia mulieres mollem testiculum in lacte caprino ad stimulandos coitus, & bibere, & hominibus in potu præparare solent. Quod autem in Satyrio mirabilius est, alterum alterius in potu sumptum potentiam & efficaciam resolvere, si uterque testiculus una exhibetur.

Sterilitatem hominibus à sterilibus animalibus posse provenire.

SI verum est, quod ab Athenæo proditur, Mullum ter in vita parere, reliquoque tempore sterilem esse, quod in ejus utero nascantur vermiculi, è quibus semen devoratur: non absque ratione ex istius natura homines posse sterilescere Terpsicles apud eundem dicebat. Mullus enim si vivus in vino fuerit suffocatus, atque id vir biberit, rei veneræ operam dare non posse credidit, quod ex Plinio etiam confirmatur, qui Veneris incendia illud extinguere scripsit.

Cynorhodi radicem ad Hydrophobiam plurimum valere.

AD morsum canis rabidi unicum remedium quodam oraculo repertum proponit Plinius lib. 8. cap. 41. Hæc radix silvestris rosæ est, quæ Cynorhoda appellatur. Narrat B. Fulgositius de quadam fæmina, quæ per somnium admonita est, ut radicem Cynorhodi filio à cane

cane rabido demorso, & aquas jam metuenti præberet, quæ statim in Hispaniam pro radice misit, qua Hydrophobicus celerrimè sanitati fuit restitutus, Ex Gemma Cosmocrit, lib. 1. c. 6.

Hominis vitam quibus signis longam vel brevem metiamur.

Hominis vita pomo persimilis esse videtur, quod aut maturum decidit spontè, aut ante injuria tempestatum ventorumque impetu dejicitur. Vitæ brevis signa colligimus, ramos dentes, prælongos digitos, ac plumbeum habere colorem. Contra longæ, incurvos humeros, crassosque atque clarum retinere colorem, Forcius.

Extractum Hellebori nigri ad morbos inveteratos magna esse præstantia.

In desperatis ischiadis doloribus, arthriticis, atque affectibus inveteratis, iisque potissimum, qui ex atro, & melancholico humore excitantur, extractum nigri Hellebori, remedium præstantissimum semper esse inveni. Cautantur nigri Hellebori radices à sordibus purgatæ, & in pila terantur grosso modo: infundantur vino albo, & in vase terreo ebulliantur, quousque radices benè emolliantur, quo facto prælo exprimantur, & iterum in vase terreo leniter ebulliat (dejectis tamen radicibus) quod fuerit expressum. Acquiret succus pissitudinem instar picis, qui cum modico cynamomo, & pulvere anisorum miscendus est.

H

Dosis

Dosis in grandioribus est scrup. sem. in minoribus à granis quatuor usque ad sex. Datur cum saccharo in forma pilular. Confiteor in obstructionibus, in epilepticis, retentione menstruorum ex crassorum humorum infarctu, & in aliis inveteratis affectibus, mirabiles hujus remedii successus vidisse. Conficitur etiam extractum sine expressione, & efficacissimum est.

Ad Lienem induratum ejusque obstructionem efficacissima præsidia.

Inter ea remedia, quæ lienem & spleneticos ab obstructionibus liberare reperta sunt, mihi semper ex voto successit Absinthii Romani decoctum, jejuno stomacho epotum, quod à Cornelio Celso summè commendatur: ut autem id felicius succedat, post cibum aqua Fabri ferrarii, in qua pluries ignitum ferrum extinctum sit, Lienosis præbenda est. Experientia id totum manifestavit, animalia enim apud hujusmodi fabros enutrita, ob ejus potum, exiguos habere lienes observatur. Benivenerius civem Florentinum per septennium splenis scirro malè affectum curasse gloriatur, atque solo esu capparorum, & aqua eadem perfanasse. Debent tamen hæc remedia multo tempore usurpari, ut scopum attingant.

Hominem quendam fuisse repertum, mira vastitatis, & ingluviei.

Indixerat Maximilianus Cæsar Ann. MDXI. Apud Augustum comitia, quando illi vir quidam prodigiosæ vastitatis, & crassitudinis oblatus est, at in illo incredibilis & insatiabilis erat ingluvies, ita ut integrum vitulum crudum, vel ovem incoctam una vice devoraret, nec tamen famem expletam diceret. Ferunt (ut Surius) hominem Boreali-
bus regionibus ortum fuisse, ubi ob locorum frigora solent homines esse edaciores. Hoc autem non solum in Septentrionalibus partibus, verum atque alibi repertum est, voraces enim supra modum fuisse referunt (Æliano auctore lib. 1. de var. hist.) Pityreum Phrygem, Cambetem Lydium, Charidam, Cleonymum, Pisandrum, Charippum, Mithridatem Ponticum. Et Anaxilas comicus dicit, Clesiam quendam infinitæ voracitatis extitisse.

Antidotorum aliquot contra venenum observationes.

Rusticus quidam dum herbas secaret, à Vipera morsus, per impositionem tormen-
tillæ à campo pensili collectæ illicò liberatus est. Alter cum ab ingenti dolore & ardore premeretur super dextra spatula, & ita angeretur, ut vix se pedibus continere, oculis videre, & loqui posset, veritus ne à Scorpione esset commorsus, oleum bibit,

H 2

mul-

multum vomuit, & à dolore levatus est, & quod mirabilius, in spatula nihil erat signi, ubi prius fuerat dolor. Quidam etiam à simili dolore & tremore correptus ex assumpto Bolo Armeno cum aceto subito evasit. Puellus etiā putredinem timens & vermes, assumpsit Scordeum, & liber factus est. Ex Francisc. Thomasio de peste.

Quo artificio Cancrī vivi ex templo cocti videantur.

Vinum sublimatum, sive aqua vitæ magnam habet efficaciam in rubificandis cancris vivis: propterea si vis homines in admirationem ducere, accipe vivos canculos, atque in vino sublimato submergas, ita enim confestim rubescunt, ac si percocti essent, tanta est illius aquæ caliditas & energia, ut instar ignis exardescat: admiratio tamen innascitur, quod rubefacti & vivi ab aqua exempti ambulent.

Quomodo flamma excitetur in aqua.

Si calcem non extinctam accipies, Sulphur virginem dictum, camphoram, & sal nitrum in partes æquales, ac benè omnia simul miscbis, pulvis parabitur, qui in aqua projectus inflammabitur, ac lucem reddet, quod parvi momenti haud erit, præcipuè si noctu luce indigebis. Poterit id fieri in vasculo aqua pleno, ut quidam amicus meus, dum noctu in itinere esset, expertus est, qui totum mihi fideliter communicavit.

*Ubi vigent morbi, ibi maximè remedia
oriri.*

Magna est Naturæ providentia in adjuvando hominibus, quippè observatum est, ubi aliqui morbi copiosè vagantur, ibi remedia accommodata ad illorum exterminium nasci voluisse. Hinc in Aphrica, quæ serpentum est feracissima, aromata tanquam eorum veneno antidota, oriuntur. In Argo Scorpiones plurimi videntur, propterea ibi locusta adversus Scorpiones insurgens nascitur. Apud Indos Occidentales Gallica lues viget, ibi lignum Sanctum, Guajacum dictum exoritur, & illinc ad nos defertur. Cantharides veneno erodunt, illis remedium caput, alas, & pedes earum existere observamus. Qui à Stellionibus mordentur, iisdem in potu sumptis sanantur. Crocodili adeps, si in ipsius ulcera instillatur, suo veneno mederi videtur. Scorpiones, Draco marinus, & Pastinaca contriti, & eorum plagis impositi, procul dubio sanant. Napellus mortiferum venenum est, ubi tamen nascitur, ibi Antora reperitur, cujus radices contra Napelli perniciem singulare sunt præsidium.

Animalium lac ab alimentis recipere qualitatem.

Lac omne in animantium corporibus alimentum recipere qualitatem adeo verum est, ut demonstratione non egeat: siquidem nutrices ex pravo in victu regimine non semel interfecisse infantes visæ sunt, hac etiam causa

lac in iis modò crassum, modò liquidum aut serosum cernitur, eò quòd cibus aut crassus, aut incisivus fuerit, modò infantium constringit alvum, modò solvit, quod vel constringentia vel solventia nutrices comederint. Hoc in pecoribus etiam manifestum est: in locis enim, ubi hæc scamonium, helleborum, aut mercurialem pascentur, utique lac omne ventrem, & stomachum subvertit: quemadmodum Dioscorides in Justinis montibus contingere prodidit, ubi, si capræ album veratrum pro pabulo habuerint, primo foliorum pastu vomere, & earum lac epotum nauseam creare, atque stomachum vomitionibus offendere ait. Cum autem astringentibus pabulis, robore, lentisco, frondibus oleagineis, & terebintho pecus hoc vescitur, lac stomacho accommodatissimum generare verisimile est.

Ex pulchritudine, & deformitate aspectus, mores in viventibus conjecturari.

Magnam nobis aspectus pulchritudo, vel deformitas non solum in hominibus, sed etiam animalibus, & plantis præstat conjecturam, qua benignos, vel pravos mores & naturas venari solemus: intuitu enim pulchri corporis, speciosique aspectus mitem naturam, benignosque mores in homine illo persistere conjecturamus: contra in difformi corpore, in turpi aspectu, timemus enim nescio quid calliditatis & malitiæ. In
ani-

animalibus laudamus catellos, canes venaticos & sagaces, venamur in eis benignam naturam & mites mores, contra in Molossis, in Lupis, Pantheris, & similibus: timemus siquidem crudelitatem, malitiam, & voracitatem. In plantis ex pulchritudine venamur salutare naturas, ex deformitate autem noxias. Rosa, Lilium, & Iris nobis præstant argumentum, quam plurimis pollere virtutibus: contra Cicutam, Aconitum, Nappellum, ex deformitate enim plantarum hujusmodi, mortem nobis posse inducere arbitramur. Ex Porta in Physiognom.

In partibus Septentrionalibus maleficas artes exerceri.

Olaus Magnus de gentibus Septentrionalibus loquens, Sunt (inquit) Biarmi idololatæ, & Amazobii Scytharum more atque in fascinandis hominibus instructissimi, quippè oculorum, aut verborum, aut alicujus alterius rei maleficio, homines sæpè ad extremam maciem deveniunt, & tabescendo dispereunt.

In Hamorrhagia selectissimum præsidium.

IN fluxu sanguinis narium copioso plerique & in animi deliquia, & syncopem deveniunt, multoties etiam tanti periculi hic morbus est, ut ægri à salute desperati intereant. Aperiam quod mihi cum maxima languentium utilitate semper adhibere profuit. Bursa pastoris contrita si cum ovi albugine

& aceto commista fuerit, & fronti applicatur, confestim sanguis constringitur, ut mihi non semel in infirmorum cura contigit.

Ut in febricitantibus sitis, & lingua ardor comescatur.

IN febricitantium querimoniis ex siti, & linguæ ardoribus, Cryſtalli uſus, inter præcipua judicatur remedium. Illud enim ſi diu in aqua frigida agitur, & ore deinde detinetur, ſitim, & calorem corrigit, atque linguam humectat: majoris tamen virtutis eſt lapis albus, qui in lumacæ capite reperitur: hic porro ſub lingua agitur, non modò ſitim, caloremque refrænât, verùm atque ſalivam in ore excitat: unde febricitantibus, & maximè ſiticolis præſentaneum judicatur eſſe præſidium. Ex Lemnio.

Ad ignis præſidia ſapientiſſimè in morbis curandis Egyptios recurrere.

Sunt Egyptii admodum proclives in languentium cura ad ignea præſidia eligenda, propterea uſtione utuntur in Aſthmate laborantibus, in ſtomacho frigido, humidoque, ab humorumque deſluxu & flatibus repleto. Hepar, & Lienem obduratum, & refrigeratum multis cum utilitate inurunt. Hydropicos ſub umbilico, & ſub hypocondrio ſiniſtro lienea petra ignita comburunt. In doloribus dorſi, lumborum, colli, & omnium articulorum, in ſpina dorſi, lumbis, collo, & aliis partibus dolore cruciatis, hoc præſidium frequentant.

tant. In tumoribus à crudis, pituitosisque humoribus generatis ad ignem confugiunt, tanquam auxilium, quod citò multos morbos curet, inopumq; proprium esse autumant. Ex Alpino de Medic. Ægypti.

Gentium & populorum ingenia historiis, & proverbiis excogitari.

Julius Scaligerus, vir acutissimi ingenii, Gentium, & populorum naturas tum ex proverbiis atque ex ore vulgi ita excepit: Asianorum luxus: Africanorum perfidia: Europeorum acritas: Montani asperi: Campetres molliores ac desides: Maritimi prædones mistis tamen moribus. Eadem ratione Insulani quoque sunt: Indi mobiles, ingeniosi, magicæ studiosi, numero fidentes: Assyrii, Syri superstitiosi: Persæ, Medi, Bactriani, Pyrrhi, Scythæ, Sibi, Phryges, Cares, Cappadoces, Armeni, Pamphili mercenarii, atque illis bellicosi: Ægyptii ignavi, molles, stolidi, pavidi: Afri acres, infidi, inquieti: Æthiopes animosi, pertinaces, vitæ, mortisque iuxta contemptores: Thraces, Mysi, Arabes, Moschovitæ, Pæones, Hungari prædones: Illyrii, Liburni, Dalmatæ jactabundi: Germani fortes, simplices, animarum prodigi, veri amici, verique hostes: Suetii, Norvegii, Grutlandii, Gotti beluæ: Scoti non minus: Angli perfidi, inflati, feri, contemptores, stolidi, inertes, inhospitales, immanes: Itali cunctatores, irrisores, factiosi, alieni sibi ipsis, belliciosi, coacti, servi ut ne serviant, Dei con-

H 5

temp,

temptores: Galli ad rem attenti, mobiles, leves, humani, hospitales, prodigi, lauti, bellicosi, hostium contemptores, atque idcirco sui negligentes, imparati, audaces, cedentes labori, equites omnium longè optimi. Hispanis victus asper domi, alienis mensis largi, alacres, bibaces, loquaces, jactabundi, lib. 3. Poëtices.

Scarabeum, Solis Lunaque conjunctionem viventibus ostendere.

Mirabile est quod à Natura Scarabeus animal notissimum edidit, omnibus enim Solis, Lunæque coitum apertè demonstrat. Hic ex bubulo stercore pilulam ab ortu ad occasum rotando versans, in orbis imaginem effingit, quam xxviii. diebus peracta humi scrobe obruit, ibique tamdiu abscondit, dum Zodiacum Luna ambiens fiat intermestris & sileat, tum foveam aperit, & siderum conjunctionem denunciens novam prolem edit: hæc etenim est istius bestiolæ, nec alia nascendi origo. Ex Mizaldo 1. de Arcan.

Quorundam animalium natura.

BOs est constans, asinus piger, equus libidine incenditur, petitque impetuosè fræmellam: Lupus mitescere nequit: vulpis infidiosa, astuta, callida: Cervus timidus: Formica laboriosa: Apis parca: Canis gratiofus, ad amicitiam propensus: Leo solitarius, expers societatis, nunquam pabulum exter-

num

um admittens, tanta vocis magnitudine aut
 onitu, ut solo rugitu celerrima animan-
 ia prostrnat: Ursa pigerrima, solitaria, cor-
 pore gravi, compacto, indistincto: Panthera
 vehemens, & ad impetus faciendos propen-
 sa, pernixque dicta, quasi tota fera: Anguis
 eniculi pastu oculorum lippitudinem curat:
 Formica temporis hiberni pabulum æstate
 condit: item, fides in Canibus, in Elephante
 mansuetudo: Studiū ornatus in Pavone: cura
 vocis amœnæ suavisque in Luscinia. Forcius.

Cervorum vitam esse longissimam.

Optabat magnus Alexander, posteritati
 cervorum vitæ longitudinem ostendere,
 propterea multos capi jussit, quibus aureos
 torques in collo innecti voluit: in iis tem-
 poris curriculum erat expressum & Alexan-
 dri decretum: illorum aliquot post centum
 annos ab Alexandri morte capti fuerunt, qui
 adhuc ætatis senium minimè præ se ferebant.
 Ex Plinio.

*Masculinum fœtum citiùs in utero quàm
 femininum animari.*

EX omnium ferè Scriptorum opinione ma-
 rem fœtum citiùs in utero, quàm fœ-
 minam animari capitur: ajunt enim marem
 in dextia parte matricis ex semine calidio-
 ri concipi: fœmineum verò ex semine fri-
 gido, sive minus calido in sinistra parte ma-
 tricis, quæ comparativè ad alteram frigida
 est. Hinc mas die 40. fœmina vero 80. vel 90.
 plurimum animari dicitur: quod, frigi-
 dum

dum tardum sit, & pigrum in sua operatione calidum autem velox : idcirco virtutem formatricem in uno semine velocius, & citius membra organizare, & formare, quam in aliis observamus. Ex Dominico Tholosano super Levit. cap. 12.

Pici Mirandulani ingenium quàm maximè collaudatum.

Angelus Politanus, & plerique alii, Pici Mirandulani & ingenium, & multiplicem doctrinam collaudabant, & miro ordine extollebant : quando (inquit Picus) non est, ut hac in re mihi, aut meo ingenio velitis blandiri : Quin respicite potius assiduis vigiliis atque lucubrationibus quàm nostro ingenio plaudendum, & simul aspiciate suppellestem nostram, atque librorum thesauros ostendebat. Porro Picus Bibliothecam egregio rhythmo constructam, atque omnigenis libris ex varia eruditione refertam habebat. Ex Crinito.

In Hydrargyro omnia metallica supernatare, auro excepto.

Mercurii, vel si mavis argenti vivi proprietas mirabilis est, quod omnia mineralia ferè ut plumbum, ferrum, æs, & alia ponderosissima (excepto auro) in eo supernatent : aurum autem & fundum petit, & ejus recipit colorem, qui ignis tantum ope absumitur, & in fumum mali odoris resolvitur. Hujus nidor, & virulentia nauseam, noxamentumque adstanti;

tantibus inducit: inde membra stuporem recipiunt, & nervi relaxantur, ut sæpissimè in nauratoribus observatur. Ex Lemn.

Olei cinnamomi rara & pretiosa compositio, plerisque incognita.

Si cinnamomi oleum ad diversas infirmitates parare optabimus, capere oportet cinnamomi contriti lib. j. quam ad instar liquidæ ultis cum oleo amygdalarum dulcium commiscere studebimus, tum demum duodecimierum spatio in loco tepido clauso vasculo situabimus, postmodum ex torculari totum id exprimatur fortiter: hac etenim methodo oleum, odoris, coloris, & saporis cinnamomi habebimus ad votum. Hoc ad vires reparandas, & valetudinem conservandam rarum est remedium: prodest parturientibus & in stomacho debilitato tam interius quàm exterius usurpari, ægritudines frigidas arcet, & in partibus corporis roborandis est tantæ efficacisë, ut vix iterum consimile inveniatur remedium.

Marinum Herinaceum tempestates maritimas præcognoscere.

Admiranda profectò est Marini Herinacei proprietas: hic parvus pisciculus est, qui mirabiliter tranquillitatis tempore naturali suspensione futuram præcognoscit tempestatem. Ea imminente ita se præparat: saburram cit, lapidem ore percipiens, ne maris fluctus undæque impetuosæ facilè eum à loco dimovere, atque huc illuc impellere valeant. Nau-
ta id

tæ id aspicientes futuram tempestatem à pisci-
culo hoc edocti percipiunt, ob id anchoras
& funes, & se ipsos parant, ut tempestatibus
maris resistere possint. Ex D. Ambrosio.

*Mira cuiusdam fontis in Epiro pro-
prietas.*

Abscondita est nobis & causa, & natura
proprietas illius fontis, qui in Epiro
(ubi Dodonei Jovis templum olim instru-
ctum erat, qua causa hic sacer dictus est
invenitur. Ille frigidus est, & immerfas fa-
ces, sicut cæteri extinguit: cum autem sine
igne procul admoventur, mirabiliter accen-
dit. Abulensis super Genes. c. 13. de hoc
mentionem facit, asseritque hujusmodi pro-
prietatis cognitionem Adam, & contempo-
raneis fuisse apertam, diluvioque & gentium
dispersione esse perditam. Vide Pomponium
Melam.

*In Hecla ignem emissum siccis extingui,
aqua verò nutriri.*

Ad mirationem, & fidem omnem superaret
ignem ab aqua nutriri, & non extingui
intelligere, nisi Georgius Agricola, vir no-
stræ tempestatis memoria dignus, oculatus
adfuisset in Hecla. Narrat hic in Insula Irlan-
dia montem nomine Heclam existere, ex quo
ignis emittitur, ut hodie in Vulcano prope
Siciliam, Sicaniam dictam, & Puteolis in
loco vocato le Fumarole, observamus. Ille
autem à cæteris dissimilis siccis extinguitur,
aqua verò alitur. Ex lib. nostro de Hydron-
Natù.

Homi.

*Hominum aliquot subtilioris, plerosque autem
grossioris ingenii adesse.*

Propterea Astrologi, præcipue Albumas.
hominum aliquos subtilioris ingenii,
aliquos verò grossioris inveniri volunt, quia
in eorum nativitate Mercurius vel bonam
vel malam habet posituram. In quorum e-
nim nativitate Mercurius in domo vel exal-
tatione Solis fuerit, ii sunt ingenio præditi,
si verò fuerit in domo Lunæ, nascuntur
grossiores. Ptolomeus Propos. 70. in quo-
rum ortu Luna respicit Mercurium, sapien-
tes fieri voluit, contra autem amentes: quia
Luna virtutes naturales infundit, Mercu-
rius verò rationales: unde cum virtutes
naturales, quibus corpus gubernatur, ra-
tionem respiciunt, ille nascitur sapiens,
qui autem non respiciunt, amens. Hac
causa de causa efficitur mentis hebes, & ob-
liviosus, qui in nativitate Mercurium ha-
uerit retrogradum, si enim directus fuerit,
ingenii celeris fiet. Hanc Astrologi du-
bitant rationem, quod stellæ non impeditæ
faciant naturales operationes, oppo-
situm autem, si impediuntur. His de cau-
sæ frequenter Astrologos vera prognosti-
care de moribus hominum accidit, non
quod ita necessario eveniant, si homo per
voluntatem rationis legem magis quam sen-
sus sequi voluerit, sed quia pronus est
ad sequendum appetitum sensitivum, in
quo

quo Astra influunt. Raphael Maff, in Addit.
Bartol. Sybill.

*Galenum omnium partium corporis, solum per
fectissimè inter veteres, morbos
curasse.*

ERat apud Ægyptios inviolabile decretum,
ut singulis morbis singuli adhiberentur
Medici : Hinc illorum ocularii, auricularii,
& alterius morborum nomenclaturæ aliquot
vocabantur : arbitrabantur enim fieri non pos-
se, ut unus omnium curarum disciplinam rectè
teneret, quamvis in una doctus haberetur, ut
Baptista Fulgosus lib. 2. adnotavit. Galenus
tamen illius temporis inter veteres, naturæ
miraculum, omnium corporis humani par-
tium, tanquam sapientissimus, morbos perfe-
ctissimè solus curare novit. In lib. de Part.
Art. Med. cap. 2.

*Græcos Scriptores de Judæorum monumentis
nullibi pertractasse.*

ARisteas, cujus hodie libellus extat de trans-
latione septuaginta interpretum, refert,
Ptolomeum Philadelphum, secundum Ægypti
Regem post Alexandrum, quæsisse ex De-
metrio Phalereo, quem ille instruendæ Bi-
bliothecæ præfecerat, cur Græci Scriptores
nullam de historiis & monumentis Judæorum
mentionem fecissent? respondisse autem De-
metrium, tentasse quidem id facere Theopom-
pum, & Theodectem, nobiles inprimis Scrip-
tores, & quædam ex Judæorum monumentis
inse-

inferuisse scriptis suis : sed mox tamen fuisse temeritatis pœnas : illum enim amentia , hunc cœcitate divinitus percussus : sed postea mali sui causam agnoscentes , & ex animo dolentes , placato Deo , sanitati esse restitutos. Eusebius lib. 8, De Prepar. Evang.

A Cane rabido demorsum instar Canis latrasse proditum est.

EX corrupta imaginativa non semel à cane rabido commorsi latrare visi sunt : cognovit enim Nicolaus Florentinus quendam , qui à cane rabido morsus , curationem vulneris minimè quæsivit : exercuit hic per dies 35. negotia sua absque læsione , mane autem sequentis diei è lecto surgens retrò uxorem suam instar canis stetit , cœpitque post eam latrare , dum autem ab illa reprehenderetur , subridens surrexit , idque pluries eadem die repetivit. Serò corrupta est ejus ratio , & die 40. mortuus à morfu illato repertus est.

In Arthritide & Chiragra quando mors succedat.

RArò mortem in Arthritide & Chiragra timeamus , quod in partibus corporis ignobilibus humor resideat : hinc (novo haud superveniente morbo) tales à mortis periculo vexati doloribus vindicantur. Hos tamen mori compertum est , quando circa sinistrum pectoris sinum , cui cordis turbinatus mucro subest , humorum colluvies decumbat , atque sinistra manus digitus annularis nodum acquirat , ac valdè intumescat. Ex Lemnio.

*Lienem ad corporis turpitudinem maximè
valere.*

Quanta coloris turpitudine, qui ab infarctu crassorum humorum lienosi dicuntur, existant, indies observamus, non modò in illius obstructionibus, verùm atque Scirrhis, aliisque tumoribus. Hinc jure dicebat Galenus 2. de Natur. Facult. Quibus corpus florescit, his lienem decrescere, ac vice versa, quibus lien crescit, illis corpus tabescere, & vitiòsis repleti humoribus. Causa omnium est, quod lien ab infarctu factus imbecillis, nequit (facta humorum separatione in Hepate) melancholicum succum ad se attrahere, hinc demissus ille cum sanguine corporis atro colore ambitum maculat.

*Jumenta clitellaria in itinere sibilo & cantu
à laboribus sublevari.*

Musicæ concentus sonori que numeri maximè homines delectant, ob id multi & cymbala, & alia Musicæ instrumenta frequentant, ut animus à mœstitiis sublevetur. Hac conjectura observatum est, jumenta clitellaria in laboribus & itinere cantu & sibilo allevari: propterea muliones, ut muli cæteraque jumenta clitellaria & sarcinam & alia onera minùs laboriosè sentiant, tintinnabulorum torques in illorum collis suspendunt, quorum sonitu hujusmodi valdè delectari cognoverunt, & perindè refici, & à lassitudine sublevari. Ex Vairo lib. 2. de Fascino.

Macu-

*Maculas nigras in acutis morbis apparentes,
exitium præſagire.*

Inter ſigna, quæ mortem languentium præſagiunt in febribus acutis, illud maxime obſervatu judicavi dignum, quod à Savanarola multa experientia comprobatum eſt. Si enim in facie ſeu genis ægrorum maculæ nigræ obortæ conſpiciuntur, procul dubio languentis exitium minantur, quippè venenofæ, & peſtifera materię in corpore prædominium redundare arguunt, ex quo mors ſubſequitur. Has cum obſervafſet Savanarola, ex tali prognofico magnum honorem fuiſſe conſequutum refert.

Acetum ad ictus venenofos epotum plurimum valere.

EX Cornelii Celſi obſervatione acetum ad ictus venenofos valere repertum eſt: quippè cum puer quidam ab aſpide ictus eſſet, & partim ob ipſum vulnus, partim ob immodicos æſtus ſiti premeretur, cum in locis ſiccis alium humorem non reperiret, acetum, quod fortè ſecum habebat, ebibit, & liberatus eſt: conſequenter eſt acetum, quamvis refrigerandi vim habeat, habere etiam diſſipandi, quo fit, ut terra reſperſa eo ſpumet. Propterea eadem vi veriſimile eſt, ſpiſſeſcentem quoque intus humorem hominis ab eo diſcuti, & ſic dari ſanitatem. lib. 8. de ictu aſpidis.

A quodam piſcis genere febrem illico excitari.

IN Atotan flumine Inſulæ Zeilam quoddam piſcis genus reperiri referunt, quod manu

apprehensum febrem accendat. Equidem pisces illic ne utiquam esculenti sunt, licet flumen sit piscosissimus: qui tamen pisce februm appellatum tetigerit, confestim à febre corripitur, sed quod mirabilius est, demisso pisce statim liberatur. Cardanus, & Scalig. in Exercit.

Fœminas in mares fuisse commutatas fabulosum non est.

A Pud multos auctores ex pluribus observationibus notatum reperio, fœminas in mares quandoque commutatas fuisse: referam solum, quod tempore Ferdinandi I. Regis Neapolis successit. Erat Salerni quidam Ludovicus Guarrea, à quo quinque filiae susceptæ sunt, quarum natu majoribus duabus, alteri Franciscæ, & alteri Carolæ erat nomen. Hæ ambæ cum pervenissent ad decimum quintum annum, in mares mutatæ sunt: iis enim genitalia membra instar marium eruperunt, mutatoque habitu pro maribus habiti sunt, Franciscus, & Carolus nuncupati. Ex Fulgoso.

Senectutis incommoda tam corporis quam animi numerantur.

Quanta sint in senibus, & corporis & animi incommoda, non modò à Scriptoribus, verùm atque continua observatione experimur, ut jure asserere libeat, hanc hominis postremam ætatis partem miserrimam judicari. Mortales enim, cum ad senectutem perveniunt, cor eorum afflictum est, caput tremulum,

lum, spiritus languidus, anhelitus foetidus, frons caperata, corpus recurvum, nares mucosae destillant, visus debilitatur, capilli decidunt, dentes putrescunt. Insuper Senes sunt iracundi, inexorabiles, morosi, nimis creduli, raro obliviscuntur injuriarum, laudant veteres, praesentia damnant, tristes sunt, languidi, injucundi, & asperi, sunt avari, suspiciosi, onerosi, difficiles. Ex quibus senectutem sentinam & cloacam esse omnium sordium & immunditiarum ætatis nostræ confitendum est. Ex Laur. Cupæro.

Magnum Alexandrum corporis sudorem habuisse redolentem.

ERat Magnus Alexander tam recta corporis symmetria, humorum harmonia, & temperamento constitutus, ut ejus anhelitus odorem balsami expiraret; imò sudor, quem à corpore emittebat, tanta suavitate, & fragrantia redolebat, ut quoties ejus pori recluderentur, gratissimis odoribus perfusus crederetur. Quod autem mirabile, & difficile creditu est, cadaver ejus tam suaviter spirabat, ut aromaticis speciebus repletum esse judicaverint. Ex Quinto Curtio. Et lib. nostro de Hydron. natur.

Diversa quorundam hominum virtutes & ornamenta.

PLerique apud Scriptores tum virtutibus, tum animi magnificentia collaudantur, omnes tamen in paucis earum perfectionem

confirmant. Porro Absalonis formam, & pulchritudinem extollunt: Robur, & fortitudinem Sampsonis: Sapientiam Salomonis: Agilitatem, & celeritatem Azaelis: Divitias & opes Croesi: Liberalitatem Alexandri: Vigorem & dexteritatem Hectoris: Eloquentiam Homeri: Fortunam Augusti: Justitiam Trajani: Zelum Ciceronis.

Veterum ruditas, & in scribendo varietas.

Barbara equidem, & misera erat Veterum in scribendo ruditas, ii enim primò in cinere, deinde in corticibus & foliis arborum, postea in lapidibus, mox in lauri foliis, exinde in laminis plumbeis, consequenter in pergameno, & tandem in papyro scribere soliti sunt. Erat præterea illis in modo scribendi instrumentorum diversitas: in petris enim stilo ferreo, in foliis penicillo, in cinere digito, in corticibus cultro, in pergameno canna, & in papyro penna scribebant. Eorum etiam atramentum varium erat: primùm fuit liquor piscis illius, quem nos Sepiam appellamus: deinde mororum succus: ad hæc ex fuligine caminorum, mox ex synopica rubrica aut minio, ultimò tandem ex galla, gummi & vitriolo fieri consuevit. Ex Strabone de Situ Orbis.

In angina præfocativa pilula mirabiles.

Aperiam nunc pilulas meas maximæ efficacis, quibus in angina præfocativa à crassis frigidisque humoribus exorta, semper cum
fælici

ſælici ſucceſſu uſus ſum. Inter alias obſervationes, in quibus tale medicamentum libuit experiri, ſucceſſit caſus in R. Pet. de Stephano Archipreſbytero Cercelli, qui ſerè ſuffocatus erat: quare vocatus anno 1615. ut ejus ſaluti conſulerem, cognito morbo, quod ex craſſa & viſcida à capite deſtillatione fieret, pilulas meas in aurora exhibui, non ſine Joſephi de Simone in Medicina Doct̃oris mei collegæ admiratione, qui renuebat quodammodo medicamentum. Erat pilularum compositio ex trochiſc. alendahal. & aloes an. Scrup. j. Diagrid. Scrup. Sem. cum ſyrup. de liquiritia, conficitur maſſa. Ex hac plurimæ pilulæ, ut facilius æger deglutiret, confectæ ſunt. His deglutitis juris cicerum ſubito cyathum propinare ſoleo, quemadmodum in hoc feci, qui ſine moleſtia evacuavit, & brevī delituit dolor & gulæ tumor, benè reſpiravit, benè comedit, & una die ſanus factus eſt, cum maxima multorum admiratione & lætitia. His pilulis uſus eſt Galenus ad linguam tumefactam, ut libro 14. Method. med. ſcriptum reliquit.

Capitis noſtri capillos plantarum natura maxime aſſimilari.

Magnam capitis noſtri capilli cum plantis retinent ſimilitudinem, quemadmodum enim plantæ nonnullæ humoris defectu inarſcentes contabescunt, aliæ verò alienis naturæ ipſarum humoribus occuſantes pereunt, ſic & capitis noſtri capillis accidit: vel

enim ex humiditatis defectu, qua nutriuntur, vel ex ejudem pravitate corrumpuntur & decidunt. Hinc defluvium & alii capillorum defectus in capite oriuntur. Ex Gal.

Qua via volucrum pennas variis coloribus tingere valeamus.

SI volucrum pennas variis coloribus tingere optabimus, primò illas diligenter ablucere oportet: mox in aqua aluminis decoquere, atque, dum calent, in aquam croco coloratam, si flavas eas cupimus, conjiciemus; sin autem cæruleas, in succum, aut vinum acinorum sambuci vel ebuli. In diluto floris æris virides fiunt, eodem modo colore minii, atramenti, alteriusve coloris tinctas habebimus.

Agricolæ Filicibus pro frumento conservando in horreis uti.

Postulavit à me Joannes Berardinus Mazocca à Vitulano, magnæ expectationis adolescens ob flagrantem in studia amorem, cujus familiaritas apud me gratissima est: Cur Agricolæ pro frumento conservando filicibus pro stragulis in horreis utantur? Equidem hujus ingenium & animi indolem sæpè demiratus sum: propterea in re curiosissima complacere volui. Utuntur agricolæ filicibus in horreis, ut cerealia à corruptela præservent: quippè filix à proprietate generationi obest, hinc agri filice pleni reputantur steriles. Hinc filix epota necat vermes & ex alvo dejicit: in gravidis necat fœtum, mulieresque reddit steriles:

riles : quapropter multa ratione agricolæ (licet tanti arcani sint ignari) filicibus pro frumentorum stragulis utuntur, quia illorum corruptioni maximè resistunt.

Terrestres lumbricos digitorum panaritium sanare.

Panaritium in latere unguium accidit, & inter apostemata numeratur, quod tantum inducit doloris, ut patiens, neque diu neque noctu dormire valeat. Pro hujus curatione & doloris lenitione multi multa scribunt: ego profectò certissimo experimento multoties comprobavi, lumbricos terrestres vivos super panaritium alligatos, præsertim in principio, mirabiliter apostema compescere & sanare, ut vix diei spatium affectus pertranseat.

Galegæ atque Scordii miram contra luem pestilentem esse efficaciam.

Mirabilem observamus Galegæ, & Scordii esse virtutem contra febres malignas & pestilentes: si quis enim Galegæ folia in acetariis, aut carnum jure semel in die sumpsert, à febre hac tutus & incolumis præservabitur. Idem (Galenii testimonio) Scordium efficere probatum est: siquidem ex veterum quorundam monumentis adversus putredinem, scordium singulare esse remedium traditur, ut 1. de Antid. cap. 12. legimus: nam cum interemptorum cadavera in prælio multos dies insepulta mansissent, quæcunque super scordium fortè fortuna ceciderant, multò minus aliis computruerunt: ea præsertim par-

ticula, qua scordium attigerant : ob quàm rem omnibus persuasum est , tam reptilium venenis, quàm noxiis medicamentis , quæ corpus putrescere faciunt , scordium adversari. Annibal Camill.

Nodos in infantis umbilico filiorum numerum haud ostendere.

Plerique ex nodis infantis primò nati filiorum numerum ex eadem matre nasciturum cognoscere profitentur : hoc autem caret ratione , sæpè enim fit , ut illa moriatur, aut casta vivat , vel plures generet filios & pariat quàm nodorum numerus existat : sive plures viros habeat , è quibus cum alio plures , cum alio pauciores filios suscipiat. Propterea certiori ratione asserendum , in nodorum umbilici primi infantis conjectura existimo , sæcundos uteros plerumque plures nodos in infantis parere umbilico , steriles autem paucos , eosque non ad unguem distinctos , ut frequens obstetricum observatio demonstrat , & ut eventui hæc talia ut plurimum concordare videntur. Ex Cardan. 8. de Rer. Var.

Oryalum avem solo aspectu auriginosos homines sanare.

Mirabile est , quod de Oryalo ave circumfertur. Hæc porrò talem dicitur fuisse naturam sortita, ut Ictericum affectum, à quo homines plerumque molestantur , ad se valeat solo oculorum aspectu attrahere : perinde vocatur Ictericus , sive Galgulus à multis,

ab

ab Arist. autem in Histor. animal. Coryon.
Sed quod mirabilius est, Auriginosus homo
ab alite visus sanatur, ales verò moritur.

Homines quandoque solo contuitu Ophthalmiam contrahere.

Multa observatione animadvertimus, Ophthalmiam sive lippitudinis morbum quandoque contagiosum esse, & solo perinde aspectu ab hominibus contrahi, oculi enim tunc adeò perniciosam vim retinent, ut in alios proprium affectum ejaculari valeant. Pulchra ratione hoc Vairus lib. 1. de Fasci. quomodo fieri possit, differuit: siquidem animus malè affectus suum quoque corpus malè habet: ob id, si animus aliquo mœrore aut vitio afficitur, colores corporis etiam immutat: si enim ab invidia tentatur, pallore & croceo colore corpus inficit. Inde fit etiam, ut invidia tabescentes si oculos in aliquem liventes desigunt, animi simul venenum vibrent, & quasi virulentis jaculis confodiant. Propterea mirum non est, homines aliquando solo aspectu in lippitudinem incidere, ut Hieronymus Thomasius Medicus insignis, (dum ipse Neapoli studiis vacarem) de se ipso testatus est.

Ad lapides renum, & vesicæ frangendos mirabile remedium.

Quidam Medicus eruditus ad lapides frangendos tanquam admirandum paravit cibum, cujus efficaciam adeò mirabilem esse cognovit, ut ad lapides expellendos non solum

lum à renibus & vesica, sed etiam ab anulo comedentes, efficacius remedium haud inveniri confessus fuerit. Paratur ex hepate, pulmone, renibus, testiculis cum priapo hirci, quæ cum croco, cinamomo & melle miscentur, ac iis hirci intestina implentur. Dosis sint duæ, aut tres bucellæ. Res porrò monstruosa, si vera est. Ex Michaelæ Paschal. lib. 1. Method. Med.

Veterum Medicorum pro conservanda sanitate collegium.

Balanus Rex potentissimus Asiæ & Syriæ, qui alter Alexander dictus fuit (ut ex Arist. in lib. Secret. Secret. sive de Regim. Princip. habetur,) Medicos præstantiores ex regionibus Indiæ, Græciæ, Mediæ, ac aliarum mundi partium congregavit, quibus imposuit, ut talem invenirent medicinam, qua si homo uteretur, nec Medicis nec alia Medicina indigeret, pollicitusque fuit Rex ditissimus maximum præmium esse daturum. Illi autem pro maturè consulendo (trium dierum spatio postulato) collegium inivere. Mox ad Regem, cum omnes essent requisiti, Sanages Græcus Medicinæ peritissimus, qui præter cæteros doctrina & scientia rutilabat, omnium consensu Regi indicavit, quod sumere quolibet mane aquam bis pleno ore efficiat, ut homo sanus persistat, & alia haud indigeat medicina. Hoc profectò à ratione alienum non est, ut enim in Arabum Græcorumque antiquissimis voluminibus invenitur, aqua ponderositatis ratio -

ratione ad stomachi fundum tendit, auget calorem, & citius comprimit & digerit cibos, digestionique maximè auxiliatur, cæterisque membris corporis plurimum conducit. Fabrorum exemplo id totum inquiritur, qui in accensos carbones, modicū aquæ conjiciunt, ut ignis vi majori accendatur. Idcirco binos aquæ claræ haustus mane potare, mense Junio præsertim propter choleram reprimendam, multum confert ad sanitatem conservandam. Ex Bartholom. Moles in lib. de Sanit. tuen.

Alexandrum Magnum sudorem sanguineum in pugna habuisse.

Sudare sanguinem purum inter admiranda, quæ rarò succedunt, numeratur, ut enim in aliquot sudor ex sanguinis ichore cruentus corpore malè affecto visus est, & stupore, ita si ille ex puro sanguine ortus fuerit, atque in corpore sano, utique majorem præstat negotii causam investigandi cupiditatem, ut suffimè à nobis in lib. de Hydronosa natura olim edito pertractatum est. Referam nunc, quod Magno Alexandro evenit, dum esset in extremo vitæ periculo constitutus. Is cum in pugna quadam de rerum summa cum Indis decertaret, subsidiarioque milite destitueretur, usque adeò cholera succensus est, ut toto corpore purum sanguinem desudaverit, Barbarisque totus igneis flammis ardere visus sit. Hoc autem tantum iis terroris ingessit, ut se Alexandro committere, coacti sint

Lapa-

Lapathium carnes duras, & vetustas, tennerrimas esuique aptas reddere.

ERat apud Veteres Lapathiorum usus frequentissimus, hoc enim illis peculiare est, ut carnes & edulia cum his elixata vel sint dura, vetusta & coriacea, vel teneritatem & mollitiem acquirant. Propterea quod cibos concoctu faciles præstabant, & alvum emolliabant, ab Veterum mensis raro hujusmodi abfuisse legimus.

Cotoneorum seminum muccaginem combustionibus maxime opitulari.

INter præstantissima auxilia, quæ combustionibus adhibentur, seminum cotoneorum mucilagines retinent principatum. Referam Petri Foresti in proprio filio experimentum: Ille matri obsequiosus, cum testam carbone ignito repletam apportaret, cecidit, & igne oculos combussit: Pater autem cum semen cotoneorum in aquam rosaceam conjecisset, atque muccagine oculos sæpius abluisset, miraculi instar puer convaluit absque combustionis vestigio. Hoc etiam auxilio in similibus casibus felicissimè semper usum fuisse idem confirmat, in lib. 6. Observ. Med.

Egyptios per notas, & figuras, sensus & rerum memoriam effingere consuevisse.

Agyptiorum scientia, quia inter cæteras præcellentior erat apud Veteres, (illa enim ab Abraham originem habuit;) idcirco & rudimento & Hieroglyphicis serè occulta judi-

judicabatur. Siquidem illorum primi per figuras animalium (Cornelii Taciti testimonio) sensus mentis effingebant, & antiquissima monumenta humanæ memoriæ saxis impressa cernuntur, & literarum inventores perhibentur. Hinc in quibusdam Obeliscis literæ reperiuntur, quæ Regum illorum divitias ac potentiam declarant: per Apis enim speciem mella conficientis Regem ostendebant. Si quem memorem significare volebant, leporem, aut vulpem auritis auribus, quod summi essent auditus, & insignis memoriæ, effingebant: si verò malum, crocodilum: si velocem vel rem citò factam, accipitrem, quoniam hæc aliarum fermè avium sit velocissima: si invidum, anguillam, quòd cum piscibus sit infociabilis: si justum, oculum: si liberalem, dextram manum digitis passis: si avarum, iisdem compressis. Per instrumenta quædam, & membra humana pleraque scribebant. De his vide Pierium, Diodorum & Strabonem.

*Qua methodo pestilenti tempore à lue nos
tueri valeamus.*

PRECIOsa, ac brevis Theriaca reperitur, qua homines ab aëre pestilenti, adjuncto viæ regimine, præservari possunt. Sumantur caricæ, nuces juglandes, folia rutæ, & juniperi baccae pondere æquali, confundantur simul, atque cum aceto rosaceo vel communi dissolvantur, mox per pannum colentur, suaviterque exprimantur: succus verò,
qui

qui percolabit, servetur : unum enim istius cochleare manè jejuno stomacho sumptum non finit illa die hominem à pestilentia corripit. Ex Alphano de Peste.

Olivarum oleum unguium puncturas mirabiliter sanare.

IN sedando dolore unguium ex puncturis acu vel ferro, atque iis persanandis nullum remedium oleo olivarum salubrius invenitur : confiteor multa observatione, multisque experimentis id totum comprobasse. Honestamulier, ac unicè dilecta Laura de Otaro, mea uxor carissima, non semel, dum varia ad familiæ ornamentum acu contexeret, in unguibus digitorum puncta est, simplici tamen oleo olivarum in puncturis collinito, & dolor confestim evanuit, & salus introducta est. Ego profectò semel punctus ferri cuspidem subtex pollicis ungue cum sanguinis effusione, subito ad linimentum ex olivarum oleo, antequam aquam tetigissem, deveni, quo adhibito, dolor delituit, atque vulnus una breviter & consolidationem & sanitatem habuit,

Admirandum auxilium ad Vesicæ calculum, quo absque incisione dissolvitur & expurgatur.

INter admiranda auxilia, quæ ad calculosos adhibentur, connumerandum judico remedium à doctissimo Horatio Augenio experimento confirmatum in Epistolis adductum, quo absque incisione in vesica multorum lapides

pides comminuit, & expurgavit. Referam quæ
 via id innotuit. Ægrotabat calculo vesicæ
 cujusdam Typographi filius Romæ: post va-
 ria assumpta remedia, cum nullam subsequen-
 tam nosset utilitatem, secari cupidus, de pre-
 tio cum Nursino artifice convenerat: propterea
 Sacerdotem jussit accersiri, ut sumptis Ec-
 clesiæ Sacramentis, si ex sectione moreretur,
 animæ fuisset consultum. Religiosus ex socie-
 tate Jesu, audita confessione, proponit illi
 pharmacum, de quo in se ipso & aliis pericu-
 lū fecerat: experiri æger voluit, & magna assi-
 dentium admiratione sanatus est. Pharma-
 cum ita erat concinnatum: Pulveris Millepe-
 dum præparat: drach. j. ad summum Scrup.
 iij. aquæ vitæ unc. Sem. juris cicerum rub.
 unc. ix. vel. x. capiat æger calidum, horis
 quinque ante prandium. Effectus medicamen-
 ti talis fuit. Horarum duarum spatium totum
 corpus incalescebat, angustabatur ægrotus,
 titiebat, ac ferè loco stare non poterat, ali-
 quando circa pubem dolores urgebant. Urinæ
 hora quinta cœperunt crassiores reddi, sed
 non multæ. Secunda die à pharmaco contin-
 gebant eadem, sed urinæ copiosiores, & cras-
 siores. Tertia sabulum apparuit multum. Sep-
 tima tandem adeo plenæ sabulo visæ sunt, ut
 rectè quis diceret, eas nihil esse quam sabu-
 lum aqua dissolutum, omnia in meliorem sta-
 tum redigebantur, ita ut qui proximè inci-
 di debebat, liber ab omni malo nona
 fuerit die.

*Millepedum ad calculos Renum & Vesicæ
præparatio.*

PRæparantur Millepedes ad Renum Vesicæque calculos tali modo. Recipe Asellorum quam volueris quantitatem, vinoque albo generoso abluito diligenter, mox in ollam conjicito novam vitro obductam, lutoque aliquopiam illam incrustato, demum in furno exiccantur, ita ut possit in tenuem pulverem redigi: tum verò affunde vini ejusdem generosi quantum poterunt imbibere, & rursus exiccato, ac tertio imbibito & exiccato ut supra, quarto verò pulverem irrorato aqua fragarum destillationis, & olei ex Chalcanto Scrup. j. permisceto invicem, & exiccato rursus: ubi verò sic fuerit exiccatum in tenuissimumque pulverem redactum, servetur in vase vitreo, aureo vel argenteo. Ex eodem.

*Frequentem ficuum esum sudorem parere
abominabilem.*

Licet ficuum usus multa hominibus comoda parturiat, nam & eæ citissimè nutriunt & impinguant corpora, alvum emolliunt, & per urinas & per ambitum corporis non pauca excernunt excrementa: tamen earum continuus & frequens usus sudorem generat abominabilem, & corporis fœditatem. Indicium hujus rei est, quod illarum esu pediculorum copia innascitur. Hinc apud Rhodiginum lib. 6. Antiquar. lect. Anchimolum & Moschum Sophistas legitur tota vita fuisse hydropotas,
ac fi-

ac sicis modo solitos vesci, & tamen robustos extitisse, sed adeò fœtentes, ut propter abominabilem sudorem certatim à balneis excluderentur.

Mulieres eximiam & suavem retinere pinguedinem.

Corpora mulierum suaviori, & majori fulciuntur pinguedine, quàm ipsa hominum, quæ profectò ob siccitatis dominium minus humidi & oleositatis retinere videntur. Propterea apud Plutarchum 3 Sympof. 4. habemus, ubi multa cadavera promiscuè erant comburenda, veterum tempestate, semper decem virorum unum muliebri immisceri solitum: quasi illud unum tantum suppeditaret pinguedinis, ut cætera facilius concremari valuissent!

Actu demonum mirabiles in hominum corporibus effectus procreari.

Mirabiles porrò in hominum corporibus Dæmonis astu effectus conspiciuntur, ut quando quis evomat acus, clavos, pilos, ossa magna: vel quod plumæ in lecto sint ingeniosissimè confertæ: multæ enim de iis observationes apud Hieronymum Mengum in Malleo Maleficar. Paul. Grillandum & Delrium reperiuntur. Quomodo autem hæc fieri possint, talis est ratio: aut enim ista sunt Diaboli illusiones, ita quòd ea videantur, quæ vera non sūt, sive per activa naturalia hoc efficiētia, sive per acrisan, sive per æris condensationē; aut sunt verè, quippè Diabolus invisibiliter hujusmodi

in hominis stomacho intulit, & exinde visibiliter educit, licet tam magna videantur, nam & ea dividere & integrare potest saltem apparenter, eò quòd localiter huiusmodi corpora, & partes eorum ad nutum moveantur, & ad invicem conglutinentur, Deo non impediente. Summa Sylvestrina de Malefic.

Carduum Benedictum ab Hemicrania homines præsèrvare.

EX India Carduum Benedictum primum omnium ad Imperatorem Fridericum honoris gratia fuisse missum multi Historici autumant, quod miris laudibus, ob peculiare ejus virtutes planta hæc celebrabatur, & ob id à multis Carduus Sanctus dicitur. Hæc enim venena superat, & confert tum ulceribus, tum vulneribus: est præsentaneum remedium ad pestem, necat vermes & utero prodest, & in cibo & potu usurpata ab immenso illo præservat capitis dolore, quem Hemicraniem vocant. Ex Trago.

Infantes præservari ab Apoplexia, & Epilepsia sumpto primo syrupo de Cichor. cum Rabar. vel Corallio, aut succo Ruta.

Quam sit familiaris pueris & infantibus morbus epilepticus, apud auctores nostros passim legitur: ob id affectus hic vocatur à nonnullis morbus puerilis, sive mater puerorum. Ut autem tum ab Epilepsia, tum apoplexia hi præservari valeant, multa observatione expertum est, iis antequam lac gustent, in pri-

in primo ortu præbendo syrupum de cichorea cum Rhabarbaro ad drach. ij. ab hac lue præservari, ut Nicolaus Florentinus fatetur. Arnaldus Villanova Corallium laudat: nam si diligenter tritum ad Scrup. Sem. infans hauserit cum lacte antequam aliquid gustet, nunquam in Epilepsiam incurrere observavit. Ego quidem Marcello, Hieronymo, & Marco Antonio filiis meis succum rutæ cum modico auro ad scrup. ij. cuilibet dedi, antequam lac gustarent, & gratia Dei ab Epilepsia immunes existunt. Helionora, quæ nunc ablaetatur, ferè mortua nata est, sumptoque & jejuno parvo cochleario syrupi de Cichor. cum Rhabar. revixit, & Epilepsiam nunquam adhuc passa est.

Menstrualem mulieris sanguinem contra animalia esse venenum.

Inter naturæ arcana reponendum esse iudicavi, quod à Metrodoro Sceptio traditur de mulieris menstrualis sanguine. Mulieres siquidem si menstruationis spatio nudatæ segetes ambiunt, erucas, vermiculos, scarabeos, ac alia noxia animalcula decidere faciunt. Tale enim à natura iis virus inditum est. Non solum autem huiusmodi animalculis menstrualis mulierum sanguis nocere creditur, verum atque grandioribus, quippè canes, ex Plinii testimonio, menstruo sanguine gustato in rabiem mutari visi sunt, quorum morsus inter difficillimos morsus sanatu reputatur. At de re hac superius alias tractavimus.

Thapsiam vesicas, & œdemata corpori superpositam excitare.

Magna profectò est Thapsiæ efficacia in vesicis & œdematibus generandis: idcirco à nonnullis in pestiferis febribus, ubi vesicantia necessaria sunt, cum felici successu usurpari audio. Cum autem corporis locum aliquem inflare quis desiderat, vel ostentationis, vel curiositatis gratia, ponatur Thapsia in loco constituto, ibi enim brevi vesicas, & œdemata excitabit: ut tandem citra læsionem id succedat, & brevi etiam solvantur, Theriaca linire, vel cuminum aut acetum superponere oportet. Ex Cardano lib. 8. de Variet.

Auri usum in medicina pro conservanda valitudine mirabilem obtinere proprietatem.

Mirabilis efficaciæ aurum in medicina est, quippè innumeras illud pro corporis tuenda sanitate retinet virtutes. Ejus usus in vino maximè excellit: capiuntur propterea auri lamellæ, quæ ignitæ toties in vino extinguuntur, donec ferveat istud: mox colatur, & usui servatur. Vinum hoc potatum ventriculo imbecillo succurrit, concoctionem adjuvat, sædum colorem emendat, & principalia membra corroborat & resarcit. Proinde observatum reperio, cor ab illo roborari, prava humores calore ejus absumi, vitales spiritus clarificari. Hepatique plurimum prodesse sua virtute illius usum. Multi certissimo experi-

perimento. hujusmodi vinum vitam prolongare cognoverunt, spiritusque sincerōs facere, atque vires totius corporis renovare. Nonnulli leprosis multum conducere scribunt, ut ex Mizaldo, & Zacharia à Puteo capitur. Quercetanus Auri folia in aliqua betonicæ aut absinthii conserva commista, ac deglutita sua specifica facultate ventriculum corroborare scripsit.

Aliquot animalia ex naturæ eorum similitudine à Veteribus Diis fuisse dicata.

Magna erat Veterum insania in eorum falsa religione, quippè, & animalibus cultum reddidisse & infinitis aliis fideribus, naturalibus rebus circumfertur. Inter alia, quædam apud eos animalia erant, quæ ex naturæ illorum proprietate & similitudine, ut reor, aliquibus Diis reperiuntur fuisse dicata. Hinc Canis Dianæ sacer est, Aquila Jovi, Tygris Baccho, Pavo Junoni, Leo Cybeli, Equus Neptuno, Cycnus Apollini, Anguis Æsculapio, Corvus Phæbo, Asinus Libero, Gallus Marti, Columba Veneri, Noctua Minervæ, Lupus Marti, Anser Junoni, Soli Phoenix, Ex Forcio.

Veri Unicornu. proprietas, ejusque cognitio.

Verum Unicornu, quod in febribus pestiferis propinatur languentibus utilitate maxima, in syncope maximoperè prodesse videtur. Illud autem non ex eo cognoscitur,

quod bullas excitet, ut plerique hominum ignari persuasi sunt, hoc enim quodlibet cornu etiam facit: sed alia diversaque methodo. Hoc est præcipuum experimentum: Si scobem ejus cum arsenico gallinæ, turturi, aut columbæ devorandum dabimus, si superstes manserit, (vel unicornu statim post arsenicum sump-tum datum fuerit,) verum & legitimum Unicornu pronuntiabimus. Alii in aurificis fornacem demittunt, si odorem cornu à se non emittat, verum esse prædicant. Nonnulli experimento referunt, quod in ustione non omnino comburatur sed augeatur potius, minimeque in ustione foetorem cornu habeat, ut in cornu cervino experiri solet. Ex Foresto.

Quo artificio mulierum cinni crocei evadant.

Capillorum cultui mulieres maximè vacant, illud autem iis optabilius est, ut flavitiem acquirant. Referam modum, quo votum assequi possint. Sumito Rhabarbari fabæ magnitudinem, fœni græci, croci sylvestris, liquoritiæ, tabacci, corticum aranciorum quantitatem ad tui libitum, paleæ triticeæ similiter, his quernum cinerem addito, & incoquito, ut tribus digitis descendat aqua, inde laventur capilli, tanta enim flavitie redundabunt, ut illos aureos esse dicas. Ex Porta in Physiogn. lib. 3.

Ad excitandum in senibus naturalem calorem, eorumque vires deperditas renovandas.
confectio præstantissima

Thesauris profectò comparanda est confectio

Et illa, quæ à Marfilio Ficino in lib. 2. de Vita producenda, Medicina Magorum appellatur, quippè spiritus naturalem, vitalem, & animale m fovet, confirmat, & roborat, & propterea senibus præstantissima est. Constat hæc ex thuris unc. ij. myrrhæ unc. j. auri in folia ducti drach. sem. contundere simul tria oportet, atque aureo quodam mero confundere, & in pilulas ducere. Sumitur hujus mixturæ portiunculæ in aurora jejuno stomacho, in æstate cum aqua rosacea, in hyeme verò cum exiguo meri potu.

Quomodo febris in aliquo confestim induci valeat.

SI febrem in aliquo vel ad ostentationem, vel ad remedium, curiositatemque inducere optabimus, (siquidem in convulsionibus, paralyfi, aliisque frigidis affectibus non parum aliquando febre m excitare profuit:) Scabiei cornuti in oleo decoquantur, illoque arteria brachialis inungatur, tanta enim est eorum potentia, ut confestim febris & accensio- nes corporis oriantur. Ex Cardano.

A multis animalibus anni tempora præcognosci.

Videntur profectò pleraque animalia anni tempora præcognoscere: siquidem ex eorum instinctu illa homines commentuntur. Grues enim autumnî tempore ad loca calida pervolant, hyemis frigora fugientes. Hirundines vernali tempestate ad regiones nostras

K 5

reme-

remeant. Ficedulæ, coturnices, aliaque multa volucra in anni temporibus pabula commutare, aliaque loca adire conspiciuntur. Hæc autem non Ver, Autumnum, vel Hyemem directè præsentiant, quemadmodum nonnulli falsò sibi persuasi sunt, sed verius ex facta alteratione à calido vel frigido in eorum corporibus, sive occulta qualitate has vicissitudines facere cognoverunt.

Amantes ex levisissima quidem occasione succensere solent.

Qui perditè amant, levi alioqui momento irasci videntur, ratio hujus rei est, quia injurias licet leves, graves judicant. Grave siquidem existimatur, ut ille injuriam in te committat, cui maximè placere studeas. Cæterum quemadmodum subito dolet, qui contra sui habitus propensionem facere quippiam conatur, ita & amantem facere conspiciamus, mox tamen rixarum & odii pœnitet, rursusque supplex jugum subacta cervice reposcitur. Ex Leonardo Jacchino.

In plenilunio & Novilunio Pharmaci exhibitionem à Medicis maximè detestari.

Multa ratione à Medicis in Plenilunio & Novilunio pharmacum evitatur, siquidem Luna cum intermestris est, omnino caret lumine, atque sub radiis solaribus jacta, & proinde solita caret humiditate, quo fit, ut corpora nostra magis sicca maneant, & virtus retentrix robustior existat. Idcirco si in Novilunio phar-

pharmacum ægris exhibeatur, absque dubio humores noxios agitabit, atque ob retentricis facultatis inobedientiam parum evacuabit. In Plenilunio ob Lunæ potentiam corpora nostra valdè calefcunt, humoresque augentur. Hinc in pleniluniis noctes calidiores esse experimur, cujus causa calorem à centro ad circumferentiam attrahi verifimile est: quapropter si humores corporis nostri ad ambitum tendunt, procul dubio pharmacum improbatur, illud enim à circumferentia ad centrum trahit, motumque naturæ pervertit, quo facilè succedit, ut virtus ædatur, & humorum evacuatio, vel mala, vel depravata contingat. Ex Joann de Vit.

In continuata masculorum generatione septimum mirabilem habere virtutem.

Nisi apud multos Scriptores reperissem septimum masculum continuatæ generationis mirabilem habere virtutem, inter hæc nostra embammata minimè hoc adjecissem. Volunt enim, quando aliquis septem filios masculos continuatim & inter eos fœminam nullam suscipiat, septimum mirabilem virtutem & strumas & alios plerosque affectus retinere sanandi. An autem verum sit, nescio, cupio tamen à sapientibus experiri.

Sumum Hydrargyri, superposito velamine, in molem Mercurii mutari.

Aurifices dum vasa mineralia inaurare cupiunt,

piunt, Hydrargyro pro opere moliendo utuntur, illud autem in igne impositum in fœto rem gravem & fœtidas exhalationes resolvitur, perniciosas quidem, nisi ab iis cautè evitentur. Quod autem in Hydrargyro mirabile iudicatur, est istud: si super illius fumum lineteolum extendimus, in quo colligi possit, utique in argentum vivum fumositas illa iterum convertitur, & Hydrargyrum renovatur. Experimur hoc etiam in carbonum fumositatibus, quæ in crassas fuligines revertuntur, licet diversimodè ab Hydrargyro. Ex Lemnio.

Fæculas Brionia in utero mundificando miram habere virtutem.

Singularis profectò fœcularum Brionia, tum pro matrice mundificanda, tum ad hystericas ipsius passiones sanandas est efficacior, quippè ex multis experimentis comprobatum est, in huiusmodi affectibus curandis inter remedia principatum habere. Referam ipsarum constructionem. Exprimatur prælo ex Brionia concisis radicibus & contusis succus: erit primò turbulentus, idcirco in vase aliquo asservandus est, ut fœcalis materia subsideat: detineatur in loco frigido per paucos dies, in hoc enim spatio (inclinato vasculo, ut turbulenta aqua separetur & projiciatur,) fœces albissimas instar amyli in fundo inveniemus, quas iterum in pluribus vasculis vitreis, aut terreis divisas in umbra ut exiccentur servabimus: ita profectò intra paucas horas exicabitur, & formam amyli acquirat expressam, quam

quam Brioniæ fæculam nominamus. Hac fingi possunt pilulæ x. aut xij. granorum pondere, & cum paucis castorei, vel assæ foetidæ, summum & præcipuum paratur remedium contra affectus narratos. Fæculæ hujusmodi etiam si dissolvuntur in aqua florum fabarum, pro fucis ad ornatum mulierum paneasque selendas, efficacissimæ sunt. Ex Quercetano Mizaldo, & Zacharia à Puteo.

Millefolium ad consolidanda vulnera miram habere potentiam.

PLuribus experimentis comprobatum audio, Millefolii virtutem ad vulnerum coitionem, indiesque novis observationibus confirmari. Referam solum, quod ab Hollerio Chirurgo adnotatur. Cuidam decusus nasus erat, quæ os in cartilaginem desinit: Rusticus propendentem partem alteri digiti conjunxit, herbam tusam, & è vino nigro tritam, quod Millefolium appellant, impegit, rudius omnia colligavit, unde celerrimè restitit sanguis profluens, & vulnus pulchra cicatrice brevi coit.

Chymicam artem Veterum tempestate floruisse.

APud Veteres in maximo pretio ars chymica habebatur, proinde à plerisque illius studio vacabatur: ingentes enim divitiarum opias illa methodo homines componebant, quibus ditiores facti cum Regibus bellum adjuvant. Propterea Diocletianum Cæsarem legitur, postquam Achillem Ægyptiorum Ducem

cem octo menses in Alexandria obsessum profligasset, omnes chymicæ artis libros, diligenti studio conquistos deflagrasse: ne reparatis opibus, Romanos facile repugnarent. Ex Suida, & Orofio.

Quo artificio corpus glabrum reddi possit.

Licet variis modis corpus depilatum & glabrum reddi possit: nulla tamen via præstantior est, Varronis testimonio, quàm loca lavare aqua, ubi Bufones decocti sint, donec ad tertiam redeat, quippè si tali decocto corpus lavetur, proculdubio glabrum & sine pilis habebitur.

Nativitatis hominum tempora à multis observari.

Non levis profectò est multorum Scriptorum observatio in hominum nativitatis tempore, à multis enim occasionibus temperamenta eorum variant, & plerique à naturæ terminis maximè distrahuntur. Porro qui in ipso terræ motus momento nascuntur, semper pavent, in tonitru semper languidi sunt, ardente Cometa ex ardenti complexione amentes fiunt, interlunii tempore debiles evadunt, vel saltem (Aristotelis testimonio) melancholici, & atra bile laborantes.

Hydrargyrum non esse venenum in pauca sumptum quantitate, sed ad vermes necandos existere remedium.

HYdrargyrum, vel si mavis, argentum vivum, quod à multis venenum existimatur, feli-

felicissimo successu contra vermes exhibetur:
 tantæque certitudinis illud in Hispania re-
 putatur, ut mulieres tenellis pueris, qui la-
 ctis vomitu laborant, ad quantitatem gra-
 norum trium in propria substantia propina-
 re audeant, hac enim via morbus cessare
 videtur frequentatis experimentis. Ego
 quidem viduam mulierem curavi, quæ no-
 vem dierum spatio vomitibus continuis ex
 vermibus laboraverat, & ferè triduo non
 comederat, nec cibum retinere valuerat.
 Huic cum scrup. ij. hydrargyri mortificati
 cum tantillo cidonii propinasse, absque
 ulla molestia per alvum centum & plures
 emisit vermes, & eadem die liberata est, &
 solita exercuit domi & foris negotia, ma-
 gna profectò parentum admiratione, cum
 prius debilis & emaciata esset. Aliis eti-
 am exhibui, & bono semper eventu, domi-
 que continuè aquam habeo, in qua Hydrar-
 gyrum infusum retineo, illamque puerulis
 pro vermibus libentissimè concedo, nec ad-
 huc quempiam ex illo noxiam recepisse ex-
 pertus sum. Usus est hoc remedio ad vermes
 necandos Matthiolus, Horatius Augenius,
 & plerique alii celebres viri, qui omnes hujus
 auxilii maximè extollunt beneficium. Da-
 tur pueris in substantia Scrup. j. grandiori-
 bus Scrup. ij. vel drach. j. Corrigitur illud &
 mortificatur in mortario vitreo cum sacca-
 ro rubeo, ibi enim tam diù conteritur, ut
 in partes invisibiles dissolvatur: ne au-
 tem

tem in pristinam formam iterum redeat, olei amygdal. dulc. guttulas binas addere oportet, & cum saccharo ros. violato, vel cidoniato jejuno stomacho languentibus propinatur. Sciant igitur curiosi, in hac dosi nullum præbere periculum, in majori tamen non dedi, neque concederem: licet apud Ausonium Epigramm. i. o. legatur, hydrargyrum contra medicinas Venenosas valere.

Daturæ flores & semen homines in risum concitare.

Mira est Daturæ potentia in fascinandis, ut ita dicam; hominum mentibus; adeo quod, qui illius flores vel semen sumpserit, à risu cachinnisque non desistat, donec mens alienata ex plantæ viribus, in pristinum fedeat temperamentum. Apud Indos à furibus Datura usurpatur, flores enim, vel semen in cibos eorum, quos deprædari volunt, exhibent, & in mentis alienationem & in risum concitant: ita profectò furandi parant industriam. Durat illorum risus & mentis error viginti quatuor horarum termino. Ex Garzia ab Horto.

Lupos senio confectos in venibus venenosos generare serpentes.

Magnum profectò in præsentiarum arcænum aperio, multis hucusque incognitum, de Luporum natura. Illud est, cur à Lupis animalia commorsa modò sanentur, modò autem moriantur? An quod Luporum aliqui venen-

venenosi, aliqui verò sine veneno existant? Equidem Carolus Stephanus lib. 7. suæ Agric. cult. cap. 1. se observasse fatetur in Luporum senum renibus, primò serpentes uno pede longiores & breviores, qui temporis spatio venenatissimi effecti, Lupum enecant. Hac via facilius nobis tribuitur conjectura, de Luporum moribus: Si enim Lupi juvenes fuerint, animaliaque momorderint, ex benigniori eorum natura, mortem haud inferunt, ut multoties observamus, nisi fortè vulnera in principibus corporis fuerint locis, vel tam grandia, ut mori necesse sit. Sin autem senio fuerint confecti, procul dubio lævissimò mortu animalia necabunt, propter peculiare venenum in Lupo delitescens, quo usu venit, ut pleraque præmorfa animalium vel moriantur, vel membrum morsum putrescat, vel saltem difficillimè curetur. Ex Gasp. Bauhino.

Quali artificio ab uxoribus homines masculos filios suscipere valeant.

Multa à Scriptoribus ad marium generationem adnotata valere reperimus: hæc autem præcipua & veriora esse existimavi: Primò ut homo exerceatur, solidiorique utatur cibo, atque rariùs concubat, ita enim & cavidius & spissius semen evadit, sitque prolificum & aptissimum ad marium conceptum. Secundò mater in congressu super latus dextrum recubat, & à coitu confestim super illud conquiescat, siquidem Hippocrates masculos in dextris, fœminas verò in sinistris generari

L. scrip-

scripsit. In dextris enim ab Hepate fovetur semen, quod est calidum; in sinistris autem à liene frigido quoquo pacto refrigeratur, & ad foeminarum conceptum præparatur. Tertiò spirantibus Aquilonibus concubant, Austris, verò desistant, Aquilo enim ad mares suscipiendos accommodatissimus est, Auster vero ad foemellas. Capimus hujus rei ab ovibus experimentum, quæ si flante Aquilone concipiunt, marem ferunt, Austro autem foeminam. Multi, inter quos Cardanus est, ad marium conceptum Mercurialis masculæ esum extollunt, hæc duos quasi culeos pro feminibus habet, & ab utroque conjugè depasta, marem inducere occulta vi existimatur.

Magnum esse in hac inferiora Lunæ confluxum.

Mirabilis profectò est Lunæ vis in hac inferiora, ipsa enim noctes illuminat, & super humida potestatem habet: maris fluxus & refluxus per quadraturas suas intentius & remissius facit, quippè dum oritur, maria intumescunt, & in æstuaria fluunt, quousque ad circulum meridianum illa perveniat: cùm autem ad occasum inclinât, Oceanus ab æstuariis refluit in gurgites; quando sub Horizonte percurrit, mare ad consueta æstuaria convertitur, quoad nocte media meridiei circulum Luna attingat: postremò cum ad Orientem tendit, Oceanus quoq; ad solitos alveos regurgitat. Ipsa in Agriculturæ rebus dicitur Domina: propterea antiqui gentiles, qui

qui in terræ cultura proficere optabant, Lunæ libamina specialiter tulisse dicuntur, vocabatur Diana, sive Latonia virgo, aut Plutonia conjux, vel Proserpina.

Leonardi Vairi de Octimestri partu sententiam debilem esse.

Speculatur Vairus in lib. 2. de Fascino, cur partus Octimestris vitalis minimè sit? innuit hic vir alioquin doctus, talem partum non vivere, ob semen imperfectum, quia non datur semen (ut arguit) quod ad illud tempus foetum procreare valeat: sicut in genere tritici quodam est, quod tribus mensibus gignitur, quodam verò, quod novem mensibus: sed debile est hujus fundamentum, quando in Hispania, & Ægypto Octimestres partus omnes vitales esse perhibeant. Potior ergo conclusionis ratio requiritur, quam nos alibi tangemus,

Somniorum præfagia à Deo divinare, aliquibus hominibus concedi.

Non omnibus somniorum divinatio concessa videtur, sed quibusdam à Deo ex speciali gratia permittitur. Qui enim somnia proprio ingenio divinare intendunt, (dempta somniorum interpretatione, quæ à causis naturalibus innascitur, quorum præfagium ad Medicos pertinet,) aut cœcutiunt & delirant, aut dæmonum fallaciis involvuntur. Joseph apud Pharaonem, & Daniel apud Regem Chaldæorum (ut in Sacris habemus) quia divina afflati erant sapientia, somnia divinabant,

Propterea ministris suis Pharaonem, audita sui somnii interpretatione, dixisse legitur: Num invenire poterimus talem virum, qui spiritu Dei plenus sit? & Rex Babylonis ad Danielelem: Audivi de te, quoniam spiritum Deorum habeas, & scientiæ intelligentiæque ac sapientiæ ampliores inventæ sunt in te. Ex Javello.

Inter Polypodium, & Cancros magnam inesse antipathiam.

Maxima videtur inter polypodium, & cancos antipathia, eo quod si polypodium super cancerum abjeceris vivum, brevi spatio tum pedum cortices, tum ungues ille ejiciet: tanta est istius plantæ in illum particularis virulentia & efficacia. Ex Matthiolo.

Pennam Ibis serpentes attonitos reddere.

Mirabilis est Ibis pennarum vis contra serpentes, quippè si illius penna ad illorum quempiam injicitur, confestim in vestigio gressus hæret: admirabilius tamen est, quod serpens quernis frondibus contacta moriatur, quare circulatores astantibus mirabilia sæpè pertrahere, à ratione inconveniens esse non debet: multa enim iis sunt, quæ admiranda judicantur, quemadmodum est, Viperam viso Fago perterriti: experimento enim probatum est, illius ramo ante hoc animal injecto, veluti attonitum fieri, nec amplius moveri. Hoc etiam evenit, si arundine levissimè percutitur. Sin verò iterum eadem vipera incutitur, confirmari videtur, & fugam repentè adire,

Mu-

Mulieres rarò inebriari, crebrò autem senes.

Contrariam naturam senile corpus & muliebri sortita sunt : ob id mulieres rarò ab ebrietate corripì aspicimus, crebrò tamen senes. Mulier quidem humida est, ut à cutis lenitate & splendore comperimus, senex contra siccus, ut cutis asperitas & squalor confirmat. Mulier ex assiduis purgationibus superfluum exonerat, senex autem ex corporis duritie, superflua non excernit. Mulieris corpus quia variis purgationibus erat deputatum, pluribus foraminibus fuit confertum, non sic senis corpus : propterea naturales meatus à corporis siccitate, & duritie potiùs obferantur. Hæc sunt in causa, ut ebrii senes faciliè fiant, mulieres verò perquam rarò. Nam si à muliere largè vinum fuerit haustum, illud in magnam mulieris humiditatem incidens, utique vim suam perdit, dilutiusque fit, & cerebri sedem non petit : nam per varia foramina mulieris illius vapor recurrit, & celeriter ejus fortitudo evanescit. In senibus vinum contrarietatem non recipit, quia corpus illorum siccum est, ob id vinum firmiter adhæret, cerebrumque petit, quia in durioribus membris & aridis (ut ita dicam) exhalatio nulla fit : hinc ab ebrietate faciliè capiuntur. Ex Macrobio 7. Saturn.

Qua industria in urgenti somno quis valeat excitari.

Magnus Alexander, ut in gerendo impe-
L 3 rjo

rio occupatior esset, magnum contra somnum excogitavit remedium, quo si quis uteretur, facile in somni gravitate, excitari valebat. Ille vas æneum propè lectum constituebat, & pilam æneam, sive argenteam manu compressam habebat, brachiumque super vas illud aptè componebat, ut pila in somno elapsa in æneum procideret, & à sonitu excitaretur & surgeret. Mira equidem fuit hujus ingenii dexteritas, licet hæc Alexandri dormitatio potius quam somnus dici possit. Ex Ammiano Marcellino.

*Quibus signis corpora venenata cognosci
valeant.*

Licet venenorum genera multa sint, ex quo difficile sit omnia signa reperire, quibus cognosci valeant, afferam tamen qua methodo corpora, quæ venenum sumplerint, intelligere possimus. Porro magna sit in corpore commotio, dum quis venenum hauerit, præcipuè si illud calidæ fuerit naturæ, doloribus enim validis atque acutis in stomacho & intestinis torsionibus languens cruciabitur, præcordiorum sentiet angustiam, fatigabitur vomitu & fluxu ventris, sudor suscitabitur in fronte cum vultu frigido, color ægri erit pallidus, pulsus debilis, inæqualis, & inordinatus, syncope & animi deliquiis affligetur. Hæc si omnia, vel in majori parte succedunt, oportet celerrimè in ægris vomitum provocare, ut assumptum venenum ejiciatur. Ex Arnal. Villan.

Luem Gallicam non modò homines, sed Canes etiam invadere.

Tanta est morbi Gallici quandoque immunitas, ut non modò ex uno languente, vel respiratione, tactu, aut commercio plures homines ea lue polluantur, verùm atque canes, si ulcera vel unguenta infirmi lingere potuerint. Experientia hoc edocuit, visus est enim quidam Canis Gallica lue captus, qui heri sui emplastra linxerat. Ex observatione Julii Scaligeri 6. Poet.

Quo termino corporis hominis pulchritudo constitui debeat.

Varii equidem sunt Scriptores in constituendo termino longitudinis & latitudinis corporis pulchri, inter quos sententia Joannis Gorropii in sua Gigantomachia magis acceptanda videtur à sapientibus, colligit ex Homèri decreto, longitudinem hominis pulchri debere esse quatuor cubitorum, latitudinem verò unius cubiti.

Cyminum hominibus palliditatem corporis inducere.

Multa profectò sunt, quæ vultus colorem hominum deflorare observantur, siquidem panis hordeacei usus facit homines pallidos, ex Aristot. Aquæ lutulentæ potus, usus salitorum, & immoderata Venus valdè colorem deturpant: inter ea tamen, quæ ex proprietate decolorare putantur, Cymini usus & olfactus est. Duo enim de hoc exempla habentur apud Plin. lib. 20. c. 24.

unum sectatorum Portii latronis, qui ut illius imitarentur pallorē cymino frequenter utebantur: alterum est Julii Vindicis, qui ut Neronem falleret, pallorem sibi cymino conciliabat. Ex Mercuriali de Decorat.

Regem Archelaum maximè Astronomia fuisse imperitum.

Tantum esse syderum observatio hominibus necessaria judicatur, ut malè civitates, respublicas, hominumque cœtus sine illorum observatione ii conservare valeant. Utique horum ope tempora, annos, menses & horas metimur, & sine his in varia labyrintha involvimur. Hoc apertè ille imperitus Astronomiæ Rex Archelaus ostendit, qui (ut viri summæ fidei scriptum reliquerunt) ob Solis Eclipsim, cujus causam ignorabat, tanto timore correptus est, ut regiam clauferit, filium totonderit, judicia è foro sustulerit, & jurisdictionem penitus intermiserit, ultimum enim orbis diem esse arbitrabatur. Ex Maginò.

Mira gracilitatis quosdam homines fuisse repertos.

EX Æliano, & Atheneo quosdam homines extremæ gracilitatis fuisse colligimus, legitur enim quendam Arhestratum vatem fuisse, qui captus ab hostibus tantæ gracilitatis repertus est, ut cum lanci apponeretur, pondus unius oboli habuisset, quod incredibile & ferè ridiculum existimatur. Philatas Cous etiam inventus est, quem ex gracilitate usque adeò invalidum fuisse scribunt, ut ne à vento

vento deiceretur, pondera ferrea pedibus & soleis gestare cogeretur.

*Anguillas cum Aquilone miram habere
sympathiam.*

Mirabilis profectò consensus est, quem Anguillæ cum Aquilonibus habent; ipsis enim spirantibus sex dies sine cibo & aqua has vivere fertur, cum Austris autem dissentiant, quippè his flantibus diu sine cibo & aqua illæ vivere non possint. Ex Bodino in Theat.

Asparagorum usum corporis facere nitorem.

Inter ea, quæ nitorem & pulchritudinem corporibus inducere perhibentur, Asparagorum usus connumeratur, cujus efficacia à multis in corpore colorando ferè mirabilis judicatur. Asparagi foetentem reddunt urinam, & per illam pravos corporis expurgant humores: ob id mirum non est, si iis evacuatis, corpus reliquum non modò odoratum reddatur, sed etiã nitidum, & coloratum: quippè ex humorum pravorum congerie & palliditas & deflorescentia nobis innascitur, quibus cessantibus cessat deformitas, & color nitidus exoritur. Ex Avicenna.

Picem cum oleo maximam habere colligantiam.

EX congeneri ferè natura picem, resinam, & huiusmodi, magnam cum oleo affinitatem retinere observamus: si manus enim pice vel resina foedantur, utique eas oleum extergit, idque ob colligantiam oritur. Oleum furtur aqua eluit, aquam demum linteo siccamus. Ex Cardano.

Mularum genus à propria specie minimè propagari.

Mulas equidem, & monstra consimilia nec parere, nec suum genus propagare observamus: id fieri ajunt multi ab impropor-
tionato generandi temperamento: verius tamen cum Bodino in Theat. Natur. hoc contingere existimo, ne specierum sit infinitas, natura enim infinitatem abhorret. Aristoteles in Syria supra Phœnices mulas parere scripsit, & Theophrastus in Cappadocia illas genus propagare voluit, tamen hoc verisimile haud est. Propterea magis credendum reor, in illis locis Asinarum quoddam genus oriri, mulabus consimile potius, quàm mulas, quarum partus à nostris prodigiosus & funestus esse dicitur, ut Julius Obsequ. in lib. de Prodig. adnotavit.

Leones, Sole in Leone peragrante, à febris molestari.

Mirabile est, quod in Leonum specie contingit, dum Sol Leonis cœleste signum ingreditur: ii enim à febre tertiana in toto sideris spatio excruciantur, adeò quod fateri oportet, talium genus cum hoc sidere antipathiam habere, & tertianam recipere: pròinde Leonina à multis hæc febris appellatur, benè judicantibus, Leonum esse peculiarem. Leones hoc tempore tertio quoque die pascuntur, nec semel etiam accidit, ut biduum vel triduum inediaм sufferant. Stercus tunc siccissimum & urinam foetentem excernunt, ut

ut Aristoteles adnotatum reliquit. Ajunt multi hoc à natura forsitan esse factum, ut ferocissimæ bestiæ quoquo pacto cohiberetur impetus, & à frequentiori rapina coerceretur.

Quo artificio in senibus barbas albosque capillos denigrare valeamus.

Referam notabilem misturam, qua barba & albi capilli denigrari valeant. Sumito lixivii communis quantum volueris, decoque in eo salviæ & lauri folia cum corticibus juglandium viridium, mox lava, aut ablue madesacta spongia: ita enim nigredinem comparabis, quæ diu durabit, & lætaberis effectû. Ex Porta.

Mergum & Anserem aquaticum in Hydrophobiam plurimum valere.

Inter cuncta animalia adnotavit Aristoteles Anserem aquaticum solum non rabire, ob id à multis hujus esum in Hydrophobia maximè celebrari: mirifico autem experimento contra rabidi canis morsus valere dicitur Mergus, qui in aquis & mari degit, quippe ab Aetio ejus esu Hydrophobos illicò aquam efflagitare narratur.

Lacertas miræ magnitudinis apud Indos inveniri.

In Insula Sancti Thomæ quædam Lacertæ species miræ reperitur magnitudinis, quæ admodum illis gentibus familiaris est. In Insula etiam Capraria, quæ una è Fortunatis est, ingentis magnitudinis hæc animalia cernuntur.

nuntur, habitatores autem pro iis interficiendis, bombardis, sive sclopetis, aliisque bellicis instrumentis utuntur. Ex Amato Lus. in Dioscor.

In educandis juvenibus, miram fuisse Atheniensium industriam.

MOs erat Atheniensium in juvenum educatione, ut ii cothurnibus, sive qualeis, aut gallis pugnantibus studium impenderent: Solent enim hujusmodi volucres usque ad extremam virium defectionem certare. Quo exemplo ad subeunda pericula, & vulnere contemnenda inflammabant juvenes, increpantes, avibus minus ingeniosos esse homines non debere. Ex Solone apud Lucianum.

Serpentum esum apud Indos frequentari.

IN Cuba Insula penes Indos, serpentes novae totius corporis specie ac forma præditi inveniuntur, quippe sesquipedis plerumque longitudine existunt, & ex terra & aqua vivunt: Quod autem apud illas nationes mirabilius videtur, in lautioribus mensis horum animalium esum, tanquam cibum sapidissimum frequentari. Ex Petro Bembo.

Quo artificio porri caput in miram intumescientiam reddere valeamus.

INter Agriculturae arcana, non infimi momenti methodus est, qua porri caput in tumorem magnum reddere possimus. Aperiam abstrusum artificium: Si enim porri caput arundine, vel ligneo stylo pupugeris, atque rapo-

raporum vel cucumerum semen in foramine occultaveris, procul dubio porri caput in tantum tumorem deveniet, ut id prodigiosum judicetur. Ex Mizaldo.

Inter Fraxinum, & Serpentes miram adesse antipathiam.

FRaxini succus ad serpentum morsus mirabili successu à Medicis usurpatur, nec sine ratione, hanc enim plantam Serpentes ex occulta antipathia miro odio insequuntur, siquidem illius umbras tum matutinas, tum vespertinas evitant & longius aufugiunt. Retulit Plinius lib. 16. cap. 13. ex fraxino experimentum, quod si gyrus frondibus fraxini & igne apparatur, in cujus medio serpens sit projectus, proculdubio feram in ignem potius, quam in fraxinum aufugere, tantus est horum dissensus, & occulta serpentum inimicitia.

Virginitatem in mulieribus qua via experiri valeamus.

LApathium majus in aperienda mulierum virginitate astantibus magnam retinet efficaciam, si enim ex hujus foliis paratur suffumigium, siue hæc super ignitos carbones injiciuntur, ut effument, ubi mulierum sit corona, cum odor ad pudenda mulieris perveniet, illius bonitatem vel malitiam ostendet: quippe si viro copulata fuerit, absque dubio urinabit, sin vero fuerit virgo, urina potius constringitur quam emittatur. Idem etiam facere autumant

tumant lignum Agalochum, sive Xiloaloem, vel semen portulacæ, si super carbones injecta adedè effument, ut ad pudenda mulieris odor valeat penetrare: movetur enim in defloratis urina quantò citiùs, secùs verò in virginibus. Ex Porta.

Quomodo ex duabus aquis claris lac effingere illud valeamus, quod Virginale vocatur.

LAc illud, quod à plerisque ob coloris similitudinem, sive ex nova origine, Virginale appellatur, ex duabus aquis artificiosè confectis exoritur, ad multa quidem corporis mala utilissimum. Ejus modus talis est. Sumito lithargyri in pulverem redacti Unc. ij. aceti albi unc. vj. commista insimul per filtrum lineum destillato, & aquam claram habebis. Ut autem alteram componas, sumito Salis gemmæ Unc. j. Aquæ communis sive pluvialis claræ unc. vj. misceto simul, & sic binas habebis aquas magni valoris. Cum verò vel ad ostentationem, vel curiositatem sive necessitatem lac Virginale conficere optabis, aquas utrasque conjunges simul miscendo: ita profectò confestim liquor lacteus suscitabitur, qui Virgineus vocatur. Verrucæ in manibus, si hoc lacte per dies aliquot benè confricantur, evanescunt. Impetigines, omnesque faciei maculæ, rubores, & ex sole ardores, hoc linimento facillimè curantur,

*Castratos lienem, vel ovorum vitellos duriores
deglutire non posse.*

Mirabile est illud, quod in castratis circa cibum observatur: hi enim nec lienem, nec duriores ovorum vitellos deglutire possunt, frequentissima apud multos inolevit experientia. Retulit Bodinus in suo Theat. tales prius fame se necari pati, quàm lienem vorare posse. Hujus rei alia non creditur esse ratio, quam œsophagi istorum ex nimia adipe coangustatio & constrictio: cum autem lienis substantia spongiosa & flatuosa sit, atque in manducatione magis infletur, facilè fit, ut ii ex œsophagi angustia talem cibum deglutire nequeant. Eadem ratio est in ovorum vitellis durioribus, qui ex substantia glutinosa per angustum non facilè transeunt.

Spatium humana vitæ centum annorum secundum Ægyptios compensari intervallo.

Curiosa magis quàm veritati consonans mihi videtur Ægyptiorum aliquot opinio de hominum vitæ mensura, quippè illorum multi, qui medicata cadavera servare consueverant, ex quadam conjectura à cordis humani pondere desumpta, in eam devenere sententiam, hominis vitam centum annorum spatio definiri. Sumebant experimentum in corporibus, quæ sine labe moriebantur, horum enim anniculi duarum drachmarum ponderis cor retinere videbantur, bini quatuor, & sic in singulis annis, quo in anno quinquagesimo homines centum drachmis cor impon-

pondere retinere affirmabant : à quinquagesimo binas drachmas singulis annis decrescere, atque à cordis pondere detrahi minuive dicebant, & sic in anno centesimo ad primum sui ponderis, secundum istorum conjecturam, cor redibat. Ex Terentio Varrone.

Phlebotomiam ex vena Salvatella spleneticis plurimum prodesse.

Curabat Galenus splenicum quendam, & cum diu (ut ipse narrat) de illius cura esset sollicitus, atque diligenter remedia quaereret, quadam nocte somniavit, se in infirmo de vena Salvatella, quæ est inter minimum & anularem manus digitos, sanguinem trahere, quod fecit, & sanatus ille est. Hoc divinæ bonitatitribuendum existimo, quæ multoties homines per bonos spiritus dirigit, ut ea perficiant, quæ ad corporum valetudinem pertinent. Ex Barthol. Sybilla.

Gymnosophistas apud Indos mira visus & ingenii dexteritatis inveniri.

Mirabile profectò illud est, quod de Gymnosophistis quibusdam apud Indos narratur. Hi enim ab exortu, usque ad Solis occasum, oculis contentis candidissimi syderis orbem intuentur, in globo igneo rimantes secreta quædam, arenisque ferventibus perpetem diem alternis pedibus insistent. Ex Solino.

Quibus auxiliis strumarum materia per urinas valeat evacuari.

Observatum est hujusmodi præsidii, strumarum

mas ab hominum corporibus evanescere. Adhibentur primò infirmis aliquot clysteria ex succo brionæ & mercurialis oleo & sale concinnata, quibus patiens tum gelu, tum materias viscidas copiosè purgari videbitur: mox cum oleo amygdalarum dulcium, vel mali aurantii coléis; mane diluculo, cantharidum præparatarum grana quinque vel sex, juxta corporis naturam capiet. Cantharides autem per horas 24. in aceto infundantur, deinde exiccantur, & in pulverem reddantur. Hic enim earum præparationis modus est. Hujus modi auxilii strumarum materias, per urinas evacuari compertum est. Observavit hoc Doctor Physicus Joannes Dominicus Donnius, cujus familiaritas, animique in dolores est mihi semper gratissima, mihi què tale remedium communicavit, robustis tamen corporibus solum adhibendum censeo, ex illius enim experimento dolores ad instar parturientis circa pectinem tale præsidium commovere audivi. Aliis etiam modis & auxiliis strumæ curantur: quippè si oleo, in quo rana terrestris, talpa, vel lacerta (vulgo dicitur racano) sive lacerta magna vocata ebullierit diu strumæ purgato corpore liniantur, absque dubio exiccantur & evanescunt. Hæc animalia viva prius in oleo suffocantur, tum ad carnium ab ossibus separationem ebulliunt, & oleum mirabile ad strumâs componitur. Nonnulli ad earum extirpationem causticis utuntur medicamentis, quorum potentia caro aperitur, & strumæ

evacuuntur. Componuntur hæc talia ex arsenici sublimati drach. j. lithargyri aur. & aluminis roccæ ana drach. ij. fabarum ustulatarum numero quinque, hæc in pulverem redacta cum frumenti farina, acetoque acerrimo miscentur, & fit massa, de qua orbiculi vel placentulæ formantur, & exiccantur in Sole, vel furno, admoventur super strumas, & spatio horarum 24. opus perficiunt.

Alexandri Magni magnanimitas in posteros studiosos.

Multa ratione Alexander Macedo Magnus dictus est, cum ejus excellentia non modò in armis, verùm atque in litteris apparuerit. Ille quidem, ut Aristoteles de animalibus historias scriberet, multa liberalitate in posterorum utilitatem, octingenta auri talenta cum tribus hominum millibus dedit, ut sylvas, alvearia, & vivaria omnis generis disquirerent, & opus ab ipso perficeretur. Illi autem per Europam, Africam, & Asiam peragrantes multa animantium genera ad Aristotelem attulerunt, quarum dissectionibus de universa ferè horum natura accuratissimè Philosophus scribere potuit. Ex Joanne Bodino.

Mulieres quasdam in oculis Equi effigiem, vel geminas pupillas habere compertum est.

Non rarò quædam mulieres magæ repiuntur, quæ ut plurimum aniculæ sunt, hominibus animalibusque visu nocentes. Solent hæc in singulis oculis, vel geminam habere pupil-

upillam (ut Hieronymus Mengus de Arte Exorcist. adnotavit,) vel equi effigiem, quemadmodum nonnullas Pontum incolentes habuisse legitur. Referunt ex istarum oculis quosdam emitti radios, qui non secus ac jacula & sagittæ pro hominum cordibus fascinantibus existunt, ita profectò totum perniciose quadam qualitate corpus inficiunt, brevique vel nullo temporis consumpto intervallo, homines, bruta, segetes, arbores polluant, & ad interitum sæpè deducunt.

Sanguinem caninum epotum Hydrophobos curare autumant.

NON modò Galenus, verùm atque Serapio, & plerique Sapientes sanguinis canini potu canis rabidi morsum curari testantur: quæ autem sit ratio apud hos non legitur. Refert tamen, quæ à Marsilio Ficino in lib. 2. de Vit. produc. adducitur: Ego opinor (inquit) salivam canis rabidi venenosam, impressam hominis pedi læso, per venas paulatim ad cor ascendere more veneni, nisi quid interea detrahat. Si igitur interim canis alterius sanguinem ille biberit, sanguis ille crudus ad multas horas natat in stomacho, velut peregrinus deiciendus per alvum. Interea caninus sanguis iste salivam caninam superiora membra prensantem, priusquam ad præcordia veniat, derivat ad stomachum. Nam & in canino sanguine virtus est ad salivam canis attrahendam, & in saliva vicissim virtus ad similem sanguinem prosequendum. Venenum igitur à cor-

de semotum, sanguinique imbibitum in alvo natanti, unà cum sanguine per inferiora deducitur, hominemque ita relinquit incolorem.

Corallinam ad puerorum vermes necandos maximè laudari.

COrallinæ, quam plerique moscum murinum appellant, in puerorum vermibus necandis mira est virtus & efficacia. Hanc circulatorum in plateis vendere solent, taleque remedium ad lumbricorum internecionem, summis laudibus extollunt. Profectò à veritate in hoc negotio haud absunt, hoc enim cæteris medicamentis in re hac accomodatis excellentius, experimento siquidem comprobatum est, non modò lumbricos interficere tale præsidium, verùm atque eadem die cum astantium admiratione expellere, ut jure dixit Matthiolus, quod quandoque visus sit puer, qui ex assumpta hujus pulveris drachma centum vermes excreverit.

Qua industria, labiorum, manuum, capitumque mamellarum citissimè fissuras sanare valeamus.

Aperiam electissimum præsidium, quo in labiorum, manuum, capitumque mamellarum fissuris felicissimo successu ferè millies usus sum. Sumito lithargyri argent. myrrhæ, zinziberis an. unc. j. redigantur omnia in pulverem subtiliss. & ex cera recenti, melle, & oleo olivarum ad suffic. fiat unguentum.

Ufus

Ufus talis est : primò liniantur fissuræ ex humana saliva , mox desuper in tela extensum applicetur unguentum , ita quidem paucis diebus sanantur.

Rhabbarum cidoniatum utero gerentes absque periculo alvo exonerare.

IN gravidis mulieribus , cum grandi morbo affliguntur , magna cautela solent Medici medicamenta evacuantia eligere : vel enim haud porrigunt , ne conceptum disperdant & matrem occidant , vel mitissima & benignissima excogitant & propinant . Multi Rhabbarum ob ejus caliditatem , & amarulentiam recusant : sed perperam quidem , quando illud cidonio correptum inter electissima & benignissima connumerari debeat . Referam , quæ industria à Ludovico Mercato , viro celeberrimo , præparetur : Sumantur cotonea ab interaneis repurgata , & in partes divisa , (sed superstite pellicula , quæ valde est odorata ,) in aqua , donec tabuerint , ebulliant : mox per linteum colata & expressa optimo saccaro coquantur , & dum id fit , adjicies ad lib. j. hujus condituræ unc. j. Rhabbari . Dosis hujus sit unc. j. vel j. sem. Aliud cidoniatum componitur , quod est gratius , & absque molestia efficacius evacuat . Dividatur cidonium , & sublati seminibus cum folliculis , partium cavitates pulvere optimi Rhabar. negligenter criti , ad Drach. j. vel j. sem. aut ij. impleantur , vel si affectus postulaverit , agarici tantundem , vel foliorum senæ , mox uniantur cidonii partes ,

tes, papyroque involvantur, & ligata in cli-
bano vel furnello coquantur ad perfectam
coctionem, postremò abjectis medicamentis
internis, pulpa manducetur. Hoc profectò
medicinæ genus securè evacuat, & viscera
omnia corroborat.

*Animantium robur animi à semine inge-
nerari.*

QUanta sit feminis efficacia in audacia ho-
minibus comparanda, nullo alio medio
securiùs cognoscitur, quàm castratorum na-
turam compensare. Hi profectò statim atque
testibus privantur, animi robur amittunt, at-
que mansuescunt, siquidem à spirituum copia,
& calore potissimum nascitur audacia, quæ
in testium natura valdè spongiosa generan-
tur, & ab iis in corpus deferuntur. Ob id Ga-
lenus in lib. j. de semine, semen Soli compa-
ravit, quod suo fulgore orbem illustrat, juxta
cujus fulgores semen, & spirituum & caloris
potentia ferè corpus illustrare admonemur.
Hinc Ægyptii sapientissimi, cum Regem fra-
trum, hebetemque repræsentare volebant,
meritò Tiphonem castratum pictabant, bene
animadvertentes, nil posse veriùs hominem
infirmum ostendere, quàm hominem sine se-
mine.

*Ægyptiorum aliquot ad quartanam febrem
secreta experimenta.*

EX secretis experimentis, quæ ad febres
quartanas Ægyptiis familiaria sunt, hoc
pro

pro selectissimo remedio habent : agrotis decoctum ex menta paratum ad semilibram calidum cum spolio serpentis pulverizati binis drachmis ante accessionem per horam propinant. Alii cum decocto asari tempore accessionis vomitum procurant cum felici successu. Sunt & nonnulli, qui ante accessionem pilularum drachmam exhibent. Hæ ex agarici, gentianæ, castorei, myrrhæ, rutæ an. drach. ij. piperis longi, calami aromatici croci an. scrup. iv. Theriacæ antiquæ drach. iij. constant, & cum syrupo de granat. dulcib. conficiuntur. Aliis usitatus est exhibere drach. agarici cum myrrhæ scrupulo dissolutam in pulegii decocto. Ex Alpino de Medic. Ægypt.

Aves baccarum taxi esu nigro colore fieri.

TAXUS inter plantas virulentiam habere maximam videtur : qui enim sub istius umbra dormire audebit, in gravem affectionem incidet. In baccis autem venenum potissimum viget, nam à viris comestæ, ventris profluvia, atque funesta pericula movent : boves illarum usu moriuntur, quemadmodum & pecora, si fortè has comederint. Aves verò istarum esu minimè moriuntur, pennarum autem color in nigredinem mutatur.

Chelidonium lapidem miram in epilepsiam habere virtutem.

VIRTUS Chelidonii lapidis à plerisque maximè extollitur, præsentaneum enim Epilepticis reputatur remedium, adeò quod non

istius usu, à tanta morbi ferocitate liberati sunt. Ferunt in Autumni principio, Luna crescente, hunc lapidem à ventre hirundinis extrahi, & contritum aliquo liquore epilepticis in potum propinari, quippè facultatem retinere dicitur, tenacem & viscidum humorem, qui causa caduci morbi est, exiccandi. Multi, chelidonium non solum esu, sed etiam sola suspensione, Epilepticos à proprietate sanare contendunt. Ex Lemnio,

Miram inter aspides & Halicacabum inesse antipathiam.

Mirabilem naturam inter aspides & halicacabum, sive majorem vesicariam inventi dissensum, & antipathiam, ii enim, si juxta hujusmodi plantæ radices quoquo pacto corpora admoverint, tanta stupiditate & somnolentia corripiuntur, ut amplius nequeant excutari.

Aristotelem causis rerum noscendis maximum adhibuisse studium.

ERat Aristoteles adeò causarum rerum cognitionis studiosus, ut difficile quiesceret, nisi ad quæsitum exactum scrutinium deveniret: ob id cum à gravi valetudine opprimeretur, atque Medicus citra morbi causam pleraque vetaret, fertur (testimonio Polybii) sic Medico dixisse: Ne me cures ut bubulcum & fossorem, sed prius causas ediffere, & ita præceptis tuis facile me morigeratum habebis. Cum autem in Chalcide exularet, atque Euripi,

qui

qui inter Aulidem Bœotiae portum & Eubœam insulam sunt angusti freti, septies interdiu noctuque alternis fluctibus stato tempore refluèrent, ille maris recursus excogitans, atque causam reddere non valens, tanto mœrore affectus est, ut morti occumberet. Ex Justino Martyr.

Infantes à nutricibus mores & temperiem recipere.

Infantes profectò à nutricibus non solum circa temperiem, sed etiam mores multum recipere videntur, ob id sapienter à Veteribus Romulum à Lupa fuisse lactatum, proditum est, vel hoc finxerint, vel vera narraverint: fuit enim Romulus ferinis moribus, callidus, fortissimus, & incommodi patientissimus. At præter hunc, multos à feris enutritos, & educatos legimus: num autem hoc iis ex animi feritate fuerit tributum, nescio. Scribitur Cyrum à Cane fuisse nutritum, Telephum, Herculis filium, à Cerva, Peliam Neptuni filium ab equa, Alexandrum Priami à vulpe, Ægysthum à capra, quorum mores apud Scriptores noti sunt, ut apertè noscamus, quid nutrices infantibus afferant. Equidem qui à capra lactantur, stulti fiunt & salaces, & ita hircus est, quare ex hac conjectura tales evadere infantes, quales fuerint & nutrices comperimus, sed mores virtute animi moderari possunt.

Quo artificio vitrum dividere valeamus.

Licet vitrum solum ab adamante, cum pliocabile

cabile haud sit, dividi inveniatur, tamen alia industria etiam compertum est, illud posse dividi, ut Cardanus recensuit. Hic est modus Filum sulphure, & oleo imbue, locum circumda, accende, repete, donec locus optimè caleseat, mox confestim alio filo aqua frigida madefacto circumdato, & vitrum in oleo loco fractum & divisum habebis. Ego quidem alio artificio & securiori vitrum divido, casuque hoc mihi notuit. Habebam quadam die cyathum vitri, vino sublimato sive aqua vitæ semiplenum, ad curiositatem nonnullorum amicorum aquam in flammam, accensa candela reddidi, ut vinum sublimatum accendi solet, consumpta autem flamma, cyathus in medio divisus est, atque eo potissimum loco, quem aqua supernatans attingebat. Ita ex curioso experimento vitrum dividere apud alios amicos non semel valui.

Gallinaceum stercus à fungorum virulentia homines tueri.

Fungorum malitia ex multorum experimento plerosque vita privavit, quia autem homines ab illorum esu ob luxus abstinere nequeunt, referam, quid à Galeno tanquam arcanum pro istorum virulentia extirpanda, seu superanda adnotetur, Erat in Myfia Medicus, qui homines penè suffocatos ab esu fungorum ad vitam ducebat, remedioque tanquam arcano quodam utebatur: hunc precibus exoravit, ut tantum auxilium aperiret, Stercus gallinaceum ille adduxit, quo contrito ad

to ad lavorem utebatur, & cum oxycrato aut oxymelite propinabat infirmis, qui celeriter omnes adjuti sunt. Hoc usus fuit mox in quibusdam Urbanis Galenus, & verum invenit: nam qui præfocabantur, paulò post vomebant pituitosum humorem omninò crassissimum, & exindè plane liberati sunt. Insuper Mysius ille utebatur hujusmodi præsidio in diutino Coli dolore cum oxymelite propinato, vino vel aqua, cum felicissimo successu, ob id Galenus ex Coli longo dolore spasmo correptos, tali remedio quosdam persanavit, nam & hoc colicum dolorem aufert, qui causa spasmi est. Ex Gal. 10. Simplic. cap. 10.

Varia deliramenta à vini potentissimi potu exoriri.

Multa equidem deliria in iis, qui à vino potentissimo inebriantur, secundum humorum in corpore prædominium suscitari solent: quippe illorum nonnulli in risum maximum moventur, aliqui plorant, plerique vociferantur, alii profundissimo somno quiescunt. Refert Alpinus in lib. de Medic. Ægypt. mulierem quandam à vini potu largiori ebriam, primò nimis evasisse hilarem, atque in homines lascivisse, quos complectebatur & osculis tenebat; mox è risu & cantu ad iram & furias devenisse, ex quibus familiares eam perterritos præcavebant; demum in mæstitiam, ut defunctos lamentabili voce deploraret, postremò à somno oppressam omnem ebrietatem digessisse. Causa omnium est, quia vinum primò

primò calefacit, secundò adurit, tertiò refrigerat, si potens fuerit & immodestè potum. Ego profectò quendam cognovi, qui apud Marchionem primum Sancti Marci Domini meum erat in culina, ut lances vasaque culinaria indies collueret, vocabant Julium Colaventre; hic epoto vino grandi, quod Benevento pro Domini mensa ferebatur, in tam immanem devenit ebrietatem, ut Dæmoniacus appareret, os, manusque extorquebat, in seipsum sæviebat, jactabatque membra, & infinita agebat deliramenta. Aulæ Sacerdos sacris libris accingebatur ad exorcizandum hominem, quando vocatus, ebrium illum esse fassus sum, meoque jussu ferula, more puerorum, circa nates flagellisque contactus, brevi ebrietatem dereliquit.

Syrium inter sidera calidissima existere natura.

ORiente Syrio, tantum aeris concipitur incendium, ut humana corpora præ ardore languescant, canes in rabiem trahuntur, furiunt viperæ & serpentes, æstuant maria, aer occultam nocendi qualitatem recipit, semina jacta sub tali sidere minimè nascuntur: talis profectò est Syrii natura. Ex lib. 2. de Hydr. natur.

Veterum in nuptis mulieribus varios fuisse mores, & consuetudines.

NON una equidem apud Veteres in nuptis fœminis erat consuetudo: quippè consueverant homines in sinu Persico littoreque Orien-

Orientali Virgines nobiles nobiles haud deflorare, nisi brachiis margaritarum lineis ornatae incederent: ob id illæ in magno erant pretio. Desiit nunc mos ille, & margaritæ vilis illic emuntur. Ex Garzia ab Horto. Catullus in nuptiis Pelei & Thetidis aliam notat consuetudinem: Virgo nupta dum prima nocte cum marito erat concubitura, ita tractabatur: ante coitum ejus colli mensura filo circumdato mensurabatur, manè hoc repetebant: quòd si latius, quàm ut filo comprehenderent, collum inveniebant, defloratam ea nocte censebant: sin verò nihilo majus, integram, aut antea fuisse devirginatam habebant. Alii alias habuere consuetudines.

Papaver agreste mirabiliter Pleuriticum morbum sanare.

Licet Galenus papavera, dolores mitigare, atque inter anodyna reponi in multis locis referat, tamen agreste pleuritidem in lib. de remed. parat. facil. confessus est persanare. Aperiam quod à monacho empirico mirabili successu in hoc morbo factum vidi. Hic folia, & semina agrestis papaveris in umbra exiccata secum continuò deferabat, cum autem quis laterali morbo infestabatur, ejus consilio sanguinem à brachio secundum canones extrahi curabat, mox decoctum foliorum in brodio pulli colatum, cum drach. j. vel j. semis ipsius papaveris seminis, capillamentorum, quæ post colaturam addebantur, capiebat tepidè & jejuno stomacho. In loco doloris hæc

Epi.

Epithemata adhibebantur. Parabantur ex pulvere roris marini, salis, farina & aqua tres placentulæ, quæ super calido latere in firmam substantiam ducebantur: his locus epithematis instar fovebatur, & brevi tum dolor exanefcebat, tum etiam apostema rumpebatur, & infirmus ad salutem magna admiratione pristinam redibat.

Corni plantam, Sanguinaria, vel Sorbè Hydrophobiam curatam suscitare.

Inter rerum admiranda connumeratur aliquot plantarum energia, quæ sopitam atque curatam in hominibus Hydrophobiam suscitare & renovare consuevere. Pluries etenim observatum reperio à cane rabido commorosos, si plantam corni, vel sanguinariæ tetigerint ante annum exactum, vel sub sorbo dormierint, inevitabiliter in rabiem incidere. Salius in lib. de affect. part. virus hoc potius à tota substantia, quàm à temperamenti ratione suscitari prodidit: nec enim à tactu, nec ab umbra intemperies introduci potest. Itaque mirabile est ab iis sopitam rabiem renovari, quod fieri non posset, nisi cum rabida lue hæ plantæ aliquam haberent antipathiam, cujus alia potior haud adduci poterit ratio eâ, quam tetigimus, quod hujusmodi à proprietate hoc perficiant.

Qua industria venenum assumptum descendisse ad gibbum Hepatis, vel intestina cognoscere valeamus.

Assumpto veneno, sive clam ab aliquo propina-

pinato, nulla major Medicis difficultas exoritur quàm veneni residentiam reperire, ut ritè ea adhibeantur præsidia, quæ talia oppugnare reperta sunt. Si enim venenum fuerit in stomacho, vomitum proderit excitare, secus autem, si transiverit hepatis regiones. Hic est modus, Ponatur ovi vitel. cum albugine cum infirmi lotio in matula: si infra paucas horas nigrescit & foetet, venenum ad Jecoris gibbum pervenit, sin verò rugetur, citrinescat, & non foeteat, intestina haud transivit. Hinc indicationem corradimus, veneno ad intestina trajecto non conferre vomitum provocare. Ex Bayro.

Plantas aspectu consimiles, congeneres retinere virtutes.

Multis experimentis comprobatum reperio, plantas, frutices atque ligna, quæ quadam aspectus similitudine conveniunt, congeneres retinere vires. Sic multi Medicorum peritissimi loco ligni Guajaci Buxo utuntur, loco falsæ parillæ smilace aspera, loco assafras sylvestri fœniculo, pro polypodio fœnicem eligunt, pro ptissana hordeum, pro nyrrho ligustrum, pro ebulo sambucum, pro rhæna radicem nostræ arundinis, pro Rhabbaro hippolapatum. Hæc enim facie corporeque assimilantur, proindè consimiles vires habere existimantur. Ex lib. nostro de Hyg. Natur.

Inter

Inter Arundinem & Filicem magnam inesse antipathiam.

Naturali quodam odio inter se Filix & Arundo dissidere videntur: moritur enim Filix, quæ ab Arundinum plantis circumdatur, & Arundo, quæ à Filicum virgultis: quo quo ducti experimento agricolæ Arundinis folia in colendis agris vomeribus alligant, persuasi ab istorum dissensu, Filices ab agris extrudere, & ut audio votum indies consequuntur.

Apri dentem ad Cynanchen & Pleuritidem mirabiliter valere.

Magna est efficacia dentis Apri in curanda Cynanche: si enim pulvis ejus oleo lini no excipitur, ac locus affectus tangatur cum pennæ extremitate, ut ex Arnaldo & Avicenna habetur, hunc morbum præsentissimè curari. In curanda Pleuritide non minor est virtus ejus: propterea solent prædicantes admiscere tum syrupis, tam electuariis hujusmodi dentis pulverem, bene noscentes ab occulta & aperta proprietate talem pulverem prodesse, quippè extenuandi & exiccandi vim habet. De hoc dente mirum scribitur, occiso enim Apro recenter, ipsius dentes adeò fervere referunt, ut capillos admotos nonnunquam comburant. Id accidit, quia Apri calor magnus est, dumque occiditur, ira & excitatione fervescit, proindè dentes propter densam substantiam magnam recipiunt caliditatem, cujus indicium spuma est.

Aspa-

*Asparagos in arundinetis satos mirabiliter
excrefcere.*

Maximus est inter arundines & aspara-
gos naturalis consensus : idcirco qui
asparagos & pulchriores & corpore majores
utque sapidiores habere optabit, hos in arun-
dinetis seminare procurabit, quippè ex natu-
rali sympathia mirum in modum excrefcere
& germinare animadvertet.

*Utero gerentes esu cotoneorum industrios &
acuti ingenii parere filios.*

Mirabile est illud, quod à multis de coto-
neorum proprietate affirmari audio, si
enim gravidæ mulieres quàm sæpius cotonea
comedere solitæ fuerint, filios & industrios
& maximi ingenii parere dicuntur : siquidem
cotoneis miram hanc facultatem inesse cre-
dunt. Aliud autem mirum in iis reperiri apud
Mizaldum legi, gravidas mulieres haud pa-
ere, vel saltem difficulter fœtum edere, si in
cubiculo, quo tempore parturæ fuerint, co-
tonea servaverint: credo ex eorum constrin-
genti odore vel occulta ratione id evenire.

*Hederam cum vino miram habere dis-
cordiam.*

Multis profectò notissima est antipathia,
quæ inter hederam & vinum à natura in-
ita est : si enim ex Hederæ trunco cratera
componitur, in qua vinum dilutum fuerit im-
positum, procul dubio vinum confestim efflu-
ens fundetur, aqua verò intus retinebitur,
N adeò

adeò vini impatiens hedera existimatur. Hoc ducti experimento nonnulli in vinis emendis haderæ poculis utuntur, ita equidem nunc purum vel dilutum vinum existat, examinant & cognoscunt.

Volatilium pisciumque fecunditatis, & interitus præsentia.

Solet in quibusdam annis animantibus quædam peculiaris pestis grassari: hinc fit, ut (si annus valdè pluviosus extiterit) ovium, volatilium, bombycum sericeorum, araneorum, erucarum interitum videamus, piscium verò stirpiumque fertilitatem & valetudinem. Annus autem siccus volatilibus (apibus exceptis) salutaris judicatur, piscibus verò perniciosus: sicut enim in angusto aere, ob impeditam respirationem, suffocamur, vivereque nequimus, ita pisces in angustis aquis conclusi diù vitam agere minimè possunt.

Gallarum adipem saccharo obvolutam non modò à corruptela præservari, verum atque oleum reddere pretiosissimum.

Mira equidem est sacchari virtus in conservandis à corruptela adipibus. Cum quædam hyeme Prudentia filia mea gallinarum adipem collegisset, ac saccharo albo benè convolutas in vasculo reposuisset, æstate subsequenti illud oleo semiplenum reperit, adeò pellucido, ut cum ad me deferret, excellentius haud inveniri posse judicaverim. Hoc licet illa

illa pro exornandis capillis uteretur, tamen pro mitigandis corporis doloribus, pro carnis scabritie tollenda, aliisque infirmitatibus utilissimum esse censeo. Quod autem mirabilius judicavi: adipem illas post multos annos conservatas eodem colore, atque odore, quo recentes in vasculo fuerunt clausæ, animadverti. A quodam Chirurgo amico etiam intellexi, humanam adipem saccharo convolutam per longissima tempora à carie & rancido præservari: quod si ita est, credo in omnibus animantium adipibus id evenire. Quare Magnatum corpora condienda melius saccharo impleta, quàm aromatibus posse conservari crederem eò magis, quia hoc præsidio corpora in proprio colore, ut de adipe dixi, persisterent.

*Cucumeres naturali odio oleum abhorrere,
aquam verò appetere.*

In testina judicatur discordia, quæ inter cucumeres & oleum inest, nam & ii aquam appetere à lege naturæ videntur. Proinde viuentes atque è propriis plantis pendentes, si vascula aqua plena subter habuerint, adeò longius extrahuntur, ut aquam insequi ex certitudine existimentur, sin autem oleum sub his fuerit ejectum, proculdubio in se ipsos veluti unci retrahuntur, siquidem ii olei impatientes in naturali antipathia cognoscuntur. Ex Matthiolo.

*Mandragoram vitibus applantatam vim illis
infundere soporiferam.*

Tantam habet Mandragora inducendi soporem efficaciam, ut ejus poma vel comesta, vel odorata quandoque cataphoram excuscent. Illud autem mirabile est, vitibus Mandragoram complantatam propriam iis naturam infundere, adeò quod vinum ex hujusmodi confectum soporem bibentibus inducere consueverit, ut Rhodiginus adnotavit. De Mandragora Julius Frontinus historiam scripsit Stratagematon 2. Annibal à Carthagenensibus contra Aphros missus fuerat, qui cum sciret gentem illam vini avidam esse, in quibusdam vini doliis, quæ in Castris habebat, Mandragoræ copiam coniecit, inde leviter commisso bello ex industria cessit, fugamque simulavit. Barbari occupatis Castris avidè medicatum merum cum haussissent, in cataphoram lapsi sunt, & ab Annibale trucidati.

*Quomodo Egyptii mortuorum corpora condire
soleant.*

DE condiendis mortuorum corporibus. Egyptiorum ex monumentis multa, tum ab Herodoto, tum à Cælio Rhodigino exempla afferuntur. Egyptii enim mortuos condiunt, atque domi servant: Agesilai cadaver cera conditum fuit, ut & Persæ facere solent, Alexandri corpus melle conditum est. Apud Judæos ex Myrrha & Aloe cadavera condiuntur, ut apud Joannem Evangelistam cap.

19. legimus : quippè Nicodemus Myrrhæ & Aloes ad libras fermè centum misturam fecit pro corpore Jesu Salvatoris nostri condiendo. Maporum erat mos non humare suorum corpora, nisi à feris ante laniata forent. Assyriorum Regum sepulchra in paludibus condita fuisse tradunt.

Mellis usum vitæ hominibus inducere diuturnitatem.

INenarrabili quidem potentia mel, corpora ut à corruptione custodire valeret, à natura productum est : propterea Plinius l. 20. maxime hujus virtutem admiratur, Claudioque Cæsari Hippocentaurum ex Ægypto in melle allatum, ut citra cariem esset, commendavit, nam & hoc corpora computrescere non sinit, siquidem multi senium longum multis tantum tantinè toleravere. Celebre est mellis exemplum in Pollione, qui centesimum annum excessit, hic enim ab Augusto interrogatus, quatione & animi & corporis vigorem maxime custodisset, hoc respondisse fertur, Melle inus, foris oleo. Proditur etiam Corsicæ Insulæ populos ex assiduo mellis usu vitæ acquirere diuturnitatem, cujus rei licet Diodorus non comprobet exemplum, eò quòd mel Corcum pessimum censeat, tamen non per hoc sum mellis ad vitæ productionem improavit.

Gallinas ova parere quolibet anni tempore, si semina urtica, vel Cannabæ in cibis habuerint.

SCriptit Aristoteles 6. de Histor. animal.
N 3 cap. 1.

cap. 1. Gallinas toto anno ova parere, exceptis duobus mensibus brumalibus. Hoc tamen tempore, quo à fœtura desistunt, seminis urticae & cannabis auxilio faciliter gallinae fœcundantur: si enim in cibis istorum semina sicca comederint, procul dubio tota hyemis tempestate, non modò calidis temporibus, ova parient. Hæc profectò earum corpora calefaciunt, & ad fœcunditatem disponunt.

Caryophyllatam infantium maculas è corpore extricare.

Solent tenella infantium corpora, dum in utero existunt materno, maculis quibusdam, nævis, lituris, verrucisque, quæ à matris imaginatione fiunt, commaculari: hæc porro quasi sigilla imprimuntur, & difficulter potest ortum elui possunt. Pro iis delendis principatum habet Caryophyllata, cujus vis & potentia in hujusmodi maculis extricandis mirabilis judicatur: Sumitur enim planta hæc cum suis radicibus in fine Mēsis Maij, quo tempore virtus vigoriosior est, atque à terre streitate emundata in alembico destillatur: mox ex aqua stillata si infantium litoræ, maculæque sæpius lavantur, absque dubio evanescent.

Urtica folia in lotio infirmi custodita, vitam vel interitum præsagire.

Mira equidem ex abdito naturæ scrutiniis in vita mortisque infirmi præsagientis urticae virtus & potentia est. Si enim recens plan-

planta extirpatur, ac 24. horarum spatio in ægri lotio asservatur, utique si viridis colore permanebit, & multorum experimentis, salutem, & vitam infirmi significare dicitur: sin autem haud viridis custoditur, coloremque mutabit, mortem vel grave periculum denotare. Ex Castore Durante.

Philomelam avem miro consensu à vipera depasce.

Avis Philomela ex cantu dulcissimo omnibus cognita est, incognitus autem ejus consensus est, quo à Vipera depasce permittit, dum enim sub arbore, in qua cantans avis fuerit, viperam viderit, paulatim ex illa descendit, & ad viperam accedit, ut illi sit esca. Ex Thoma Tomai.

Castoreum si à Canibus invaditur, minimè testiculos sibi amputare.

Plinius, Solinus, & gravissimorum Scriptorum multi, Castoreum sibi testiculos amputare referunt, quoties venatores ipsum canibus aggrediuntur, quasi conscius existat, quod iis recisis à mortis periculo sit ereptus, quidem venatores hæc insequuntur animania, ut ex his accipiant, quod ad medicinam usurpatur. Rei autem veritate hi omnes graviter errant, quippè Castorei testiculi juxta spinam inclusi sunt, ut in multis ex anatome observatum est. Istorum error ex vesicis quibusdam ortus est, quæ in utroque masculo & æmina loco testiculorum pendent flavo ple-

næ liquore , ad medicinam usurpatæ. Ha-
vocat Castoreum Aromatarii , testiculi au-
tem minimè sunt.

*Quo artificio militia Duces ut hostes offen-
dant , ignem misilem perniciosum compo-
nere valeant.*

A Periam potentissimi ignis missilis sive ar-
tificiati compositionem , cujus potenti-
tanta est , ut ejus minima stilla non modò ho-
minem vivum , verum atque ferrum combu-
rere valeat. Sumuntur Sandaracæ façitiae
lib. 10. sulphuris vivi lib. 4. olei è rafa sive ex
adipe Alburni stillati lib. 2. salis nitri lib. j.
sem. Thuris lib. j. camphoræ unc. 6. vini sub-
limati sive aquæ vitæ optimæ unc. 14. Omnia
hæc lento igne benè misceantur , deinde stupor
obvoluta atque accensa in ollis in hostes inji-
ciantur. Ignis hic infernalis dicitur , tum ex
eo , quod mirabilia agat , tum ex Paracelsi im-
pii testimonio , qui retulit , se à quodam Dæmo-
ne fuisse hunc ignem edoctum.

*Demosthenem lingua duritiem quibusdam
lapillis confregisse.*

Demetrius Phalereus alloquutus cum De-
mosthene Oratore facundissimo , quomo-
do sibi curasset linguæ impedimenta , sciscita-
tus est. Habebat enim ille linguam duram &
scabram , & perinde ad oratoriam exercitatio-
nem impotentissimam. Sanatam atque laxa-
tam fuisse linguam respondit ex nonnullis
lapillis ore retentis , quibus loqui conabatur
Cujus

Cujus Demosthenis præsidium difficilem habentibus loquutionem saluberrimum judico, ut expeditius sermocinari valeant. Ex Plutarcho.

Vinum quoddam à Serpentibus venenatum, plerosque à difficillimis morbis consanasse.

Mirabilis est historia quæ à Prospero Alpino lib. 4. de Medic. Method. de vino à Serpentibus venenato affertur. In cella vinaria quidam civis Ferrariæ inter alia vini dolium habebat, quod sine operculo diù apertum extiterat, & perindè complures Serpentes, quos vulgus angues & anzas appellant, ingressi in vinum, in eo suffocati & putrefacti fuerant. Multi ægroti ex febribus chronicis atque difficillimis vexati morbis, ignari quod Serpentes in eo mortui essent, vinum illud à cive emebant, quod gustui gratum judicabant, & brevi sanati sunt. Alii ab hujus vini fama suasi, cum paucos dies bibissent, itidem sanati sunt, & post hos alii itidem eodem modo ferè innumeri. Quare vini Dominus tantas vini facultates admiratus, vinum è dolio totum eduxit, & serpentes complures semiputridos invenit, qui rem manifestam planè fecerunt.

Veteres Equorum lachrymas inter Auguria recepisse.

Magni faciebant Veteres Equorum lachrymas, atque ex iis augurium vanissimum recipiebant. Propterea ante Cæsaris mortem ad Rubiconem Equi dedicati ab eo

stebant, idque magno augurio exceptum est. Illorum autem inanitas sive ruditas, ut ita loquar, manifestissima nobis est, siquidem tempestate nostra sæpius Equos collachrymante aspicimus, nec perinde ex iis alicui sinistrum quid accidere observamus. Ut ipse non semel expertus sum, æstate potissimum Equos lachrymari conspexi, idcirco vel illorum naturam esse vel morbum judicavi.

Croci metallorum compositio.

Afferam Quercetani, Croci metallorum compositionem, qui potens medicamentum tam vomitivum, quam purgativum simul est, variisque affectibus accommodatum. Præparatur cum æquis partibus Magnesiæ Saturninæ, & Nitri invicem mixtis, & inflammationis in quodam Crucibulo, ut utar artis vocabulis, & remanebit quædam materia calcinata in colore Hepatis, quæ pulverizata rubicunda apparet instar croci Martis, quæque dulcoranda est. Dosis grana x. vel xij. cum vino, aut alio liquore.

Hominis compositionis mirabilia.

Inter mirabilia, quæ in hominis compositione contingunt, illud quidem mirum est, quod tali corporis sit collatus proportione, ut partes omnes peræque toti composito respondeant. Licet autem in ejus statura nec certa, nec determinata reperiatur mensura, (ex hominibus enim aliqui breves, aliqui longi sunt,) sapientes nihilominus perfectiorem hominis staturam è sex pedibus constare judica-

dicaverunt, vel quod saltem septem non transcendat. Inter proportionem voluit Vitruvius cubitum quartam partem totius corporis existere, eandemque mensuram esse à capitis vertice ad pectoris initium. Manus longitudo à conjunctione ad medii digiti extremum corporis decima pars est. Facies à capillorum radicibus ad extremum barbæ eadem est mensura. Major pollicis conjunctio, oris est altitudo. Tota manus totius faciei mensura est. Major indicis conjunctio frontis est altitudo, à ciliis scilicet ad capillorum radices, cæteræ autem istius conjunctiones nasi longitudinem ostendunt. Hominis profunditas si sub brachiis, pectore & humeris mensuratur, staturæ illius medietas reperitur. Cæteræ partes cum aliis habent rationem, ut superius tetigimus,

Aspidum naturam mirabilem esse.

Inter terrestria animalia, Aspidum natura mirabilis judicatur. Ex his enim mas & femina insimul vitam agunt, tantusque amoris affectus inter ambos ingenitur, ut si casu illorum alter occiditur, vivens occisorem insequi, & quousque socium ulciscatur, haud desinat. Quod autem mirabilius est, ex Plinii & Isidori testimonio, occulta proprietate occisorem noscit (talem iis natura indidit,) in quem irruit, licet in quantovis hominum agmine reperiatur. Præceptum ergo omnibus esse velim, ut occiso istorum animalium quopiam celeri fuga iter occisor arripiat, ne à compare animali venenosissimo infestetur.

Lepo-

*Lepores omnes haud esse hermaphrodito
contra Veterum opinionem.*

OMnes Lepores utriusque sexus exister-
voluerunt Veteres, quod & M. Varro
etiam tradidit. Error tamen est, ut diuturna
docuit experientia, qua masculos à feminis
sexu esse discretos cognitum est. Porro tan-
torum inscitia ab hoc ut reor orta est, quia in
Leporum genere sapius, quam in aliis animan-
tibus Hermaphroditos reperimus: inde He-
braei naturæ arcana intimiùs subodorantes,
Leporem feminino vocabulo semper expla-
narunt, ARNEBETH, eò quod in iis fœmi-
neus sexus prævalet magis. Rei veritate non
omnes hermaphroditi sunt, ut ex peritissimis
venatoribus audiui, atque ex sectione multo-
rum cognovi, sicut etiam Bodinus edoctus
fuit, ut in Theat. confitetur. Equidem Her-
maphroditi plurimi sunt, sed fœcunditatem
fœminarum minimè retinent, nec mares un-
quam utero gerunt, nec minus superfoetant.

Mirabilem esse Imaginationis potentiam.

IN utero gerentibus imaginationis potentia
lapertè cognoscitur: Si enim illæ inter viro-
rum amplexus & suavia aliquid intensè cogi-
taverint, facilè in infantium corporis externis
partibus imaginata imprimunt. Hinc varia
rerum formæ, navi, lituræ, verrucæ, & alia si-
gna in infantibus impressa conspiciamus. Hinc
multæ ex Leporum obtutu fœtus edunt scisso
labello: aliæ fimis naribus, ore distorto, vultu
monstruoso, labris turpe prominentibus, cor-
pore

ore difformi, oculisque horrendis infantes
generant, quia conceptus vel gravidationis
tempore, turpia, monstrosa & horribilia fi-
xa cogitatione excogitarunt. Fæminis idcir-
cò, præsertim nuptis, pulchras imagines domi
habere consulerem, atque à turpibus abesse,
ne prævia imaginatione foetus monstrosos
urpesque concipiant.

*Veteres Climactericos annos admodum
timuisse.*

ANni Climacterici non parvæ æstimationis
Apud Astronomos existunt, & revera vi-
detur in quolibet anni septennario quædam
hominis mutatio, adeò quod sicuti in morbis
dies criticos timemus, ita in vita hominum
annos Climactericos, qui à multis scalares di-
cuntur, quod gradatim eveniant. Sunt hi an-
ni 7. 14. 21. 28. 35. 42. 49. 56. 63. 70. 81. 91.
Inter hos annos 49. 83. magis periculosos
credunt, quia constant è septennario duplici,
& novennario complicato, observatumque à
gravibus auctoribus reperio, majorem homi-
num partem in anno 63. mori contingere. Id-
circo hos Veteres admodum pertimebant, &
ut capitur in Gellio lib. 15. Augustus ita scrip-
sit ad Cajum Nepotem: Spero telætum & be-
nevolam celebrasse quartum & sexagesimum
annum natalem meum: nam ut vides Clima-
cticum communem seniorum omnium ter-
tium & sexagesimum annum evasimus. De
his tractatum edidit Josephus de Rossi à Sul-
mona utilem & jucundum,

A Mun-

A Mundi primordiis inter homines & serpentes antipathiam insurrexisse.

Ireconciliabile odium est, quod inter homines, & serpentes cadit, adeò quod expavescit homo si serpentem invenit, aut videt: magis autem fœmina, siquidem observatum audio gravidam mulierem (viso serpente) praetimore abortire. Hujus discordiæ illa ratio potissima est, quod à mundi primordiis inter hanc, & illum sit statuta inimicitia, & irreparabile odium, quo altera alteram speciem insequitur.

Carolus VI. Francorum Regem Cervum alatum pro insigni primo habuisse.

Silvanectum Rex Carolus venandi cause contulerat, canum latratibus excitatum in fugam Cervus æneam torquem collo gere re visus est, quem venabulis aut ferro appetit Rex prohibens, in casses & retia compellit. Erat in torque Latinis literis inscriptum: *Homine Cæsar donavit.* Ex eo tempore Carolus Cervum alatum pro insigni habuit, & alii regibus insigniis (quæ liliis aureis tribus constant) circa latera, Cervos duos apponeri consueverunt. Gaguinus in vita Caroli VI. Franc. Reg.

Inter animantia consensum, & discordiam inesse.

Nullidubium, inter animantia sympathiam & antipathiam esse, inter sapientes subditur, siquidem muscelam miro ejulatu in bufo

his os devorandam introire legimus, & bufonem in serpentis bottæ vocati, os ingredi. Insuper Cicutam sturno esse cibum, homini verò venenum indies observamus : atque verarum coturnices nutrire, hominem autem lælere non est ambiguum.

*Senatorem quendam ex conjuge liberos surdos
& mutos suscepisse omnes.*

Inter naturæ rerum mirabilia est, liberos omnes ex conjuge & viro surdos, & mutos suscipi : ita quidem à Fernelio observatum est in quodam Senatore. Credidit Ambianus hujus rei obscuram & cæcam esse rationem : mihi autem altera subest, quæ à physicis minimè differt : siquidem auditio gravis atque surditas, quæ à natalibus visa sit, à conformationis initio exorians, hæreditarios morbos generare creditur, & perindè liberos ex hujusmodi vitiosis surdos & mutos excitari, sæpè autem non in filiis, sed in nepotibus hæc lues oriri videtur.

*Apud Garamantes mirabilem fontem
observari.*

Admiranda profectò est fontis illius proprietates, qui in oppido Debris apud Garamantes reperitur. Hic enim die friget, nocte erò æstuat : adeò quod memoratu incredibile videtur, quomodo in tam brevi temporis spatio, tantam natura sui faciat varietatem. Siquidem, qui nocte fontem aspicit, ibi flammæ, ignesque æternos existere credit : qui autem die hyemales spectat scatebras, utique

fontem perpetuò rigere existimat. Propterea Debris apud mundi nationes inclyta est: ejus enim aquæ qualitatem ex cœlesti vertigine mutare conspiciuntur. Ex Solino.

Quo artificio Caminus per superiorem apicem solum fumum emittere valeat.

IN Caminorum structura, non modicum suffragimus laboris, ne ignis fumositates in nos ipsos erumpant, siquidem in ventorum mutatione facile sit, ut fumi quandoque potius descendant, quàm ad apicem ascendant: ventorum enim vis illos deprimit, descendereque per caminum cogit. Ego tale ad fumi sursum impulsionem excogitavi artificium. Struatur Caminus, cujus superius fastigium rotundum sit, ibique foramen lapidibus fictilibus constructum sit: mox ahenum instar timpani ex ære, in cujus latere fenestrella extracta sit, super lapides affigito, stilisque ferreis subcincigito, ita tamen, ut intus vagari moverique commodè possit, apta demum super ferreos stilos, & lebetem ex ære insuper vexillum, quod fenestrellam sub se è directo habeat, tali que industria, ut in quolibet vexilli motu moveatur & caldarium in gyrum, ita profecto fenestrella ventis opposita fumus erumpet, & non descendet. Plerique, ut spero, huic nostræ scrutinio meliorem addent structuram, meamque opinionem non aspernabuntur.

Ad construendum celerrimè Horologium umbratile in pariete.

IN construendis, pingendisque solaribus
Ho.

Horologiis, non modo Lineam meridianam
opus est invenire, ut horarum tempus fidele
reperiamus, verum atque ortum, & occasum,
 boream, & austrum, tum Æquinoctia, & Sol-
stitia: in iis enim solaris motus quammaximè
variat. Ego quidem, ut labores fugiamus, ta-
le excogitavi artificium. Globum planum
ex tabula lignea formato, in cuius medio sti-
tus ferreus situs, dividito mox globum lineis,
ex centro ad extremum illius ducendo, in 24
portiones: demum in globi apice horas signa-
to, & ultimo in pariete contra Solis radios affi-
xito. Ut autem ex Solaribus umbris diei ho-
ras venari possis, Horologium portatile aspi-
cito, globumque ad horam illam accommoda-
to: ita profectò, absque alio auxilio celerri-
mè Horologium umbratile in pariete habebis:
in Æquinoctiis, & Solstitiis eodem portatilis
Horologii auxilio facillimè ad horarum æqua-
tatem globum reducere poterimus.

*Infantium pituitam è capite fluentem quo ar-
tificio Carthaginensis sistere procura-
verint.*

EX infantium pituita in capite redundante,
plerique succedunt mörbi, inter alios,
morbus comitalis exoritur, qui à multis pue-
rilis vocatur, quod iis ut plurimum eveniat.
Ita autem infantes ab huiusmodi præservarent,
veni illorum venas capitis lana succida inu-
ere, pituitamque fluentem hoc præsidio com-
pescere consueverunt. Æthiopes infantes
ditos ab ipso quoque natali die in fronte adu-
runt,

runt, ita profectò tum capitis tum oculorum humor sistitur. Apud Insubres ex testimonio Mercurialis, & plerosque populos, ut scribit Scipio Mercurius, editos infantes setone in collo muniunt, quod salutare experti sunt adversus morbos, qui à capite fluunt.

Imminentis pluvia, quæ potiora judicentur præsagia.

Pluviam imminentem tum ex Gallorum cantu intempestivo, tum ex frequenti cornicis crocitate multi prædicunt. His autem addendum puto, muscas, (ea imminente) pulices, pleraque animalcula à furore vexari; intensiusque mordere, hæc enim à vaporum in aerem elevatione à radiis solaribus perturbantur. Insper (pluvia imminente) odoris fragrantia in floribus sentitur: Apes ad alvearia redeunt: Bufones vermesque à terra ascendunt: Bruina visa est per dies præcedentes. Catti, manibus caput, quasi linientes, comprimunt: Oves capita commovent: Asini humiles habent aures: stercora fumant: maleque olent. Horum omnium ratio, vapores à Sole ex humidis sublatis sunt: proinde animalia cerebrum humida habentia, nonnulla magis extorquentur.

Vinum à Veteribus fuisse mulieribus interdictum.

Magna fuit Veterum à vini usu abstinentia: illud autem ad eò mulieribus erat interdictum, ut capitale iudicium iniret, quæ vinum biberet. Porro inolevit consuetudo, ut

cognati, & affines, mulieres oscularentur, ore explorantes, an eæ vinum bibissent. Idem usus Massiliensibus, Milesiis, pluribusque Grecorum & Barbarorum gentibus invaluit, apud quos mulieres hydropotæ, & viri erant abstemii. Inter memoranda illorum temporum, Ægnatius Metellus, uxorem, quod vinum biberet, fuisse necasse dicitur.

Quo artificio è plumbo Antimonii flores extrahere valeamus.

A Periam artem, qua flores Antimonii sive Stibii non semel extrahere à plumbo vaui, quo præsidio in multis corporis affectionibus felicissimo eventu utor. Capió plumbi campanam, è qua aromatarii rosarum aquam stillatitiam extrahunt, hæc habet æris fundum: tu vero ex argilla eligito, quod acerrius aceto supra medietatem implendum conulo, eaque industria, qua rosæ stillantur, in aceti destillatione carbonibus benè ignitis agendum est: cave tamen, ne totum stillet acetum, ne aqua extracta ustionem sentiat. Hæc aqua auri colore est, sapore verò Sacchari, & nellis, mirabilis tamen tum in potu, tum extrinsecè usurpata, ob stibii flores ex plumbo extractos. Vomitu & alvo purgat, ob id frigidis affectionibus, obstructionibusque utilissima. In ulceribus putridis, fœtidis, acoribus, scabie, herpete exedente, & aliis huiusmodi maximi est valoris. Dosis in potu sit unc. ij. De foris ad placitum.

Clarorum virorum exitum aliquot infelicem fuisse.

IN Aniène fluvio Æneas post tot victorias, totque clara facinora periisse dicitur : nec dissimilis Romulo, Cæsari, Alexandro, Annibali, Scipioni, Jugurthæ, Mithridati, atque aliis innumeris mors successit : perquam enim pauci viri ex iis, qui clari, atque illustres tum virtutibus, tum fortuna habiti sunt, quos non infelix exitus, tanquam pro exemplo fors ostentaverit posteritati. Ex Scaligero.

Desipientiam mulierum naturæ familiarem judicari.

Mulieres utero gerentes, si à phrenitide capiuntur, Galeni testimonio rarò convalescere legimus ; ut scribit tamen Cælius Aur. semper minus graviter minusque periculose quam viri, mulieres ægrotant. Hoc autem, ut Mercurialis opinatur, ab alia ratione contingere non potest, quam ab ipsarum natura, cujus familiarius est desipere, quam viri.

Mirabile Annibalis contra Romanos navale stratagema.

Insolita, & mirabilis Annibalis militaris astutia contra Romanos judicatur : hic enim bello navali cum iis dimicaturus, cum impares habere animadverteret, tale stratagema invenit. Serpentibus, quorum venenum confestim enecat, plerasque ollas implevit, operasque repentè in hostes jaculatus est, quorum

rum istibus plurimi cecidere. Hisce stratagematibus vir hic tanquam alter serpens, multoties hostium manuseffugere consuevit. Ex Galeno in lib. de Ther. ad Pison.

Ambarum cum vino alicui exhibitum confestim inducere ebrietatem.

Ambarum, quod à vulgo Ambra gry sca vocatur, (omissis aliorum falsis opinionibus) è Bituminosis fontibus, qui in Maris profunditate existunt, oritur. Hoc autem primò liquidum est, cum vero aquarum impetu sursum rapitur, ex aeris frigiditate condensatur, & Ambarum fit, siquidem in maris concavo pleraque mollia teneraque observantur, & inter alia Corallium, quod ex aqua exemptum citissimè lapidescit. In Ambaro illud mirabile iudicatur, quod ab aliquo antequam vinum inauriat, odoratum, instar ebrii evadat: cum vino autem propinatum, confestim notabilem inducere ebrietatem multis experimentis est comprobatum. Ex Simeone Sethi Græco auctore.

Oleum Lathiris, Tympaniam, Colicasque affectiones mirabiliter sanare.

Mirabile quidem, quod è Cataputiæ seminibus extrahitur, oleum est, quippè in expellendis morbis, qui à flatu succisque frigidis oriuntur, principem habet locum. Conundantur hujus semina, atque in aqua tam diu ebulliant, ut excocta videantur, mox oleum in aqua supernatans cochleari colligendum est. Mos est apud Indos tale oleum

commodius per decoctionem, quàm expressionem colligere. Usurpatur hoc felicissimo successu in Tympania, colicis iliaticisque doloribus, stomachi affectione, aurium surditate, atq; in iis morbis, qui à succis frigidis flatuque fiunt. Hujus gutta aliquo liquore in potu sumpta aquam citrinam evacuat, in articulo-
rumque doloribus pituitam humoresque frigidos. Extrinsecè usurpatur in omni Hydro-
pis specie: ubi tamen flatuositas viget, maxi-
mam in ea expellenda proprietatem habere videtur. Ex Don Garziâ ab Horto.

*Venenum à dissimili extingui, à simili ve-
rò augeri.*

HOc proprium esse veneni, à sapientiori-
bus proditur, à dissimili extingui, & à si-
mili augeri & robustius fieri: ea propter non
semel à perfidis hominibus exhibita venena
nullius valoris fuisse observatum est, cum ea
dissimilibus fuerint sociata. Aconitum & Na-
pellus miram retinent vim necandi, compes-
citur attamen eorum potentia à veneno dissi-
mili, ex quorum dissimilitudine utriusque vis
hebetatur. Mira est Aufonii historia de uxore
mæcha, quæ marito venenum propinaverat,
ut autem illud robustius esset, Hydrargyrum
miscuit, ex quo toxici virtus dempta est, &
vir immunis evasit. Hoc epigrammate ille
monstrat.

*Toxica zelotypo dedit uxor mæcha marito,
Nec satis ad mortem credidit esse datum.*

Miscuit

*Miscuit argenti lethalia pondera vivi,
Cogeret ut celerem vis geminata necem.
Dividat hæc si quis, faciunt discreta venenum,
Antidotum sumet, qui sociata bibit.
Ergo inter sese dum noxia pocula certant,
Cessit lethalis noxa salutifera.
Protinus & vacuos alvi petiere recessus,
Lubrica dejectis, qua via nota cibis.
Quàm pia cura Deum: prodest crudelior uxor,
Et cum fata volunt, bina venena juvant.
Cornelii Celsi de valetudine sanorum hominum
conservanda tutissima præcepta.*

Inter gravissimos Medicos & Scriptores, ne-
mo est, qui in conservanda sanorum homi-
num sanitate oculatior existat. Afferamejus
verba, ut saluberrima istius præcepta rectius
intelligentur. Sanus homo, qui & benè valet,
& suæ spontis est, nullis obligare se legibus de-
bet, ac neq; Medico neq; Alienta egere. Hunc o-
portet variū habere vitæ genus, modò ruri esse,
modò in urbe, sæpiusque in agro, navigare, ve-
nari, quiescere interdum, sed frequentius se
exercere: Siquidem ignavia corpus hebetat,
labor firmat, illa maturam senectutem, hic
longam adolescentiam reddit. Prodest etiam
interdum balneo, interdum aquis frigidis uti,
modò ungi, modò id ipsum negligere: nullum
cibi genus fugere, quo populus utatur, inter-
dum in convivio esse, interdum ab eo se re-
trahere: modò plus iusto, modò non amplius
assumere: bis die potius, quàm semel cibum

capere, & semper quàm plurimum, dummodò hunc concoquat. Sed ut hujus generis exercitationes, cibique necessarii sunt, sic athletici, supervacui. Nam & intermissus propter civiles aliquas necessitates ordo exercitatio- nis corpus affigit, & ea corpora, quæ more eorum repleta sunt, celerrimè & senescunt & ægrotant. Hæc firmis servanda sunt, cavendumque, ne in secunda valetudine adversæ præsidia consumantur. Ex lib. 1.

Socrati à familiari Damone de Platonis indole somnium fuisse immissum.

Solent quandoque mali spiritus hominibus somnia ingerere futurarum rerum, vel Dei permissione, vel ut nos ipsos decipiant. Hinc Socratem legimus vidisse per somnium oloris pullum sibi in gremio plumescere, qui continuo exortis pennis & expansis alis in altum advolans suavissimos cantus edebat. Postridie Platone adducto, hic est (inquit) Cygnus, quem ego præterita nocte tam suaviter canentem somno videram. Hoc somnium, ut scribit Henricus de Assia, à spiritu familiari sub forma Cygni, quem Athenienses Veneri dicarunt, fuit immissum Socrati, ut Platonis indolem interpretaretur, & superbix vitio subjiceretur, existimans se esse Prophetam. Ex Thoma Garzonio.

Agricolam quendam cultello sibi guttur abscessisse ob ferramentorum astu Daemonis in ventrem emissorum cruciatus.

Mirabilis equidem Joannis Langii historia est,

est, de cuiusdam maleficiati agricolæ interitu. Hic crudelibus dolorum tormentis in altero hypochondriorum cruciabatur, factaque à Chirurgo incisione sub illâsa cute clavum detraxit, dolores tamen ob id non solum haud cessarunt, sed potius indies recrudescere visi sunt. Quare agricola dolorum impatiens, cultello sibi guttur abscidit. Dum autem tertio die mortuus ad sepulchrum efferretur, à duobus chirurgis in magna hominum frequentia illius ventriculus concisus est. In eo (res mira, & prodigiosa) lignum teres & oblongum, quatuor ex chalybe cultri, partim acuti, partim ferræ instar dentati, ac duo feramenta aspera reperta fuerunt, quorum singula spithami longitudinem excedebant. Aderat & capillorum involucrum globi instar. Credibile est sanè, hæc in ventriculi cavitatem congesta fuisse, non alia arte, quàm Dæmonis astu & dolo.

Quo artificio epistolam in ovo celatam alicui scribere valeamus.

INter Scripturarum furtivarum Arcana, non infimum locum tenere existimo, in ovo Epistolam celare, atque amico scribere: Videbis enim ovi putamen illâsum mundumque illo tamen exempto disruptoque characteres apparebunt. Aperiam secretum. Si atramento ex gallis, alumine, & aceto confecto in ovi cortice literas signabis, votum assequeris. Has oportet in Sole calente exiccare, mox ovum in muria concoque, quousque fortiter

O s

obdu-

obduretur : ita enim à cortice characteres evanescunt, & ad interna gradiuntur, siquidem putamine exempto, notæ in ovi durato albumine inveniuntur. Ex Carolo Stephano. *In aqua frigida captanda maximum Veterum fuisse studium.*

Maximam antiqui curam adhibebant, ut aquam frigidam pro æstatis incendio temperando conservarent : quare ex nivibus eam parabant, ut Athenæus retulit. De qua re perbellè loquebatur Seneca, *Et pœnas montium in voluptate transferunt.* Alexandrini aquam Sole tepentem, in fenestris ad ventorum incurfus exponebant, ut noctu frigeret : manè autem ante Solis ortum humi ponebant, foliisque lactucæ atque pampinis injectis frigidam tuebantur. Galen. narrat. 6. Epidemior. Plutarchus 6. Sympol. cotibus & silicibus aquæ injectis hoc fieri scripsit. Neronis autem in re hac studium nobilissimum fuisse proditur, is etenim, ut nivis voluptate absque nivis injuria frueretur, ferventem aquam vitro immissam in nives refrigerari mandabat. Ex Heurnio.

Fœminas in prima menstruorum eruptione in Venerem maximè incitari.

Eodem ferè tempore, quo menstrua erumpunt, fœminis ubera exurgunt, sanguis ille, instar occisi animalis videtur, atque in majori copia erumpit, cum ubera ad duos digitos prominent, quo tempore puellarum vocem in graviorem mutari conspiciamus. Illud autem

autem adnotandum est, in prima menstruorum eruptione, puellas in pudendis valida tentione prurituque corripitur, ex quo ad Venerem incitantur: quare per tempus illud cautè custodiri existimo. Ex Arist. 7. de Hist. anim.

Qua industria Egyptii lapides à vesica absque incisione extrahant.

Mirabile quidem est Egyptiorum studium in extrahendo lapide à vesica absque incisione, quando nostrates Medici Lapidarii sine illa facere nequeant, idque cum magno languentium vitæ periculo. Hi ligneam cannulam accipiunt octo digitorum longitudine, & digiti pollicis latitudine in opere absolvendo. Hanc colis canali admovent, fortiterque insufflant: ne autem flatus ad interiora perveniat, extremum pudendi manu altera perstringunt, foramen deinde cannulæ claudunt, ut virgæ canalis intumescat, latiorque fiat, Quo factò minister digito in ano posito, lapidem paulatim ad canalem virgæ, atque in ejus vas extremum deducit. Qui ubi præputio lapidem appropinquare sentit, cannulam à virgæ canali fortiter impetuque amovet, & lapis extrahitur. Ex Alpino.

Multa præsidia ab animalibus homines accepisse.

Non pauca quidem præsidia sunt, quæ ad hominum tutelam ab animalibus accepta sunt. Chelidonix enim virtutem ad oculorum morbos ab Hirundine accepimus, quæ hanc conquirat herbam, ut suorum filiorum oculos, vel

vel vitiatos, vel cæcos curet. Fœniculi virtutem ad eandem tutelam ab anguibz didicimus. Ab Ibige, quæ instar ciconiæ avis est clysteris usû habuimus, nam & illa rostro marinam aquam assumere solet, illoque pro clysteri utitur, ut ventrem nimis onustum exonerare valeat. Insuper marinus equus, Hippopotamus dictus, venarum sectionem nos docuit, ille siquidem mala oppressus valetudine, ad recenter succisas arundines graditur, acutiorique cuspide sanguinem è crurum venis adimit. Quod autem in hoc mirabile est, ut sanguinem cohibeat, in fimo vel cœno voluntatur, & ita vitam tuetur & sanguinem sistit. Ex Plinio, & aliis.

Equorum testiculos ad secundas depellendas miram habere virtutem.

Singularis profectò Equi testiculorum ad mulierem secundas depellendas est proprietas, adeò quod testatur Genferus in Epist. rusticum quendam, quinquaginta in puerperis feliciter hoc usum fuisse remedio. Usus est & Horatius Augenius in pluribus mirabili eventu: præstantissimum idcirco à gravibus auctoribus judicatur remedium, nam & plurimis jam deploratis profuit. Capiuntur testiculi equi castrati, & frustillatim concisi in furno exsiccantur, quorum pulvis quantum capitur tribus digitis è jure bibendus datur in necessitate: idque, si opus est, bis aut ter repetitur.

Humanam salivam Scorpiones interimere.

Hominum saliva Scorpionibus infestissimum

num venenum est, adeò quod eâ tacti confestim intereant. Porro iis saliva toto substantia adversa est, ut Galenus lib. 10. simp. medic. experimento confessus est: is enim à sola saliva morientem vidit Scorpionem, idque celeriter patientem à saliva esurientium aut sitientium, tardè autem ab illis, qui cibo potuque fuerant impleti, in aliis autem proportionem.

Apium risus homines ridendo interficere.

Scelerata est herba, quæ apium risus dicitur, quod ridendo homines interficiat: si quis enim gustaverit jejunos, utique ridendo exanimabitur, ut Apulejus testatus est. Ex hac illud adagium ortum habuit, *Sardonius risus*: nam & *Sardonias* etiam vocatur. Porro non ex risu, qui hanc gustaverint, moriuntur: sed potius, ut placet Sallustio, nervos labiorum, & oris musculos illius, qui eam comedit, contrahere facit, adeò ut ridendo mori videatur.

Qua industria Parthi Scythæq; sagittarum aciem venenarint.

Parthorum Scytharumque toxicum, quo sagittarum acies inungi solebat, humano sanguine & viperina sanie constabat, tantæque feritatis erat hoc venenum, ut vel levi tactu animal interimeret. Equidem Scythæ viperas recenter enixas venantur, easque dies aliquot contabescere sinunt, donec in saniem putrescant, mox toto unius hominis sanguine in ollam effuso, eam exquisitè coopertam fimoque obrutam computrescere sinunt, cujus

demum

demum ichor sanguini supernatans, sive serum cum viperarum sanie commixtum lethale Scytharū toxicū est. Ex Arist. Plinio & Langio

Succinum utero gerentibus exhibitum, mirè partum accelerare.

Multis experimentis comprobari audio, succinum parturientib. drac. semis. pondere ex vino albo potui datum, mirè partū accelerare. Hoc etiam facit ejus oleum, si gutta tantum in aqua verbenæ parturienti propinatur. Quidam tamen Medicus Hetruscus (Fallopīi testimonio) exhibebat scrup. j. Boracis in decocto matricariæ, vel sabinæ dissolutæ difficulter parientibus, mira que faciebat, brevi enim temporis spatio fœtus vel vivus vel mortuus egrediebatur. Habebat ille Medicus pro arcano præstantissimum hoc auxilium; tamen nescio quomodo postea fuerit detectum. Ex Andernaco.

Serpentum ova, genituramq. per imprudentiam in potu hausta, serpentes in corporibus procreare.

Admiranda succedunt quandoque symptomata ex aquæ potu vitiatæ: siquidem imprudenter cum ea semina vel ova serpentum hauriuntur, è quibus mox serpentes generantur. Gesnerus in lib. 2. Hist. animal. cap. de Ranis & Rubetis, bufones in ventriculis, intestinisque hominū, hausta eorum genitura, fieri & nutrirī probavit. Jacobus Manlius in lib. experim. in cujusdam equitis exhausta cujusdā lacunæ aqua, ubi erant semina serpentum, in

ven-

ventriculo plures angues fuisse genitos prodidit: quibus per intervalla extractis, Medicorum auxiliis sanus factus est. Levinus Lemnius Vermiculos caudatos atque insolita forma bestiolas vomitu à ejectas novit. In nonnullis lacertas in pharmaco fuisse educas observatum est, ut Gēma Cosmocrit. vidit. Quare maxima in aquæ potu hominib. opus est animadversione, ne hujusmodi exhaustis, perniciēs corporis consequatur.

In desperato colic dolore Hydrargyrum, vel glandem plumbeam exhibitam multos sanasse.

Mirabile videtur, Hydrargyrum, quod à multis venenum reputatur, in desperato colic dolore exhibitum, plurimum prodesse. Equidem Marianus Sanctus ex multorum consilio, qui ab hoc lethali morbo sanati sunt, suadet, si obstructio perseveraverit, & fœces per os extrudantur, haurire cum aqua sola argenti vivi libras tres. Probat hic ex ratione vinctum seu duplicatum intestinum Hydrargyri pondere explicari, fœces detrudi, vermesque, si ibi fuerint interimi, & ægrum liberari. Haud ab hoc dissimili auxilio quidam nobilis, post alia tentata ad morbi hujusmodi acerbitem machinamenta, liberatus est. Hic haustis olei amygdalarum dulcium sine igne extracti unc. iij, cum vino albo & aqua parietariæ mixtis, mox devorata glande plumbea argento vivo illita, planè à colico cruciatu evasit, illamque ex ano absque labore reddidit. Ex Parco lib. 16,

*In fœniculorum seminibus, vim quandoque
exitialem delitescere.*

A Gravibus Scriptoribus comprobatur ser-
pentes fœniculorū esu & senectam exue-
re & oculorum aciem renovare. Hinc illis affri-
cantur oculi anguim, ut votum assequantur.
Ex attritu fœniculorum seminibus prava quæ-
dam imprimitur qualitas, è qua venenati pro-
ducuntur vermiculi, quorum esu multi in pes-
sima devenerunt symptomata, & ab alexite-
riis rarò adjuti sunt, tanta hujus veneni poten-
tia est. Quare fœniculorum umbelli, ante-
quam comedantur, aperiantur, & diligenter
concutiantur, ut à vermibus emundentur.
Præstabit aliquantisper infrigida macerare,
Ex Balthas. Pisanello.

*Nova, admirandaque præsidia ad anginam
gutturisque apostemata.*

Afferam singularia auxilia, è quibus, ex
gravissimis Scriptoribus ad anginam, &
gutturis apostemata mirabilia contigisse pro-
ditur. Lignum hederæ ad gutturis aposte-
mata à proprietate valere, scribit Joannes
Marquardus: quippè observatum est, come-
dentem ex cochleari hederæ ligneo, sive bi-
bentem in aliquo ipsius vase ligneo nunquam
vel rarò in gutturis vel uvulæ apostema in-
currere. Rubeta cocta, & pro emplastro Si-
nanchicis imposita, confestim liberat.

*Vermes quandoque in cordis capsula procreari,
è quibus mors subitanea plerisque exoritur.*

FAbulosum haud est vermes in corde ge-
nera-

nerari. Hoc enim Mensues docet, Hollerius, Matth. Cornax, Alexius Pedemontanus, & alii. Joan. Hebenstreit in lib. de Peste, Principem quendam ex morbi sævitia periisse narrat, cujus cadavere dissecto, vermis albus præacuto rostello, eoque corneo præditus, cordi adhærescere deprehensus est. Ex Medicis, succo allii feram hanc, tanquam ex indubitato remedio, interim probatum est. Petrus Sphærius (ut Schenkus narrat,) civem Florentinum morte subitanea correptum, atque dissectum observavit, in cujus cordis capsula vermis vivus repertus fuit. Ajunt multi certissimo experimento succo allii, raphani, & nasturtii hos vermes necari, qui, ex testimonio Pedemontani, in corde delitescentes, syncope, Epilepsiam, & mortem inferre solent.

Mares plerosque in mamillis, mulierum instar, lac producere.

Licet marium mamillæ spissa carne præditæ sint, lac tamen in iis aliquando fuisse productum, observatum est. Novit hoc Arist. ut lib. de hist. animal. docuit. Vessalius non semel id conspexisse in lib. 15. Anat. commemorat, & Hieronymus Eugubinus in libell. de lacte: sic & Cardanus lib. 11. de Subtil. qui Januæ vidit Antonium Bentium, è cujus mamillis lactis tantum profuebat, ut infantem ferme lactare potuisset. At historia, quæ afferatur ab Alex. Benedicto, mirabilis est, ait enim: Syrum quendam mortua conjuge, è qua infans supererat, ubera filio admovisse, è cujus

factu tanta lactis copia in pupillam manavit, ut exinde loco matris nutrire valuerit. Ego quidem in duobus filiis meis, in primis diebus à partu observavi, ab obstetrice mamillas contractatas, lac impulsu (magno multorum stupore) emisisse : idque in aliis etiam infantibus conspexi.

Lumbricos, quandoque tanta procreari virulentia, ut interiora corporis perforare valeant.

Infanda quidem symptomata à vermibus aliquando proveniunt, refert enim Omnibonus lib. 4. de morb. infant. Lumbricos ex umbilico cujusdam erupisse. Tralliani testimonio habemus, hæc animalia ob alimenti inopiam intestina lacerasse fuisse observatum. Id etiam ab Ægineta confirmatur. Insuper Hollerius conspexit, vermes per inguina, & umbilicum prorupisse. Magna igitur cura opus est in horum redundantia, ne interiora corporis valeant lacerare.

Infantis umbilicum & Cervinum penem mirabiliter conceptum facere.

Alexander Benedictus lib. 30. de curand. morbis, umbilicum infantis, qui spontè cadit, quoquo modo in cibo sumptum, si ignoraverit mulier, ad conceptum facere, prodidit : illumque in brachialibus à muliere gestatum conceptum inhibere credit. Cervinum insuper penem aridum, & in farinam redactum, oboli pondere à coitu scæminis datum procul dubio ad concipiendum prodesse expe-

experimento probat. Baverius tamen cons.
50. utrum cervinum singulari dote ad con-
ceptum valere prædicat.

*Ulmi usum recentem Elephantiasin curare,
fuisse observatum.*

TAnquam certum remedium Ulmi usus in
curanda recenti Elephantiasi à Jacobo
Dovinero lib. 1. c. 7. prædicatur. Vidit enim
adolescens tali affectu laborantem, & de-
coctionis Ulmi usu (factis faciendis) conva-
luisse. Ea quidem pro omni potu utebatur in
quolibet pastu, cum paucò vino albo, & tanti
sudores movebantur graveolentes, ut vix il-
los custodes ferre possent. Ita viscera purga-
bantur, & magnâ urinæ copia excernebatur,
quibus excretionibus sanus factus est.

Cyprinorum esum podagricis esse infestum.

Quamvis inter pisces Cyprinus nobilissi-
mus existimetur, cum optimum præbeat
nutrimentum, exquisitissimique existat sapo-
ris, tamen podagricis infestum esse observa-
tum est. Novit enim podagrosus Julius Ale-
xandrinus (ut retulit lib. 15. c. 6. de Salubr.)
cui Cyprinorum esu pinguium parata erat
semper podagra, ut in manu illi esset eo pacto
accerere, cum vellet.

*Pulvere pellis leporina, perniones à Septen-
trionalibus sanari.*

Olaus lib. 2. Rerum Septentrionalium, il-
los populos, ob aeris frigus, frequentissi-
mè perniones experiri scripsit, qui morbus

non aliis ab iis sanatur remediis quàm pulvere
 pettis leporinæ. Plinius verò rapum domesti-
 cum fervens calcaneis impositum sanare re-
 tulit. Ego ex Carolo Stephano in lib. de Re
 agraria in quodam expertus sum remedium,
 & benè successit. Accipit ille ficos crematos,
 è quorum pulvere & cera unguentum parat,
 hoc pernionibus impositum brevi liberat pa-
 tientes.

*Hydrargyrum loco amuleti gestatum à peste
 fascinoque corpora defendere.*

M Arfilii Ficinus, & P. Droetus in lib. de
 Peste mirè Hydrargyrum extollunt: si
 enim avellana perforatur & extracto interiori
 nucleo cum acicula argento vivo repletur &
 collo suspenditur, mirum in modum à peste
 corpora tuta reddit: ita profectò à pestifera
 lue scæviente se defenderunt multi. Hoc etiam
 præsidio mulieres lactantes à fascinatricibus,
 ne lac sibi adimatur, quo infantes alendi sunt,
 præservari posse Thomas Jordanus in lib. de
 Peste prodidit. Quippè multis experimentis
 observatum retulit, hoc secum gestato nullas
 prorsus sagarum, lamiarum, aut strigum insi-
 dias lactantibus nocere.

*Mespilè lignum, collo appensum, gravidas ab
 abortu præservare.*

Cum quadam æstate apud D. Joannem Ni-
 colaum Cutillum Brancatium, mei aman-
 tissimum, ut puerum curarem, interesssem, fortè
 inter me & Dominam D. Mantiam Cotoneam
 è Tole-

è Toletis ejus uxorem de abortu præserva-
tione tunc utero gerentem conventum est.
Retulit Domina hæc, Mespili lignum collo-
appensum mirè ab abortu gravidas defende-
re: idque millies à suis majoribus fuisse exper-
tum. Confiteor in plerisque tale lignum fuisse
à me expertum, atque certum & rarum reme-
dium semper invenisse: siquidem multæ ab-
ortientes, & dolore, & sanguinis fluxu (ap-
penso ligno) restrictæ sunt, & ab abortu ser-
vatae, adeo quod in eo particularem virtu-
tem abortum prohibendi inesse reor.

*Qua industria homines abstemios reddere
valeamus.*

Multis experimentis comprobatum repe-
rio Anguillas, vel Mullos in vino suffo-
catis vini fastidium inducere: si enim ex eo
bibant homines, procul dubio abstemii fiunt.
Insuper Philostratus in vita Apollonii ova
nocturnæ elixata, & infantibus pro cibo allata,
hydropotos in tota vita illos reddere scripsit.
Mizaldus, Ranam viridem ex iis, quæ in fon-
tibus saliant, vivam in vino suffocatam idem
efficere, si tale vinum potetur, prodidit.

*Rotundam Aristolochiam mirè pisces stu-
pidos reddere.*

Mira est Aristolochiæ virtus in pisces, ipsa
enim illos odore ad se allicit, mox stupi-
dos reddit. Propterea si ejus radicem con-
tritam calceque commistam, sive ejus deco-
ctionem cum calce pacato flumine aut maris

littore piscatores conspergent, pisces agminatim confluere videbunt. Illi autem pulvere degustato, veluti exanimati supernatantes capientur.

Puellam veneno ab infantia nutritam Alexandro ab Indorum Rege fuisse missam.

Indorum Rex Alexandri fortunæ invidens, ut illum interimeret, miræ pulchritudinis misit puellam, ratus forsitan Alexandrum confestim cum ea concubiturum. Illa autem Napelli veneno ferè à cunabulis erat educata, propterea more Serpentum scintillantes habebat oculos. Hos Aristoteles aspiciens, cave tibi ab hac (dicit) ò Alexander, nam virus pestilentissimum alit, unde tibi exitium paratur. Post paucos dies plerique proci hujus commercio venenati periere, ex quo Aristotelis præsagium mirabile fuit judicatum. Ex Averroe,

Quale sit igneum præsidium, quod in morbis ab Ægyptiis & Arabibus usurpatur.

IN lib. de Medicina Ægyptiorum prodidit Alpinus, quo pacto ii in morbis corpora adurant. Accipiunt enim lineam petiam cubiti longitudine, latitudine verò trium digitorum, quam ad formam pyramidis aptant gossipioque implent: ipsius latior pars parti adurendæ applicatur, alterumque caput accendunt, comburique tamdiu permittunt, ut fasciculus cremetur. Continuo tamen dum cutis uritur, ferro circumcirca attingunt carnem,

nem, ne caloris incendio aliqua oriatur inflammatio. Hoc insuper involucro parando observant, ut in medio fasciculi meatus existat: ita enim eventatio, sive respiratio aliqua paratur. Inustione autem temperata, ossium medulla in carne adusta, quoad eschara cadat, utuntur. Hic urendi modus Ægyptiis & Arabib. familiaris est.

Olim in Creta familias quasdam mirè fascinatrices adfuisse.

A Multis fide dignis audiui, tum mares quosdam, tum fœminas in hisce partibus animalibus, puerisque laudando fascinum attulisse: adeò quod ii, si ad ovile, porcileque quodpiam adivissent, confestim interitum plerisque produxissent. Quare mirum haud est, quod legitur, In Creta quasdam familias adfuisse, quæ laudando fascinum inferebant. His profectò natura quædam ferè venenosa efficitur, & ex oculis inde spiritus efflant venenatos, quibus animalia, pueri, & grandiores fascino maculantur. Laudando autem venenum promptius operatur, siquidem laus propria gaudium affert, quo cordis spirituumque dilatatio oritur, & veneno aditus præparatur. Ex Fracastorio de symp. & Antipat. rer.

Cyprini verticis osciculum mirabiliter Epilepticis subvenire.

IN Cyprini calvariæ vertice quoddam reperitur osciculum triangulare lapidis instar, quod in curanda Epilepsia principem locum

obtinere ajunt, tanta enim efficacia Epilepti-
cis subvenit, ut morbus is nunquam reverta-
tur. Hoc ubi futura in vertice calvariae Cy-
prini committuntur, intus subsistit, propterea
si illa scalpello penetratur, statim foras profi-
lit. Andernacus hoc officulum nummi ger-
manici cruciferi appellati magnitudine exi-
stere prodidit, atque salutare esse Epilepsiae
remedium.

*Calphurnius Bestia, Romanus, qua via uxores
interimeret.*

Nonnulli ex veteribus in venenis noscen-
dis maximam adhibuere curam & dili-
gentiam, inter alia Aconitum venenorum om-
nium esse ocysimum comprobarunt: siqui-
dem tactis hujusmodi veneno genitalib. se-
xus feminini animalium, eodem die mortem
inferre visum est. Hac via Calphurnius Be-
stia, ut ditaretur forsitan, uxores dormien-
tes interemit, de quo à M. Cæcilio accusatus
est. Hinc illa atrox peroratio, ejus indigito
mortuas. Consimili industria Ladislaus Nea-
polis Rex, cum cujusdam Medici Prochyta-
mi filiam adamaret, cum eaque concumberet,
Florentinorum consilio extinctus est.

*Aceto Scyllitico, Pythagoram, vitam longissi-
mè produxisse.*

Acetum Scylliticum Pythagores magnife-
cit, scripsit enim ejus usu longam homi-
nes vitam consequi, & usque ad ejus extre-
mum finem permanere integrè & dextra vate-
tudine, Ipse cum quinquagesimum ageret
annum,

annum, hoc remedio usus est, & ejus usu ad centesimum & decimum septimū productus est integer, & nulla unquam adversa valetudine tentatus: cujus optimam facultatem admiratus, consanguineis communicavit, ut illius usum haberent.

Oleum lixivio mixtum in lactis speciem transire.

Firmè experimento oleum lixivio mixtum, si diu agitur, in lactis speciem transire comprobatum est: est enim lixivium tenue atque calidum, oleum autem, cum aereum sit, à lixivio attenuatur, & proindè aerem concipit, ex quo albedo innascitur. In aquis etiam, quæ diu agitantur, lactis species quædam exoritur ex consimili industria: hujus indicium spuma est, quæ cum sit tenuis, aerem concipit & dealbatur. Ex Cardano.

Qua industria Scythæ absque cibo & potu per plures dies existant.

Mira est herbæ Scythicæ operatio, qua Scythæ per plures dies sine cibo potuque vivere dicuntur. Hanc ii circa Boeriam inveniunt crescentem, & ad famem sitimque tolerandam utuntur: siquidem gustu dulcis ut liquiritia est, & in ore detenta famis sitisque sensum hebetat. Idem apud tales Hippice præstat, eò quod hæc planta equis consimilem generet effectum. Ajunt multi, Scythas his herbis duodenos etiam dies famem & sitim non sentire. Ex Matthiolo,

Catellos calorem nativum augere, membrorumque dolores consopire.

PRO excitando nativo calore, membrorumque cruciatibus demulcendis, Catelli præstantissimi (Galenii testimonio 7. Method. med.) existimantur. Illorum autem hujus naturæ haud omnes habentur, sed ii præcipuè, quibus pilus concolor est. Propterea in chiragra, podagra, & in omni Arthritidis specie cruciatus quamlibet efferatos parti affectæ adhibitos præstantissimè consopire à multis comprobatum reperies.

Plurimè è terra sursum rapi, iterumque deorsum cum pluviis præcipitari.

MAXIMAM, vellera, Ranæ, vermiculi, lapilli, ligna, varii generis frumentacea, lac, sanguis, & id genus alia terræ permixta, quæ cum pluviis quandoque præcipitari aspicimus, nobis præstant admirationem, adeò quod à casu insolito plerique perterriti Cœli minas metuunt. Cessat autem admiratio, si eorum causas pensitamus: hæc enim primò stagnorum effluviis ventorumque impetu terræ permixta sursum feruntur, mox cum pluviis iterum descendunt. Propterea nec semper mirum aut insolens à sapientibus judicatur. Cornelius Gemma in Cosmocritica c. 6. hæc causas legitimas à Cœlestibus Syzygiis habere prodidit: sed tamen eoque progredi solvere, tum specie sua, tum magnitudine, ut etiam in portentis principem invenient locum.

Cum

*Cum Pſillis & Marſis Serpentes haud habere
inimicitiam.*

Mirabile eſt, Serpentes, qui à mundi primordio cum humana ſpecie controverſiam, inimicitiamque iniverè, cum Pſillis & Marſis nec odium nec diſconvenientiam retinere. Neceſſe etenim eſt, ut iis aliqua miſtio non omninò contraria oriatur, aut odor, aut aliud, è quo ſpecies minus ingrata videatur, ita profeſſò inter homines ipſos etiam contingit; quandoque enim ſine cauſa nonnullos odimus, alios amamus, prout rerum ſpecies ad animam noſtram perveniunt, è quibus diſconvenientiam captamus. Ex Fracaſtorio.

*Olim vaſta & robuſta fuiſſe hominum
corpora.*

Quamvis Plinius cœterique Scriptores hominum corpora, robur, vitam, ſemper imminui conquerantur, tamen olim Gigantes extitiſſe, & vaſta hominum fuiſſe corpora verendum non eſt. D. Auguſtinus lib. 15. de Civit. DEI, dentem Gigantis in quodam flumine inventum fuiſſe prodidit, qui minutim diviſus, centum ex noſtris dentes ſuperabat. De Pallante ſcribitur admirandum. Hic Æneam contra Turnum Regem Rutulorum adjuvit, mortuus tandem & ſepultus ubi nunc Roma eſt, (referente Solino) anno octingentiſimo poſt Chriſtum Dominum, dum quædam ædificia Romæ fierent, caſu in ſepulchro, quo arte mirabili cum lucerna ardenti conditus erat,

erat, inventus est, & integer erectus altitudinem muri capite excelebat. Quid de Ajace, quid de Turno, & de ingenti saxo, quod uterque in hostem coniecit, referatur, novum haud est. Quid tandem de Oreste, filio Agamemnonis, cujus cadaver octo cubitorum longitudinem excedebat, atque de aliis innumeris dicatur, apud Scriptores reperitur. Idcirco præter stirpem giganteam, quæ post diluvium imminuta est, alia corpora vastitatem & robur maximum retinuisse concedendum est, impræsentiarum verò hominum corpora hujusmodi comparata tam pusilla sunt, ut præ illis nani esse videantur. Ex Helinando Chronographo.

Equum phaleris accinctum puchris acriorum fieri.

EA profectò equorum natura est, ut si pulchris ornantur phaleris, tum acriores, tum pulchriores judicentur. Est de his clarum exemplum de Bucephalo Alexandri, qui phaleris accinctus Regiis neminem præter Alexandrum (testimonio Æliani) ad se ascendere patiebatur, & quod erat in illo mirabilius, ut ascensus faciliior esset, demittebatur, cum Dominus equitare volebat. Phaleris autem remotis, quilibet mediastinus ascendere & tractare poterat. Ego quidem domi mulam habeo, cujus tanta est sagacitas, ut si servus meus Ephippium parat habenasque, illa humilis, demissa, & quasi gaudens persistit, ut sternatur, hilarisque incedit & acrior: si autem clitelas,

las, calcitrosa, indomita, seraque confestim fit, nec talem farcinam nisi victis pedibus ferre sustinet, adeò quod servus ab opere desistere cogitur.

Exitiosissimum est hominè sub Lunæ radiis somnum facere.

Lunæ proprium est in hæc inferiora humiditatem immittere: quare exitiosum est, sub ejus radiis diu dormire, quippè dormientes observatum est agrè excitari atque proximos insanis fieri. Lunæ vires in lignis, quæ ad ædificia colliguntur, potissimum experimur: concisa enim Luna crescente, sunt serè emollita per humoris conceptionem, idcirco tanquam inepta à fabricis rejiciuntur. Agricola experimento cognoverunt frumenta de agris in Lunæ diminutione collecta, diutius sicca permanere. Hæc à Veteribus Lucina vocabatur, & à parturientibus invocabatur: Lunæ enim distendere rimas corporis, meatibusq; viam dare munus est: propterea tale sydus partui salutare, illumq; accelerare putabant.

Archelaum Mithridatis Præfectum, ligneam turrim incombustibilem confecisse.

Admirandum profectò judicatum est Archelai Mithridatis Præfecti contra Syllam commentum: hic enim turrim ligneam incombustibilem condidit, quam frustra ille incendere conabatur. Erant turris tabulata alumine collinita, in iis autem crusta durior erat obducta, & alumen plumbique albi

cineres pigmentis copiosè commista : qua industria ab igne servata sunt. Consimili artificio, Cæsar ex Larigna materia circa Padum Castellum etiam construxit. Ex Lemnio.

Viscum quercinum sola suspensione Epilepticis subvenire.

EX gravibus Scriptoribus multi orbiculos è visco quercino sola suspensione vulgari filo transfixos idem præstare in amolienda & præcavenda Epilepsia tradunt, quod Pæoniæ masculæ radix, aut Smaragdus è collo pendens efficere creditur. Retulit Jacchinus in Epilepticorum collatione, semel ea ratione qua ligno Gujaco utimur. Viscum quercinum per dies 40. propinasse, & profuisse quidem, non tamen morbum id abstulisse, neq; licuisse iterum id remedii in faciliiori morbo experiri.

Inter Brassicam & Vites maximum inesse diffensum.

NOtabilis equidem discordia inter Brassicam, & Vites reperitur : propterea de Re rustica sapientes Scriptores, vites à brassica offendi, deterioresque & succo & odore, si secus plantatur, fieri prodidere. Experimento hoc comperitur, nam germen iis propius cum accesserit, aversum ab inimico compulsus odore retrograditur, insuper si in ollam, ubi brassica elixatur, vini vel minimum conjicitur, quippè nec brassica concoqui unquam poterit, & quod mira-

mirabilis est, colorem proprium amittet. Hac moti ratione sapientes ebriis brassicæ succum propinant, quo ebrietas subito solvitur. Convivantes pariter ne à vini copia potentiaque offendantur, (Germanorum instar,) brassicam crudam primo comedere debent: ita enim vinum ad satietatem, absque ebrietatis periculo haurire valebunt.

Cati nigerrimi esum cerebrum homines dementare.

Periculosum est versicoloris, & maximè nigerrimi Cati cerebrum alicui ad esum præbere: ad insaniam enim homines ducit: & quod pejus, cerebri meatus obstruit, spiritusque impedit animales. Inter Scriptores Petrus Apponensis hujus esu adeò insanire homines dixit, ut præstigiis quasi obnoxii videantur. Ponzettus pariter Cati pilos venenosos esse prodidit, ejusque anhelitum febrem hecticam inducere.

Ex Betula corticibus ardentes faces comparari.

Betulæ cortices non modò ignem confestim recipiunt, verùm atque flammam pariunt ardentem, quo fit, ut plerique faces noctis obscuritate fuganda ex iis componant, benè rati lucidiorem has flammam quam Pini tædam parere: ex liquore autem, qui picis instar dum uruntur, destillat, oriri hoc judicatur, cujus natura cum faciliè accendatur, mirum haud est, talem effectum producere.

Ha.

Hæmorrhoidalem herbam contractu Hæmorrhoides sanare.

Mira est Hæmorrhoidalis vis & potentia in persanandis Hæmorrhoidibus, si enim hujus radicibus Hæmorrhoides dolentes tanguntur, atque illæ per diem circa femur ferantur, & mox in camino fumanti suspendantur, procul dubio affectus sanatur: siquidem Hæmorrhoides æquè atque radices exiccantur & flaccescunt: qua causa herba ab effectu nomen deduxit, nec immeritò, nam in istarum inflammatione & doloribus, si hujus radices contusæ applicantur, confestim & dolor & inflammatio mulcentur. Ex Durante.

Marinæ Pastinacæ radium dentium dolores mitigare.

Dentium dolores multis experimentis ex Marinæ Pastinacæ radio mitigari visi sunt: hujus enim radio, qui in piscis cauda enascitur, dentes tanguntur, & gingivæ scarificantur, quo præsidio quam citissimè dolor evanescit. Prodedit Dioscorides lib. 1. cap. 9. radium hunc dentes frangere & evocare, quomodo autem hoc perficiat, docuit Plinius lib. 32. cap. 4. Conteritur enim is, & cum Helleboro albo miscetur, quorum mistura si dentes illiti fuerint, sine vexatione extrahuntur.

Plerasque herbas Solis exortum & occasum ostendere.

EX herbis non paucae Solis ortum & occasum nosse videntur, tantaque hujus fideri sectar.

sectandi talibus aviditas nascitur, ut firmiter inter has & Solem magnam inesse sympathiam credamus. Profectò flos Calendulæ in Solis ortu aperitur, & in occasu clauditur, ex quo villicorum horologium à multis dicitur. Sequuntur Solis spheram non modò papaver, & illud Tithymalli genus, quod vocant Helioscopon: sed etiam malva, lupini & cichorea, intensius autem Lotus herba sectatur, & exortum quotidianum & occasum noscit. Hæc (Theophrasti testimonio) caulem & florem vespere mergit, & circa mediam noctem tota in lacum irruit; & adeò occultatur, ut nec manu admissa quis valeat invenire: vertitur mox, paulatim erigitur, & Solis exortu extra aquas confurgit, floremque aperit & patefacit, taliterque etiamnum confidit, ut altè ab aqua abesse videatur.

Quales in Sodomi & Gomorrhæ vestigiis oriuntur fructus.

ALtissimi Dei decreto quinque urbes antiquitus incensæ sunt, quarum Sodomum & Gomorrhæ præstantissimæ judicabantur. Harum in favillis quædam noscuntur vestigia, siquidem cœlestis ignis reliquiæ adhuc persistunt. Quod autem illic admirabile perspicitur, viridantia spectantur poma; formati uvarum racemi, nec quis est, qui edendi haud cupiditatem habeat: illa autem manibus capta fatiscunt, & in cinerem resolvuntur, fumumque excitant, quasi adhuc ardeant. Ex Egesippo lib. 4.

Q

Md-

*Magnam inter Uterum & Mammæ inesse
Sympathiam.*

NON exiguus inter mulierem uterum & mammas contemplatur consensus, quippe alterum alterius pathema ostendere observamus. A venis inter has partes conjunctis maximè ratio ostendit oriri sympathiam: ex iis enim materias ab utrisque contentas transferri, & exonerari experimur. In mēstruorum redundantia cucurbitula sub mammis appposita fluxum cohiberi ab Hippocrate docemur. Lactis copia in puerperis dum magna gravisq; fuerit, die septimo puerperii, octavo, nonoq; in uterum à natura refunditur. Suppressi menses in virginibus & viduis castis, non semel in mammas resiliunt, & lactis copiam suscitant. In mulierum pubertate accedente mēstruo utramque partem crescere videmus.

Quo artificio Solis defectum firmiter comprehendere valeamus.

VARIA industria plerique conantur Solis defectum deprehendere; hoc autem compertum est artificio illius defectionem firmiter apprehendi. Pelves hora instanti capiantur, quæ non aqua, sed aut oleo aut pice implendæ sunt: ratio enim suadet humorem pinguem non faciliè turbari, atque imagines perinde quas recipit conservare. Equidem imagines in liquido, & immoto tantum apparere consueverunt, propterea in oleo & pice commodi⁹ & firmitus quomodo Luna Soli se opponat, & il-

& illum abscondat, accipere poterimus. Ex Seneca in Natur. Quæst.

Virginum mamillarum tumorem à Cicuta impediri.

HAc inter alias Cicuta pollet efficacia, ut contusa cum umbella, atque virginum mamillis imposita, tumorem & excrecentiam valeat prohibere, fortassè nutrimentum impedit, quo minus augeantur, ut in puerorum testiculis succedit, si hæc adhibetur, si enim meatibus alimenti obtusis faciliè exsiccantur. Aperiā in hoc loco, quod à Rondeletio multis experimentis comprobatum reperio, de pisce squatina: hic enim mulierum mammis superpositus illas adeò constringit, ut virginum mamillæ appareant, credunt multi in genitalibus eundem similiter effectum producere.

A Quercus gallis anni præfagia comparari.

Non modò à Plinio, verum atque à plerisque rei rusticæ scriptoribus observatum fuisse comperio, à gallis quercus majoribus præfagium illud anni, quod apud Veteres in magno fuisse pretio & opinione legitur, comparari. Aperiuntur gallæ, quando integræ sunt, ibique musca, aranea, aut vermiculus reperitur: siquidem planta hæc in gallis huiusmodi animalium gignere consuevit. Si musca volat, anni fertilitatem & bellum futurum præfagiunt: si vermiculus repit, annonæ carentiam arguunt: si autem aranea profiliet, summam caritatem, & pestilentes affectus

prædicunt. His ego adderem, præfagia hujusmodi, si Deo placuerit, consimiles sectatura eventus.

Vitri pulverem calculos comminuere.

Non solum Galenus, sed Avicenna & Medicorum plurimi ad calculos comminuos Vitri pulverem extollunt: quomodo autem hic fieret, plurimum insudavi: tandem qui ab Abenzoare componitur, mihi ex voto successit, & Vitrum adurere dicit. Capitur Vitri albi & perspicui frustulum, quod terebinthina collinire oportet totum, mox tamdiu in prunis detinere, ut excandescat, hoc demum in aqua extinguitur, septiesque iteratur, primò tamen linitur, secundò excoquitur, ultimò extinguitur, quo peractio Vitrum conteritur, & in pulverem subtilissimum mutatur. Propinamus languentibus aurei pondus, vel drach. j. cum vino albo, & efficaciter calculos comminui experimur.

Quo artificio aeris naturam explorare valeamus.

Aeris qualitatem, & naturam cum explorare libuerit, spongia benè sicca atque munda sereno cælo per noctem sub divo exponenda est: illa enim si sicca manè fuerit, siccus & aer erit: si humectata, nimbosus: si molli-ter uda, humidus ac roridus. Insuper si recentem panem eadem industria exposueris, à corrupto situm contrahere videbitur: à sicco, fiet siccus: ab humido autem, à statu proprio non mutabitur. Si aer fuerit pestilens, carnes expo-

expositæ corrumpuntur atque colorem mutant, sic etiam & adipēs. Si aer crassus erit, patebit in marmore & filicibus, quæ in tali natura admodum madere solent: contra verò in aere tenui, licet humidus esset: hæ enim in tali non ita humescunt. Ex Cardano.

Quali stratagemate homines mortui videantur.

Multis experimentis confirmatum reperio, homines videri mortuos, si vinum sublimatum, sive aqua vitæ cum sale miscetur, ac in patina (sublaia qualibet alia luce) accenditur in cubiculo, nocturno tempore, ubi homines reperiantur, siquidem ipsi immobiles fuerint, speciem mortuorum repræsentabunt. Plerique, ut Æthiopes fingant, lucernam accendunt oleo plenam, cum quo sepia atramentum sit dilutum, sive Calchantum, aut ærugo: nec sine ratione, ostendit enim lux eorum colores, quæ in iis sunt, quæ ascendunt: oportet tamen in cubiculo reliquas luces adimere.

Nereides facie humana, & venusta plerasque fuisse repertas.

Nereides, quas vulgus Sirenas appellat, plurimæ in locis maritimis inventæ sunt: an autem cantus dulcedine navigantes in soporem proliciant & capiant, nos in lib. 1. de Hominis vita abundè differuimus, ubi de Tritonibus, Nereidibus, hominibusque in mari genitis, quos marinos vocant, tractatur, poetarumque fabulæ enodantur. Vidit has Theodorus Gaza, & Georgius Trapezuntius, homi-

nes magnæ eruditionis : Gaza in Peloponne-
so exorta maris tempestate Nereidem proje-
ctam in littore reperit viventem & spirantem,
vultu humano, facie decora, corpore squa-
mis hirtis ad pubem usque, cætera autem in
locustæ caudam desinebat : ad hanc visendam
magnus fuit concursus, illa tamen erat mœsta,
crebroque suspirio fatigata, & frequentia ho-
minum circumdata gemitus dedit, & lachrymas
emisit : quibus Gaza motus misericordia ad
mare deduxit, ubi magno impetu fluctus seca-
vit, & ex oculis omnium evanuit. Quid Tra-
pezuntius & plerique alii viderint, in loco ci-
tato narravimus.

*De Apum natura, earumque mirabili
sagacitate.*

Dù equidem anceps fui in scrutanda Apum
mellificatione, foetu, & cera : nam & apud
auctores magna reperitur controversia, num
illæ generent, vel aliundè prolem habeant.
Post autem exactum scrutinium cujusdam
amici valido experimento Aristotelis opinio-
nem veram esse comprobavi, siquidem Apes
è floribus favos construunt, ex arborum la-
chryma ceram fingunt, & mella ex aeris rore
captant. Hæ primùm favos conficiunt, mox
foetum collocant, ore calidum spirantes, ut vi-
tam recipiat. Mellificant æstate & autumnò
cibi causa, mel autem autumnale electius est.
Foetus in Vere serotino debilis fit, nam & ma-
jori ex parte emoritur. Multi ajunt, olivas &
examinum copiam congenerem habere natu-
ram :

ram : nam si altera augetur, altera abundans fit : si una deficit, altera deprimitur, ratio est, nam mella siccitates augent, sobolem verò imbres, quo fit, ut simul olivæ & copia examinum fit.

Vinorum aliquot existere genera naturæ mirabilis.

REperiuntur in locis plerisque aliquot vinorum genera mirabilis naturæ, eò quod uvæ & gustu & sensu à cæteris minimè discrepant, nec vinum à vinis : tamen quod apud Heracliam Arcadiæ fit viros reddit insanos epotum, & mulieres steriles, & apud Cabyniam Achaia abortum facit ; & in Thaso vinum quoddam somnum producit, quoddam verò vigiliam. Ex Theophrasto. lib. 9. Plant.

Quo artificio ignem, manibus absque læsione tractare valeamus.

APud plerosque Scriptores inveni, ignem sine læsione posse tractari, si trito malva visco cum ovorum albumine, manus liniuntur, ac desuper alumen inducitur. Hoc autem experimentum à magno Alberto captum est, apud quem aliud legitur hujus negotii artificium : si enim Ichthyocollæ & aluminis æquales partes capiuntur, & ad invicem commiscentur, si acetum his superfunditur, quicquid tali miscellanea illitum in ignem projicitur, utique non comburitur.

Menstrua in senio sæpe quibusdam feminis accidere.

Quam fallax sit tum Aristotelis, cum aliorum
Q 4 judi-

judicium, quod in mulierib. circa quadragesimum annum, sive quinquagesimum menstrua deficiant, quotidiana demonstrat experientia. Mulierem hic cognovi, Victoriā nomine, eamque honestam & benè morigeratam, huic in anno 45. menstrua cessarunt, & fausta valetudine vixit; cum autem sexagesimum ferè annum attingeret, ecce illi menses rubei, bonique coloris rediere, uberaque, quæ prius flaccida erant, more virginum turgidula facta sunt, lactisque tanta copia impleta, ut impulsu ferretur: quare, ut puerulum filiae suæ lactaret, à me admonita est. Alteram cognovi, quæ usq; ad annum 65. semper menstrua passa, & hodie vivit, & menstrua singulis mensibus fluentia habet. Hæc autem raro contingunt.

Bufonis lapidem contra venena mirabilem habere virtutem.

A Plerisque scriptoribus extollitur lapis ille, qui in capite bufonis, sive ranae terrestri invenitur, siquidem contra venena solo contactu valere expertum est, propterea inflationes à bestiis venenatis illatas discutere, venenumque elicere ajunt. Scribit Lemnius, tumores & dolores ex foricibus, araneis, vespiis, scarabeis, glirib. aliisve venenosis animalibus causatos solo lapidis blando attritu evanescere.

Aquarum fluvios natura mirabilis reperiri.

IN multis locis aquarum exortus, miræ efficaciae inveniri legimus. Scribit Aristot. in terra Assirithidæ aquas nasci, quas cum oves biberint, moxque inierint, nigros agnos generare.

rare. In Atandria duos inesse fluvios adnotavit, quorum alter candorem, alter nigritiem facit pecoribus : at Scamander amnis, quem Homerus Xanthum appellavit, flavas reddere oves creditur.

Mirabilem in conceptu imaginationis esse potentiam.

Imaginationis potentiã tam miram esse Phisici contententur, ut visa per conceptum in partu sæpissimè elucescant. Referam historiam admirandam ex Ludovico Vive 12. de Civitat. Dei de hujus negotio conscriptam. In Brabantia Busco Ducis quædam urbs est, in qua, more ejusdem Provinciæ, quodam die templi urbis festum celebratur, quo tempore varii ludi apparentur. Sunt aliquot, qui stato die Divorum personas induunt : nonnulli verò Dæmonum. Ex his unus, cum visa puella exarsisset, & domum saltando sese recepisset, & arreptam, ut erat personatus, uxorem suam in lectum coniecisset, se ex ea Dæmonem gignere velle dicens, concubuit, & concepit mulier : cum autem in partu infantem peperisset, is simul ac primum editus est, saltitare cæpit forma, quali Dæmones pinguntur.

Dentium stuporem à portulacâ confestim amoveri.

Dentium stupores, qui ab acidis eduliis nasci consueverunt, ex aqua aut succo vel frondibus portulacæ commansis quàm citissimè dissolvuntur. Ipse cum quidam æstate tum siti maxima, tum dentium stupore affige-

Q s

rer,

rer, commansis ipsius frondibus, & à siti & à stupore subito liberatus sum. Ab amico quodam audiui, portulacæ succum collinitum absque dubio verrucas exterminare, mihi autem experiundi locus haud adhuc datus est. Ex Aphrodisæo.

Ceraforum aquam stillatitiam in Epilepsia summum esse remedium.

In finitis experimentis Ceraforum aquam in succurrendis Epilepticis comprobari reperio: propterea à Joanne Agricola in lib. Herbar. maximè etiam extollitur.

Quæ pro vita producenda inter arcana naturæ connumerentur.

A pud rerum naturalium scrutatores acerri-
amos inveni, idque in arcanis conservari, Hellebori nigri folia saccharo comista deglutientem ad juglandis magnitudinem, inoffensam valetudinem ad senectutem usque conservare. Insuper silicem ignitum linteisque parum madidis involutum, & pedibus applicitum, perniciosos valetudinis vapores extrahere.

Quo artificio in mulieribus crines densiores, & copiosiores comparare valeamus.

Inter selectissima præsidia, quæ ad capillorum copiam generandam inesse creduntur, Malvæ radix connumerari potest: si enim caput mulierum lixivio lavatur, in quo elixa sit malvæ radix, & deindè succo malvæ crines inungantur, profectò ubertim provenient, & citissimè.

R E R U M

RERUM MEMORABILIUM,

quæ in, Compendio hoc continentur,
elenchus.

A.

A Sbestos accensus, perpetuò ardet. fol.	19
<i>Absynthium</i> roborat ventriculum.	97. 98
<i>Absynthii</i> Romani mira virtus.	114
<i>Absalon</i> forma rarus.	134
<i>Acores</i> capitis busone <i>signatur.</i>	30
<i>Achatis</i> lapidis mirabilis natura.	13
<i>Acetum</i> ad ictus venenosos utile.	131
<i>Aceti</i> scyllitici mira operatio,	232
<i>Adam</i> erat sapientissimus.	32
<i>Egypti</i> Reges opera magnifica antiquitus construxerunt.	20
<i>Egyptii</i> in anni mensura sapientes.	26
<i>Egyptiorum</i> opinio de elementis.	107
<i>Egyptii</i> in morborum cura facile ad ignem recurrunt.	120
<i>Emorrhagia</i> selectum presidium.	119. 120
<i>Egyptii</i> hieroglyphicis vacabant.	142 143
<i>Egyptiorum</i> arcana ad quartanam.	182 183
<i>Egyptiorum</i> in condiendis corporibus observatio.	196
<i>Egyptiorum</i> studium in lapidis à vesica extractione.	144. 145. 219
<i>Egyp-</i>	

<i>Egyptii, quomodo ignea prasidia componant.</i>	121 230
<i>Aeris natura quomodo noscatur.</i>	247
<i>Aeris salubritas ad vita productionem conducit.</i>	22 67
<i>Æs, quo artificio adurat.</i>	103
<i>Afflictionem tribuere intellectum.</i>	25
<i>Agricola non semel tempestates & serenitates pradi-</i> <i>cunt.</i>	6
<i>Agricola filicibus in horreis cur utantur.</i>	136
<i>Agricola cujusdam interitus.</i>	216 217
<i>Alexandri mors quo veneno fuerit.</i>	29
<i>Alexandri sudor redolens.</i>	133
<i>Alexandri sudor sanguineus.</i>	141
<i>Alexandri magnanimitas in studiosos.</i>	178
<i>Allia serpentibus adversa.</i>	10
<i>Amazones mammas dextras secabant.</i>	3
<i>Amoris originis controversia.</i>	80
<i>Amantes cur facile irascantur.</i>	154
<i>Ambarum ut ebrietatem faciat.</i>	213
<i>Animalia quaedam anni tempora pradicere.</i>	153 154
<i>Animal an in igne vivere possit.</i>	10
<i>Animalium quorundam vita longitudo.</i>	68
<i>Animalium quorundam natura.</i>	110
<i>Anni computum diversimodè factum.</i>	26
<i>Animalia ex putri materia non semper extitisse.</i>	28
<i>Anicularum quarundam facinora.</i>	39
<i>Antimonii in vitrum reductio.</i>	44
<i>Annuli Bubali ad gramphum utiles.</i>	66
<i>Annularis digitus cordi amicus.</i>	108
<i>Antora napello inimicissima.</i>	152
<i>Angina profocativa ut compefcatur.</i>	134 135
<i>Animalia à veteribus Diis dicata.</i>	151
<i>Anguillarum cum Aquilone affectus.</i>	169
<i>Ani-</i>

<i>Animantium robur à semine oritur.</i>	182
<i>Anni climacterici quales.</i>	205
<i>Annibalis stratagema in hostes.</i>	212
<i>Anni prasagia à quercus gallis.</i>	243
<i>Antidotorum aliquot observationes.</i>	120
<i>Antipathia inter Lupum & Agnum.</i>	64
<i>Apri testium virtus mirabilis.</i>	65, 109
<i>Apri agrotantes hederam quarunt.</i>	84
<i>Apri esum infaustum veteribus.</i>	111
<i>Apri dentes ad anginam, & pleuritidem utiles.</i>	192
<i>Apes imminente pluvia ad alvearia redeunt.</i>	210
<i>Apium risus herba scelerata.</i>	221
<i>Apum mirabilis sagacitas, & officium.</i>	246
<i>Aqua mirabilis ad visus defectum.</i>	82
<i>Aquilinum lapidem partum accelerare.</i>	85
<i>Aqua frigida qualiter apparetur.</i>	218
<i>Arcades qualiter annum computabant.</i>	26
<i>Archelai Regis in populos immanitas.</i>	33
<i>Arboris ficus mirabilis natura.</i>	34
<i>Arietis lingua lanitium ostendit.</i>	37
<i>Araneorum tela in medicina usurpata.</i>	51
<i>Arbores quandoque in lapides mutati.</i>	60
<i>Artemisia quando in radicibus carbonem producat.</i>	65
<i>Articulares dolores quomodo curentur.</i>	69
<i>Archelaus Rex astronomia ignarus.</i>	168
<i>Aristotelis opinio de mularum ortu.</i>	170
<i>Aristoteles rerum indagator.</i>	184
<i>Aristolochia pisces stupidos facit.</i>	229
<i>Archelaus turrim incombustibilem fecit.</i>	237
<i>Asphaltitis lacus mirabilis natura.</i>	10
<i>Astronomia medicis necessaria.</i>	76
<i>Asarum vomitu humores expurgat.</i>	106
<i>Aspa-</i>

<i>Asparagorum usus corporis nitorem producit.</i>	169
<i>Aspides propè halicacabum stupidi.</i>	184
<i>Asparagi ut mirabiliter crescant.</i>	193
<i>Aspidum natura qualis.</i>	203
<i>Athenienses sacerdotes cicutam comedebant.</i>	49
<i>Avila canis instar latrabat.</i>	53
<i>Atheniensium cura erga filios.</i>	172
<i>Aves usu Taxi nigrae sunt.</i>	183
<i>Auri usus in medicina.</i>	185
<i>Ansonii locus de mœcha uxore.</i>	214

B.

B asilici odor vermes gignit.	70
<i>Basiliscus habitat in solitudinibus Africa.</i>	37. 38
<i>Basiliscum hand à gallo excludi.</i>	ibid.
<i>Bardana mira vis in affectu uteri.</i>	60
<i>Bituminis vis in hysterica pass.</i>	78
<i>Brassica, & ruta simul sata percunt.</i>	52
<i>Bruta aliquot lascivisse in fœminas.</i>	54. 55
<i>Brionia mira virtus in affectu matricis.</i>	95. 96
<i>Brassica succus contra ebrietatem.</i>	238
<i>Britannorum praesidium in furiosos.</i>	25
<i>Bubulo stercore colicum sanari.</i>	59
<i>Busonis lapis contra venena.</i>	248
<i>Busonis mira proprietas in Ascite.</i>	24

C.

C arnes dura ut fiant teneriores.	34
<i>Caraba mira vis in casu uvulae.</i>	35. 36
<i>Canes obmutescunt umbra Hyenae.</i>	71
<i>Capra maxime epilepsia tentatur.</i>	87
<i>Capillorum destitutum ladano curari.</i>	90. 91

Cani-

<i>Canicula exortum à veteribus prævisum.</i>	106, 107
<i>Carnes cocta, quomodo crude videantur.</i>	108
<i>Canes fabrorum exiguos habent lienes.</i>	114
<i>Cancro vivi, quomodo cocti simulentur.</i>	116
<i>Capra in Justinis montibus evomunt.</i>	118
<i>Capilli nostri plantis assimilantur.</i>	135, 136
<i>Castrati lienem, & vitella ovorum deglutire nequeant.</i>	175
<i>Cautica remedia, qualia ad strumas.</i>	177
<i>Caryophyllata vis ad corporis maculas.</i>	198
<i>Castorei testes propè renes adesse.</i>	199, 200
<i>Camini quo pacto fumum non emittet.</i>	208
<i>Calphurnius Bestia uxores dormientes necabat.</i>	232
<i>Catelli membrorum dolores consopiant.</i>	234
<i>Calendula Solis amica.</i>	241
<i>Capivaccei opintio de menstruo sanguine.</i>	16
<i>Cantharidum mira vis nocendi.</i>	78
<i>Carthaginensium præsidium ad destillationes infantium.</i>	209
<i>Cati cerebrum homines dementat.</i>	239
<i>Cervi lachryma sudores suscitât.</i>	30
<i>Cervi renovantur esu serpentis.</i>	71
<i>Cervi carnes ad vitæ productionem.</i>	72
<i>Cepam ab Hippocrate detestari.</i>	110
<i>Cervorum vita longissima.</i>	123
<i>Cervus alatus Francorum insignia.</i>	206
<i>Cervinum penem conceptum facere.</i>	226
<i>Ceraforum aqua epilepticis utilisissima.</i>	250
<i>Chamadrii mira vis ad lienosos.</i>	94
<i>Chalcanti usus quid operetur.</i>	98
<i>Chymici florebant apud veteres.</i>	157, 158
<i>Cibus sapiens quomodo appareatur.</i>	12

<i>Cicutam uterinum furorem domare.</i>	49
<i>Cicuta virginum mammas detumat.</i>	243
<i>Cynorrhodi radix ad hydrophobiam.</i>	112 113
<i>Cuminum hominibus pallorem inducere.</i>	167 168
<i>Cyprinorum esus podagricis infestus.</i>	227
<i>Cyprini ossiculum calvaria ad epilepsiam mirabile.</i>	231
<i>Clarorum virorum exitus.</i>	212
<i>Corvi morientium fœditatem sentiunt.</i>	102 103
<i>Colicus dolor quomodo sanetur.</i>	59
<i>Collegium veterum pro tuenda sanitate.</i>	140
<i>Coroneorum semina ad combusta.</i>	142
<i>Confectio senibus præstantissima.</i>	152 153
<i>Corpus ut glabrum reddi possit.</i>	158
<i>Corpora venenata ut nòscantur.</i>	166
<i>Corallina vis ad lumbricos.</i>	180
<i>Corni planta hydrophobiam suscitât.</i>	190
<i>Consensus, & dissensus animantium.</i>	206 207
<i>Cornelii Celsi valetudinis præcepta.</i>	215
<i>Creationis mundi opiniones.</i>	4. 5
<i>Eroci metallorum compositio.</i>	202
<i>Crines mulierum qua via densiores fiant.</i>	250
<i>Cupressi folia strumas auferre.</i>	67
<i>Clavos quomodo quis vomere videatur.</i>	147
<i>Cucumeres oleum abhorrent.</i>	195
<i>Cur multi improvisè moriantur.</i>	224

D.

D <i>atura flores risum concitant.</i>	160
<i>Defluvium capillorum ab hydrargyro.</i>	64
<i>Democriti sedulitas in olei caritate.</i>	4
<i>Demosthenes quomodo curasset lingua impedimenta.</i>	
<i>Dentium dolores bufonis tibia sanari.</i>	109 (200
<i>Dentium stupor à portulaca removetur.</i>	249
<i>Den-</i>

Dentium dolores pastinaca marina radio conquiescere.

240

Desipientia mulieribus familiaris.

212

Digiti annularis sympathia.

108

E.

E *Bora quo artificio colorentur.*

95

Ebrii varia suscipiunt deliria.

187

Echini sagacitas in ventorum mutationibus.

27

Elephantis in feminam mirus amor.

54

Empiricorum remedia periculosa.

91

Epistola quomodo in ovo celetur.

217. 218

Equam gravidam marem admittens.

49

Equa grvida, si mas occiditur, abortit.

76

Equorum testes ad secundas depellendas praestantissimi.

220

Equus phaleris accinctus, acrior fit.

236

F.

F *Acies ardentes ex Betula corticibus.*

239

Facies rugata quomodo emendentur.

13

Faciem hominis diversimodi alterari.

28

Familie in Creta mirè fascinatrices.

231

Febricitantium sitis qualiter compescatur.

120

Febrem à quodam pisce illicò excitari.

131. 132

Fœmina aliquot in mares mutata.

132

Fœmina pruritu corripuntur in pudendis in prima menstruorum eruptione.

218. 219

Fœcula Brionia in affectu uteri.

156

Fœniculorum semina aliquando exitialia.

224

Filii à parentibus signa recipiunt.

63

Ficuum esum sudorem parere foetidum.

146

Filices ab agris qualiter exterminentur.

192

Flores in Ægypto sine odore.

97

R

Flamma

Flamma quomodo in aqua excitetur.	116
Flores antimonis & plumbo extracti.	211
Fluvii aliquot mirabilis nature.	248
Flavum lanitium ubi generetur.	37
Fœtor extincta lucerna gravidis perniciosus.	56
Fons mirabilis apud Garamantes.	207
Frigida post pharmacum exhibita, felici successu.	17
Fraxinum serpentibus inimicum.	173
Furiosi in plenitudo magis insaniunt.	25
Fuci vulnera quomodo curentur.	39. 40
Fungi ubi in lapides mutantur.	64
Futius hydrargyri quid efficiat.	155, 156

G.

Gallina appenso milvi capite furiant.	71
Galenus Medicorum princeps.	128
Galega, & scordii vis contra pestem.	137
Gallarum stercus ad fungorum virus.	186
Gallarum adeps quomodo diu servatur.	194
Gallina quomodo fecunda fiant.	198
Gallorum cantus intempestivus quid presagiat.	210
Gentium, & populorum ingenia.	121
Germanorum mos circa coitum.	48
Gigantes quando in orbe fuerint.	13
Gymnosophiste apud Indos mirabiles.	176
Gravidationis mulierum assertio.	44. 45
Gravida mulieres marem admittunt.	49
Gravida conceptum quomodo valeant occultare.	55
Gravida aliquando fœtum pariunt sine unguibus.	79
Gravida mulieres cur pallide.	93
Græci de Judæorum monumentis nihil adduxerunt.	128
Gravida quando filios acuti ingenii gerere valeant.	193

H.

H Austulus aquæ maritimus salubris.	140. 141
Hæcla ignis aqua nutritur.	126
Hemicrania Gagale submovetur.	89
Hemicrania à carduo benedicto sanatur.	148
Herpes cerato tabacci consanari.	96. 97
Hellebori nigri electio in Anticyris.	78. 79
Hellebori nigri radix, vipere morsus in bestiis sanatur.	85
Hederam cum vino habere discordiam.	193. 194
Hellebori nigri extractum.	113. 114
Hybernia mira aeris salubritas.	22
Hydrops à viridi lacerto consanata.	23. 24
Hippocratis opinio de balbis defectiva.	41. 42
Hydrargyri minera quomodo reperiat.	82
Hyppiacri quo studio stellas albas in equorum facie consingant.	86
Hydrophobia rara discussio.	103. 104
Hydrargyri mira natura.	124. 125
Hydrargyrum remedium est ad vermes.	158. 159
Hydrargyrum utile ad coli dolorem.	223
Hydrargyrum remedium in peste.	228
Hydrargyrum defluvium capillorum facere.	64
Hominis vite longitudinis, & brevitatis signa.	113
Homo repertus mire vastitatis.	115
Hominum cur aliquot subtilioris, vel grossioris ingenii fiant.	127
Hominum quorundam virtutes & ornamenta.	133
	134
Homines Principis vitam imitantur.	9
Homines inventi mira gracilitatis.	168
Hominis compositionis mirabilia.	202. 203
R. 2	Ho.

<i>Homines quomodo fiant abstemii.</i>	229
<i>Hominum corpora olim vasta.</i>	235
<i>Homines quo studio videantur mortui.</i>	245
<i>Herologii solaris compositio.</i>	209

I.

<i>Ibis in Aegypto solum moratur.</i>	110
<i>Ignis praesidia ad morbos selecta.</i>	120. 121
<i>Ignis missilis qualiter appareat.</i>	200
<i>Ignis qualiter manibus tractari valeat.</i>	247
<i>Imaginationis mira vis.</i>	204. 205
<i>Infantes à quibus nutricibus lactandi.</i>	15. 16
<i>Infantis in umbilicum animadversio.</i>	34
<i>Indi ante Hispanorum transitum variolas haud passi sunt.</i>	49. 50
<i>Infantia ex solano sylvatico quomodo emendetur.</i>	57
<i>Indus quidam longissima vita.</i>	81. 82
<i>Infantes ejulare aucto lacte in mammillis.</i>	99. 100
<i>Infantium ruptura ut curentur.</i>	107. 108
<i>Infantes ut praeserventur ab epilepsia.</i>	148. 149
<i>Infantes à nutricibus mores recipere.</i>	15. 185
<i>Infantis umbilicum conceptum facere.</i>	226
<i>Inebriati cujusdam delirium.</i>	187. 188
<i>Jumenta clitellaria sibilo & cantu à laboribus sublevari.</i>	130

L.

<i>Laminas aeris à vitriolo extrahi.</i>	34. 35
<i>Lactis balneum pro corpore decorando.</i>	48
<i>Lac in nutricibus sale consumitur.</i>	79
<i>Lapidis ignem reddentis compositio.</i>	83. 84
<i>Lapathium carnes duras, teneras facit.</i>	142
<i>Lacertia apud Indos mira magnitudinis.</i>	171
<i>Lac virginale ut componatur.</i>	174
<i>Lapis</i>

<i>Lapis chelidonium ad Epilepsiam.</i>	183. 184
<i>Lactari à capra stulti, & salaces.</i>	185
<i>Laviniorum annus tredecim mensium.</i>	26
<i>Lac & sanguis aliquando pluerè visì.</i>	234
<i>Lepus annis decem vivere dicitur.</i>	68
<i>Lethargicos à Satureia vigiles fieri.</i>	98. 99
<i>Leonardi Vairi de partu opinio.</i>	163
<i>Leones astate tertianam patiuntur.</i>	170. 171
<i>Leporum non omnes hermaphroditi.</i>	204
<i>Leo timet Gallum.</i>	101
<i>Lintea apud Indos igne depurari.</i>	22
<i>Litrea aurei coloris quomodo fiant.</i>	61
<i>Lignum è visco flatum discutit.</i>	65
<i>Lysimachus, quo studio singultum curasset.</i>	92
<i>Lienis tumor quomodo sanetur.</i>	114
<i>Lienem ad corporis turpitudinem valere.</i>	130
<i>Lignea cannula apud Egyptios pro extirpatione lapidis à vesica familiaris.</i>	219
<i>Lolium prava inducit symptomata.</i>	57
<i>Lolii nocumenta aceto sanari.</i>	ibid.
<i>Locusta scorpionibus inimica.</i>	117
<i>Loti mirabilis cum Sole consensus.</i>	241
<i>Lucerna mirabiles ex lapide Asbeston.</i>	19
<i>Lupi aspectu homines obmutescunt.</i>	38
<i>Lupi pauci reperiuntur, oves autem multa.</i>	43
<i>Lupi chorda agninas corrodunt.</i>	64
<i>Lupi quomodo ovibus nocere nequeant.</i>	71
<i>Lumaca lapis partum accelerat.</i>	75
<i>Luna cum plena est, crescit sanguis.</i>	76
<i>Ludi in convivii festivi quales.</i>	79
<i>Lupi, Canes, & Feles ut curentur.</i>	84
<i>Lucretii opinio de Leonis timore.</i>	101. 102

<i>Lapi in monte Olympo non habitant.</i>	110
<i>Luna positura in hominum natiuitatibus quid operetur.</i>	127
<i>Lupin senio serpentes in renibus generant.</i>	160
<i>Enna confluxus ad inferiora mirabilis.</i>	162. 163
<i>Lue gallica canis infestatus.</i>	167
<i>Lumbricos quandoque generari virulentos.</i>	226
<i>Luna à veteribus Lucina vocabatur.</i>	237

M.

M <i>aris saxa quomodo frangantur.</i>	19
<i>Maris rubri admiranda.</i>	63. 64
<i>Marinum Vitulum à fulmine non ladi.</i>	86. 87
<i>Maleficas artes in Septentr. exerceri.</i>	119
<i>Mas citius, quàm fœmina animatur.</i>	123
<i>Maritimarum tempestatum presagia.</i>	125
<i>Macule nigra in morbis quid portendant.</i>	131
<i>Mandragora vitibus infundit vim soporiferam.</i>	196
<i>Magnesia saturnina preparatio.</i>	202
<i>Mares in mammillis sapè lac habent.</i>	225
<i>Marine pastinace radius ad dentiũ dolores utilis.</i>	240
<i>Mammarum cum utero sympathia.</i>	242
<i>Medicina prestantia quanta sit.</i>	3
<i>Menstrualis sanguinis immanitas.</i>	16
<i>Medea an fuerit venefica.</i>	24
<i>Memoria quo presidio augeatur.</i>	93
<i>Mercurii positura in hominum natiuitatibus quantum valeat.</i>	127
<i>Mergorum, & Anserum proprietas contra Hydrophobiam.</i>	171
<i>Mellis usus vite utilissimus.</i>	197
<i>Medicina multa ab animalibus capta.</i>	219
<i>Mespili lignum abortu preseruat.</i>	228. 229

Men-

<i>Menstrua plerisque feminis in senio.</i>	247. 248
<i>Mirabiles in hominibus proprietates dari.</i>	58
<i>Mithridates inculpatè venena bibebat.</i>	62
<i>Mithridatis antidotum ad venena.</i>	95
<i>Mira fontis in Epyro proprietates.</i>	126
<i>Millepedum preparatio ad calculos.</i>	146
<i>Millefolium ad vulnera consolidanda.</i>	157
<i>Morborum pravorum natura.</i>	42. 43
<i>Morus planta prudentissima.</i>	56
<i>Morsus quidam à cane rabido latravit.</i>	129
<i>Mors in arthritide quando succedat.</i>	129
<i>Mures futurorum prescii.</i>	5
<i>Mustela cur rutam comedat.</i>	10
<i>Mulierum capilli quomodo in vermes mutantur.</i>	11
<i>Monstruosa Dæmonis apparitio.</i>	21
<i>Mulieres pregnantēs ut noscantur.</i>	44. 45
<i>Mustela sanguis ad epilepsiam.</i>	65
<i>Mundi creatio et ornatus.</i>	4
<i>Mullus sterilitatem producit.</i>	112
<i>Mulierum pinguedo suavis.</i>	147
<i>Mulierum cinni quomodo crocei fiant.</i>	152
<i>Mulieres raro inebriantur.</i>	165
<i>Mularum genus propagare nequit.</i>	170
<i>Mulieres in Ponto animalibus nocentes.</i>	179

N.

N atura sagacitas in morbis.	83
Natura providentia in brutis.	110. 117
Nativitates hominum quando observande.	158
Natura arcana pro vita producenda.	250
Neronis crudelitas quoquo pacto à nutritrice originem sumpsit.	15. 16
Nero Tapsiam magnificavit.	33. 34
R 4	Ne-

<i>Nereides & Sirena sapè visæ sunt.</i>	241
<i>Nili proprietates admiranda.</i>	4
<i>Nives rubentes in Armenia.</i>	74
<i>Nodi in umbilico infantis quid notent.</i>	138
<i>Nux miristica quomodo fiat vigorosior.</i>	94
<i>Nutrices vitiose pro lactandis infantibus non sunt eligenda.</i>	15

O.

O <i>learum sterilitatis prasagium.</i>	4
<i>Olei, vini, segetumque sterilitatis prasagium.</i>	21
<i>Olei balneum pro convulsis laudatum.</i>	31
<i>Oleum amygdalarum dulcium ad variolarum vestigia prohibenda.</i>	61
<i>Olea Minerva à veteribus dicata.</i>	76
<i>Olei cinnamomi rara compositio.</i>	125
<i>Olivarum oleum ad unguinum puncturas.</i>	140
<i>Oleum lathiris colicum affectum domat.</i>	213
<i>Oleum lixivio mistum albescit.</i>	233
<i>Ophthalmia aliquando solo aspectu communicatur.</i>	139
<i>Oris ulcera quomodo sanentur.</i>	108. 109
<i>Oryalus visu auriginosos sanat.</i>	139
<i>Orestis cadaver octo cubitorum.</i>	235. 236
<i>Ossa de corde Cervi contra venena.</i>	89
<i>Oves capita movent pluvia imminente.</i>	210
<i>Oves alba ubi nigra fiant.</i>	248. 249

P.

P <i>ariendi difficultas quandoque à curio umbilico provenit.</i>	34
<i>Paracelsi falsa opinio de homunculi partu.</i>	72
<i>Panaritium qualiter illicò sanetur.</i>	137
<i>Paribi, Scythaque quo veneno sagittas linirent.</i>	221.
<i>Pallantis corporis statura.</i>	235. (222
<i>Papa-</i>	

<i>Papaver agreste contra pleuritidem.</i>	189
<i>Papaver solis sphaeram insequitur.</i>	241
<i>Persæ allis coquinas replebant.</i>	10
<i>Pediculi corpora morientium relinquunt.</i>	53
<i>Pestem ex occulta antipathia oriri.</i>	99
<i>Penna Ibis Serpentes terret.</i>	164
<i>Perniones quomodo sanentur.</i>	227. 228
<i>Phalangii veneni opera.</i>	66
<i>Phrenetici cur fortissimi sint.</i>	88
<i>Phrenitidem ex nigro corallio quiescere.</i>	98
<i>Phrenetici aliquando mirabilia loqui.</i>	107
<i>Pharmacû dare, quando periculosum.</i>	154. 155
<i>Philomela à vipera devoratur.</i>	199
<i>Piscis marini salubres, & sapidi.</i>	11
<i>Pyramidum origo à Rege Pherone.</i>	20
<i>Pisces fixi quomodo in venenum transeunt.</i>	48
<i>Pyrrhus Rex tactu lienosos sanabat.</i>	58
<i>Pici Mirandulani ingenium.</i>	124
<i>Picem cum oleo habere colligantiam.</i>	169
<i>Pici opinio de scientiarum varietate.</i>	9
<i>Portulacæ semen contra lumbricos.</i>	68
<i>Porci igne persico tacti, ut sanentur.</i>	85
<i>Polypodii mira vis contra cancos.</i>	164
<i>Portii latronis, & Julii Vindici astutia.</i>	168
<i>Porri caput quomodo augeri possit.</i>	172
<i>Potentia imaginativa in conceptu mirabilis.</i>	204
<i>Plantæ similes aspectu, similes virtute.</i>	191
<i>Pluvia imminentis præsagia.</i>	5. 210
<i>Plumbea glans in coli dolore præstans.</i>	223
<i>Prognostica tempestatis pluviosa.</i>	5
<i>Priorissæ post senium rejuvenescens.</i>	82
<i>Præsidium mirabile ad calculos.</i>	139. 141
R 5	Præ.

- Præfidia admiranda in angina.* 224
Pfilli, & Marſi ſerpentibus amici. 235
Plutarchus beſtiarum beneficia admiratur. 84
*Pulchritudo, & deformitas aſpectus, quid por-
tendat.* 118
Pulchritudo corporis quo termino conſtituatur. 167
Puella à teneris veneno educata. 230
Pulſus deficientes an ſemper mali. 94. 95

Q.

- Quartanarii improviſo timore ſanantur.* 74
Quartana quomodo debellatur. 182. 183

R.

- Rana terreſtris oleū ad ſtrumas.* 176. 177. 178
*Rhabarbarum cidoniatum gravidis ſum-
mum medicamentum.* 181. 182
Riſus ſardonius unde dictus. 221
Romulus cur à Lupa lactatus dicatur. 105
Roris marini virtus miranda. 83
Ruta mira vis contra venenum. 10. 33

S.

- Salamandra in igne vivere nequit.* 14
Sabbatici fluvii mira proprietas. 15
*Sanguis menſtruis quandoque ex oculis vel
gingivis excluditur.* 52
Salis prunella virtus & compoſitio. 100
*Satyrium carnoſum venerem excitat, flaccidum
verò extinguit.* 111. 112
Sanguis menſtrualis erucis, & ſcarabeis venenū.
Sanguis caninus hydrophobis utilis. 179. (149
*Sanguinaria, & ſorbi planta hydrophobiam ſu-
ſcitant.* 190
Sativa hominis ſcorpiones necat. 220. 221

<i>Scarabei mira proprietas.</i>	122
<i>Saxa durissima quomodo frangenda.</i>	19
<i>Scarabei cornuti vis in febre cienda.</i>	153
<i>Scissura labiorum & manuum remed.</i>	180
<i>Scythæ quomodo diu absque cibo vivant.</i>	233
<i>Scorpiones exanim. tactu hellebori reviviscunt.</i>	58
<i>Scorpioidis herbe vis in scorpiones.</i>	ibid.
<i>Severus Imperator lecticam corio Vituli mari- ni contegebat.</i>	86. 87
<i>Serpentes quibus suffitibus arceantur.</i>	10. 96
<i>Senectutis incommoda.</i>	132. 133
<i>Septim^{us} inter masculos miraretur in virtute.</i>	155
<i>Senum barba quomodo denigrentur.</i>	171
<i>Serpentes apud Indos in mensis.</i>	169
<i>Serpentum, & hominum odium.</i>	206
<i>Serpentum ova, vel genitura in potu sumpta serpentes gignant.</i>	222
<i>Serpentes Psillis, & Marsis amici.</i>	235
<i>Serpentes maratri affricatu visum acuiunt.</i>	71
<i>Serpentarie minoris potentia contra parasitos.</i>	26
<i>Signa veneni in interiora descensus.</i>	190. 191
<i>Singultus quo pacto cohibeatur.</i>	92
<i>Socii Diomedis in volucres conversi.</i>	7
<i>Solis confluxus ad inferiora maximus.</i>	14
<i>Solatri potentia contra parasitos.</i>	26
<i>Somniorum presagia à Deo concedi.</i>	163
<i>Somnus sub Lunæ radiis infestus.</i>	162
<i>Somno in arctiori quomodo excitari valeam^{us}.</i>	165
<i>Sodomi, & Gomorrhæ fructus vani.</i>	241
<i>Solis defectus quomodo comprehendatur.</i>	242
<i>Spurii robustiores legitimi sunt.</i>	63
<i>Spectacula veterum ubi celebrata magis.</i>	86
<i>Spuma in epilepticis non semper fit.</i>	89. 90
<i>Spatium vitæ secundum Egyptios.</i>	175

<i>Stygis Arcadia mortifera natura.</i>	29
<i>Strumarum mirum remedium.</i>	67
<i>Struma per urinam quandoque purgata.</i>	176
<i>Sterilitas in homine ut dirimatur.</i>	109
<i>Subditos principis vitam ut plurimum imitari.</i>	9
<i>Superiorum planetarum conjunctio pestem minatur.</i>	77
<i>Summum remedium tempore pestis.</i>	143. 144
<i>Succinum partum mulieris accelerare.</i>	222
<i>Surdi, & muti plures ab una conjuge suscepti.</i>	207
<i>Sympathia in aliquot brutis est mirabilis.</i>	75
<i>Syrupus spinæ insectoria ad tenesmum.</i>	36
<i>Syrus inter sidera calidissimus.</i>	188

T.

T <i>Abacçi usus apud Indos.</i>	8
<i>Talpa oleum ad strumas</i>	176. 177
<i>Tauri sanguis inter venena numeratur.</i>	18
<i>Taurus ferus quomodo mansuescat.</i>	34
<i>Tauri lapillus vesica contra calculos.</i>	62. 63
<i>Taurus Philosophus ut famem cohiberet.</i>	93
<i>Taxi virus, & effectus.</i>	183
<i>Terra lemnia contra venena.</i>	75
<i>Testudinis vulnera cicuta sanant.</i>	84
<i>Thapsia mira vis in sugillatis.</i>	33
<i>Thapsia vesicas, & ademata excitat.</i>	150
<i>Themistocles, quo veneno interiit.</i>	19
<i>Torpedinis mira vis in capitis dolores.</i>	70
<i>Tota manus, totius faciei mensura.</i>	203
<i>Trauli, & balbi, & semilingues unde fiant.</i>	41
<i>Tuberum esu frequenti homines cadunt.</i>	88
<i>Transformationes hominum in bestias non esse reales.</i>	7.

Vale-

V.

V aleriana vis contra epilepsiam.	7
Varias figuras agris apparuisse.	23
Variola, & morbilli affectus novi.	49. 50
Verruca quomodo extirpentur.	18
Verbenæ vis in capitis dolores.	33
Veteres quomodo capillos rufos facerent.	55
Vespasianus tactu & saliva multos sanabat.	58
Verbenæ virtus contra strumas.	59. 60
Vermium in corporibus hominum variæ figuræ reperiuntur.	62
Vermes rubei in cerebro adnati.	90
Verbasci flores Sole accedente decidunt.	92
Veterum sepulchra mirè constructa.	106
Veterum ruditæ, & in scribendo varietas.	134
Vesicæ calculus ut ab Ægyptiis extrahatur.	144. 145
Veterum ordo in comburendis corporibus.	230
Veterum auxilia in combustionibus.	142
Vena salvatella spleneticis auxiliatrix.	176
Veterum in nuptiis consuetudo.	188. 189
Veteres equorum lachrymas admirabantur.	201. 202
Venenum dissimili extingui, & è contra.	72
Veteres studiosi in captanda aqua frigida.	218
Vermes in cordis capsula exorti.	224. 225
Ventorum mutationes ab Echino prævideri.	27
Venenum quorundam animalium quomodo cor- pora nostra ingrediatur.	66
Venenis expellendis terram Lemniam efficacis- simam.	75
Venenorum usus quantum in hominibus valeat.	61. 62
Ve

Venena inter lethalia tauri sanguinem connumerari. 18

Veneri hausti quæ sint signa. 166

Veneri sumpti residentia quomodo invenienda. 190. 191.

Venenum à dissimili extinguitur. 214. 215

Veneris incendia excitant & extinguunt testiculi Sartyrii. 111. 112.

Vergiliarum ortus & occasus effectus. 5

Vermes enecat hydrargyrum. 158

Vermes puerorum necat corallina. 180

Vermes ex umbilico erumpentes. 226

Vesica calculus quo pacto consumi valeat. 62. 63

Vesica calculus quo pacto absque incisione dissolvatur. 144. 145

Veteribus celebratissima spectacula. 86

Veteres maximè observasse caniculæ exortum. 106. 107

Veteribus apii esum fuisse infaustum. 111

Veteres aliquot animalia Diis dicarunt naturæ eorum similitudine. 151. in nuptiis consuetudo. 188. 189

Veteres climactericos annos admodum timuisse. 205

Vini sterilitatis præsentia. 21- 22

Vina alba qua industria in rubra mutantur. 97

Vina aliquot naturæ mirabilis. 247

Vinum potentissimum singulare est præsidium insaniam & furori à solano sylvatico contractis. 57

Vinum in Asthmatis cura selectissimum. 87

Vinū cum hedera mirā habet discordiā. 193. 194

Vinum quoddam à serpentibus venenatum plerosque à difficillimis morbis consanasse. 201.

Vinū à veteribus fuisse mulieribus interdictum. 210. 211

- Vinum cum ambaro exhibitum inducit ebrietatē.* 213
*Viperam in coitu masculum occidere, ipsamque à suis
 catulis in partu necari falsissimum.* 40
Viperamorsus in bestiis sanare hellebori nigri radice. 85
Vires infirmorum collapsas odoribus resarciri posse. 31
*Virginitatem in mulieribus qua via experiri valea-
 mus.* 173. 174.
Virginū mamillarum tumor à cicuta impeditur. 243
Virginale lac quomodo effingi possit. 174
Virorum clarorum aliquot exitus infelix. 212
Viscus quando collipendus. 65. 66
Visum restituens aqua mirabilis. 82
Vita productioni aeris salubrit. maximopere cōducit. 22
Vitam posse produci carniā esu longa vita animalium. 72
Vita longissima homines apud Indos. 81. 82
Vitā longevam triplici auxilio homines acquirere posse. 91. 92
Vitā hominis quique signis lon. vel brev. metiamur. 113
Vita humana mensura secundum Egyptios. 175. 176
Vitam producit acetum scylliticum. 233
Vite diuturnitatem inducit mellis usus. 197
Vuелlos ovium duriores castrati deglutire non possunt. 178
Vitium & brassica mirus dissensus. 238. 239
Vitri ex stibio vires ac facultates. 44
Vitri pulvis calculos comminuit. 224
Vitrum quo artificio dividendum. 185. 186
Vitulus marinus à cœli fulmine non molestatur. 86.
 87.
Vituli usus recentem elephantiasin curat. 227
Umbilicus infantis conceptum juvat. 226
Unguinū punctura qua ratione sanentur. 144
Urnæ veri propriet. ejusq; cognito. 151. 152
Volatiliū fecunditatis & interitus presagia. 194
 Viri

<i>Vr si in mala valetudine mandragorã quarũt.</i>	84
<i>Vr si nulli sunt in Aphrica.</i>	110
<i>Vrtica semen gallinas sæcundat.</i>	197. 198
<i>Vrtica folia in lotio infirmi custodita, vitam vel interitum præfagire.</i>	197. 198
<i>Vtero gerentes fœmina, libenter marem admittunt.</i>	49
<i>Vtero gerentes fœmina quomodo valeant conceptum occultare.</i>	55
<i>Vtero gerentibus fœtorem extincta lucernæ infestum esse & inimicum.</i>	56
<i>Vtero gerentes esu cotoneorum industrios & acuti ingenii parere filios.</i>	193
<i>Vterum Brionia sæcula mundificant.</i>	156
<i>Vulnera à fucis illata quomodo curentur.</i>	39
<i>Vulpes in Creta nullæ.</i>	110
<i>Vxores, quo artificio ab illis mares suscipere valeamus.</i>	161. 162

Scripta

ANTONII LE GRAND

Quæ sumptibus JOHANNIS ZIGERI, Bibliopola Noribergenſis, hætenus in lucem edita sunt, & nunc ab eo venalia exponuntur.

- I. Institutio Philosophiæ secundum principia D. Renati Des-Cartes, nova methodo adornata & explicata in 8v.
- II. Historia naturæ, variis experimentis & ratiociniis elucidata, secundum principia stabilita in institutione Philosophiæ, in 8v.
- III. Dissertatio de Carentia Sensus & Cognitionis in Bruto s. in 8v.
- IV. Scydromedia, s. sermo, quem Alphonsus de la Vida habuit coram Comite de Falmouth de Monarchia, in 8v.
- V. Apologia pro Renato des-Cartes Contra Samuelem Parkerum S. T. P. Archidiaconum Cantuariensem, in 8v.

F I N I S.

F. 1.

20. 9. 3.

R. 7

E681

LS17c

TV